

gemeente ollands Kroon

Concept Programmabegroting 2024-2027

(raadsversie 13 oktober 2023)

Aanbiedingsbrief

Beste raadsleden, beste lezer,

Voor u ligt de begroting 2024. Een sluitende begroting, waarin alle ambities met hoge prioriteit van de door u vastgestelde Kadernota zijn verwerkt. Deze prioritering is belangrijk omdat we zien dat niet alles meer kan, en ook niet alle ambities tegelijk kunnen worden opgepakt. Faseren is hierbij dus belangrijk. Daarnaast valt de Septembercirculaire met een bedrag van ca. 1,5 miljoen voordelig uit waardoor we u een sluitende begroting kunnen aanbieden. Dat betekent dat we, net als voorgaande jaren, veel ambities uit kunnen voeren. De in de Kadernota 2024 voorgestelde OZB-verhoging van 5% is verwerkt in deze begroting. Voor 2024 is dit niet noodzakelijk, maar met het tekort na 2025 in het vooruitzicht stelt het college wel voor om een buffer op te bouwen.

Meerjarenbegroting				
Meerjarig effect (*bedragen x 1.000)	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Saldo Kadernota 2024	**€ 1.177**	**€ 643**	**€ 7.942**	**€ 9.252**
Nog te verwerken technische correctie	€ -432	€ -452	€ -296	€ -928
Wijziging t.o.v. Kadernota - Dekking overig - OZB verhoging: In kadernota 1 miljoen opgenomen (indexering & areaaluitbreiding en extra verhoging), in Begroting alleen indexering & areaaluitbreiding opgenomen van 513k. Zodoende een nadeel van 487K t.o.v. de Kadernota 2024.	€ 487	€ 487	€ 487	€ 487
Voorstel College: 5% OZB-verhoging	€ -613	€ -613	€ -613	€ -613
Kadernota 2024: prioriteiten *laag* en *midden* (vooralsnog) vervallen, prioriteiten *hoog* blijven gehandhaafd	€ -596	€ -616	€ -616	€ -586
Kadernota 2024 gewijzigde posten op basis van extra informatie	€ -117	€ 83	€ -17	€ -215
Nieuwe posten t.o.v. Kadernota 2024	€ 38	€ 182	€ 293	€ 320
Vermindering toevoegingen aan Bestemmingsreserves	€ -839	€ -893	€ -974	€ -974
Posten 2de Bestuursrapportage 2023	€ 507	€ 352	€ 384	€ 772
Effect Septembercirculaire 2023	€ -1.549	€ -1.434	€ -1.041	€ -2.751
Saldo Meerjarenbegroting	**€ -1.937**	**€ -2.261**	**€ 5.549**	**€ 4.764**
Voorstel College: dotatie rekeningresultaat aan Algemene Reserve in 2024 en 2025	€ 1.324	€ 1.648	0	0
Voorstel College: dotatie 5% OZB-verhoging aan Algemene Reserve	€ 613	€ 613	€ 613	€ 613
Saldo na vaststelling Begroting '24	**€ 0**	**€ 0**	**€ 6.162**	**€ 5.377**

Tabel 1: Meerjareneffect financiële mutaties

Ons uitgangspunt bij alles wat we doen is ingegeven door onze gezamenlijke waarden: *Samen bouwen* aan *vertrouwen*, op een *duurzame* en *transparante* manier. Hier houden we aan vast in de onzekere financiële tijden die eraan komen. Deze tijden zijn zeker niet direct een streep door de rekening van onze ambities. Maar we zien wel een andere toekomst voor ons. Eén met het voorlopige vooruitzicht dat we vanaf het jaar 2026 flink gekort worden door het Rijk op de Algemene Uitkering uit het gemeentefonds. In de inleiding op de Kadernota 2024 hebben wij u hiervan al een beeld geschetst. Dit betekent een financieel andere tijd, waarin we niet zomaar alle ambities kunnen uitvoeren.

De verwachting voor 2026 is op dit moment een tekort van ca. € 6,1 miljoen. Tegelijkertijd is hier ook nog veel onzekerheid over. Het Rijk staat aan de vooravond van nieuwe verkiezingen en daarna de vorming van een nieuw kabinet. Hopelijk komt er dan voor gemeenten meer duidelijkheid over de nieuwe rekenmethode die zij gaan hanteren voor de berekening van de Algemene Uitkering. We willen niet wachten tot het 2026 is en voelen nadrukkelijk de urgentie om in de aanloop naar de Kadernota 2025 anders te gaan werken. Daarom gaan we direct aan de slag met dit proces waarin scenario's en ontwikkelingen een belangrijk onderdeel zijn. Hierbij gaan we bezuinigingen, ombuigingen en de inkomstenkant van de begroting nadrukkelijk in beeld brengen. Denk bijvoorbeeld aan het in kaart brengen van bovenwettelijke taken en ook ‘bestaande’ ambities willen we tegen het licht houden. En daarnaast willen we ook samen met u nadenken om ambities met een neutraal resultaat tot stand te brengen. Bijvoorbeeld door inkomsten te genereren, en subsidies aan te vragen. Wij betrekken u bij dit proces vanuit uw kaderstellende rol en daar waar politieke keuzes voorliggen.

Het college heeft de ambitie om zoveel mogelijk van wat er in het coalitieakkoord is voorgenomen te realiseren. Dus we gaan door op de ingeslagen weg, maar met scherp oog op potentiële risico’s. Daarbij gaan ontwikkelingen niet altijd gepaard met financiële effecten. Zo gaat onze ambitie om dichter bij onze inwoners te staan niet altijd over euro’s maar over inzet en gedrag. Met het inspiratiekader van Brede Welvaart als een van onze uitgangspunten, kunnen we alles wat voor onze inwoners van waarde is goed in kaart brengen. Met als doel betere plannen maken, meer ruimte voor participatie en een duurzaam herstel van vertrouwen tussen overheid en inwoners. Hierin proberen we zo transparant mogelijk te opereren.

Reëler plannen maakt ook dat we tot betere plannen kunnen komen. Door integratie van programma- en gebiedsgericht ontstaat er een ook kruisbestuiving. Dit geeft het college en de raad goede sturingsmogelijkheden. Hier werken we aan. Dit is ook belangrijk vanwege de beperkte capaciteit op de arbeidsmarkt. Daarin moeten we als overheid flexibeler worden en onze investeringsagenda voor de langere termijn goed plannen. Door reëler plannen te maken voorkomen we een overschot in de jaarrekening.

Tot slot zijn er de ontwikkelingen die van buitenaf op ons afkomen. Soms voorspeld, maar niet altijd. Omdat we middenin en met open houding in onze samenleving willen staan, spreekt het voor zich dat wij in dit soort ontwikkelingen een rol innemen. Dit betekent dat we opkomen voor onze samenleving en hen daarin een stem geven.

We hechten veel waarde aan de inbreng van de raad in de totstandkoming van onze toekomstige Planning & Control producten. Dat is een wezenlijk onderdeel van de werkwijze die we nastreven. Met een heldere beleidscyclus, die wordt gevoed door goede en betrouwbare informatie over effecten van gemeentelijk beleid. Met de Kadernota 2024 heeft u hier een eerste grote en goede stap in gezet. Daarvoor willen wij onze dank aan u uitspreken.

Namens het college van burgemeester & wethouders
Maarten Versluis
Wethouder Financiën

Leeswijzer

De Programmabegroting 2024 markeert het begin van het volgende jaar, en het 2e jaar van dit college en deze gemeenteraad. Deze begroting is – net als de Programmabegroting 2023 – samengesteld uit vier programma's: Bedrijvigheid, Dienstverlening, Leefbaarheid en Vitaliteit. De uitgangspunten van Brede Welvaart betrekken we op al deze programma's.

De Programmabegroting 2024 - 2027 bestaat uit vijf delen: een meerjarenbeeld, de programma's, de paragrafen, de financiële begroting en de bijlagen. Hieronder geven we aan hoe elk deel is opgebouwd, en lichten we dat kort toe.

Inhoud

Samenvatting 10
1. Programma Bedrijvigheid 17
1.1 Cluster Economische ontwikkelingen 17
1.2 Cluster Havens 26
1.3 Cluster Toerisme en Recreatie 28
1.4 Overzicht kosten programma Bedrijvigheid 29
2. Programma Dienstverlening 33
2.1 Cluster Bestuur - Bestuurlijke vernieuwing 33
2.2 Cluster Organisatie 35
2.3 Cluster leges en heffingen 41
2.4 Cluster Financiën 41
2.5 Overzicht kosten programma Dienstverlening 42
3. Programma Leefbaarheid 49
3.1 Cluster Infrastructuur 49
3.2 Cluster Omgevingskwaliteit 61
3.3 Cluster Veiligheid 70
3.4 Overzicht kosten programma Leefbaarheid 73
4. Programma Vitaliteit 83
4.1 Cluster Zorg 83
4.2 Cluster Bestaanszekerheid 87
4.3 Cluster Kunst en Cultuur 90
4.4 Cluster Sport en Educatie 92
4.5 Overzicht kosten programma Vitaliteit 94
5. Paragrafen 100

5.1 Paragraaf Bedrijfsvoering 100
5.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 102
5.3 Paragraaf Financiering 112
5.4 Paragraaf Lokale heffingen 117
5.5 Paragraaf Grondbeleid 124
5.6 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 130
5.7 Paragraaf Wet open overheid 134
5.8 Paragraaf Verbonden partijen 136
6. Financiële begroting 147
6.1 Begroting per cluster 147
6.2 Incidentele baten en lasten 151
6.3 Meerjarenraming 2025-2028 155
7. Bijlagen 158
7.1 Reserves en voorzieningen (bedragen x 1.000) 158
7.2 Investeringen 2024-2027 161
7.3 Taakvelden overzicht 165
7.4 Subsidieoverzicht 173
7.5 Geprognosticeerde meerjarenbalans 174
7.6 Overzicht risico's 174

SAMENVATTING

Samenvatting

Meerjarenbeeld

De Programmabegroting 2024 sluit met een saldo van € 0. In de begroting wordt een eventueel overschot toegevoegd aan de algemene reserve. Zie onderstaande tabel 1. Dit saldo loopt in 2025 verder op. Het jaar 2026 sluit met een tekort van ca. € 6,1 miljoen. Dat is het gevolg van de herverdeling van het gemeentefonds. Deze leidt voor veel gemeenten tot veel lagere inkomsten. Dit is naar de huidige stand van zaken het voorlopige tekort en dit zal de komende maanden/jaren nog wijzigen.

Meerjarig beeld 2024-2027				
	2024	**2025**	**2026**	**2027**
Begrotingssaldo na vaststelling 1e Bestuursrapportage 2023 (boekwerk)	-€ 3.496.690	-€ 3.803.831	€ 3.337.733	€ 3.542.733
Nog te verwerken technische correctie	-€ 432.496	-€ 451.937	-€ 296.477	-€ 927.964
Begrotingssaldo na vaststelling 1e Bestuursrapportage 2023 (systeem)	**-€ 3.929.186**	**-€ 4.255.768**	**€ 3.041.256**	**€ 2.614.769**
Mutatie voorstel (2de Bestuursrapportage 2023)	-€ 1.042.369	-€ 1.081.608	-€ 656.917	-€ 1.979.000
Begrotingssaldo na vaststelling 2de Bestuursrapportage 2023	**-€ 4.971.555**	**-€ 5.337.376**	**€ 2.384.339**	**€ 635.769**
Mutatie voorstel Begroting 2024 - Bedrijvigheid	-€ 67.000	-€ 67.000	-€ 67.000	-€ 67.000
Mutatie voorstel Begroting 2024 - Dienstverlening	€ 867.740	€ 1.316.576	-€ 286.352	-€ 259.352
Mutatie voorstel Begroting 2024 - Leefbaarheid	€ 1.005.000	€ 1.520.912	€ 1.511.912	€ 1.502.912
Mutatie voorstel Begroting 2024 - Vitaliteit	€ 3.165.815	€ 2.566.888	€ 2.618.888	€ 3.564.888
Begrotingssaldo na vaststelling Begroting 2024	**€ 0**	**€ 0**	**€ 6.161.787**	**€ 5.377.217**

Tabel 2 : Meerjarenperspectief

Bedrijvigheid

De afgelopen jaren is sterk ingezet op economische groei en grootschalige ontwikkelingen. Hierbij is het draagvlak onder inwoners niet altijd vooraf meegewogen en het gesprek over de betekenis van voorgenomen ontwikkelingen en de ruimtelijke en maatschappelijke impact ervan beperkt gevoerd. Daarnaast zijn er verschillende grootschalige ontwikkelingen op ons afgekomen waarvoor wij niet altijd het bevoegd gezag zijn, zoals bijvoorbeeld het energievraagstuk. De dynamiek hiervan vraagt om een stevige regie vanuit de gemeente. We werken aan de gewenste ruimtelijke invulling vanuit het perspectief van Hollands Kroon. Dit nemen we mee als input richting de landelijke programma's zoals het ruimtelijk arrangement in de het kader van de NOVEX (ruimtelijke puzzel), het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG), etc.

Onder de term ‘Agrarische Hoofdstad van de toekomst’, zetten we ons in voor het versterken van de agrarische sector en onderzoeken van de mogelijkheden voor een Agritech Campus. Ook maken we ons hard voor het toekomstperspectief voor de visserij en haven van Den Oever. En zetten we in op groene en duurzame bedrijventerreinen van goede kwaliteit en zorgen voor een goede landschappelijke inpassing van bedrijven.

Dienstverlening

We werken samen aan het verbeteren van het vertrouwen van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties in de gemeente. Dat doen we door hen actief te betrekken bij ons doen en laten: van beleid tot uitvoering. We zetten daarbij in op verbetering van onze communicatie & participatie met inwoners, bedrijven en instellingen.

Op basis van een nieuwe organisatievisie werken we continu aan de gewenste manier van werken van de ambtelijke organisatie. Vorm en inhoud geven aan politiek-bestuurlijke keuzes is daarbij een belangrijk uitgangspunt. Net zo belangrijk is het om te blijven werken aan de deskundigheid en de talenten van onze medewerkers. We zijn nooit uitgeleerd.

De in de kadernota opgenomen OZB-verhoging van 5% is meegenomen in deze begroting. Voor 2024 is dit niet noodzakelijk, maar met het tekort van 2026 in het vooruitzicht stelt het college wel voor om een getrapte groei vanaf nu in te zetten.
We werken continu aan verbetering van de ICT en digitale veiligheid. Veiligheid, cyber-criminaliteit en ondermijning vragen om investeringen in onze ICT-omgevingen. Alleen zo kunnen we onze digitale dienstverlening en onze systemen tegen de buitenwereld blijven beschermen. Dit gaat niet alleen over hard- en software, maar ook over bewustwording van de medewerkers over het omgaan met gegevens.

In 2024 slaan we een grote slag in het verbeteren van onze dienstverlening. Dit doen we door het Kroondomein open te stellen voor publiek. Hiervoor komt er een balie met receptiefunctie. Uiteraard blijven we onze dienstverlening zoveel als mogelijk online en bij de mensen thuis verzorgen. Maar niet voor alle inwoners en voor producten en diensten is dit mogelijk. De toevoeging van een receptie aan het Kroondomein is dan ook een grote stap in het verbeteren van onze dienstverlening.

Leefbaarheid

Nieuwe (economische) ontwikkelingen moeten een maatschappelijke, ruimtelijke en duurzame meerwaarde hebben voor onze inwoners. Hiervoor is het inspiratiekader van Brede Welvaart Waarden opgesteld. Dit kader wordt meegenomen in de nieuwe Omgevingsvisie die begin 2024 aan u wordt voorgelegd. Bij nieuwe ontwikkelingen moet

worden aangegeven en afgewogen op welke wijze de ontwikkeling bijdraagt aan de brede welvaart in onze gemeente. Daarnaast draagt de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 bij aan betere participatie tussen overheid, initiatiefnemers en inwoners.

Naast verschillende kleine woningbouwprojecten zijn ook de grote projecten ’t Veld en Dahliapark van start. Met de Woonvisie en de Nota Grondbeleid, die begin volgend jaar klaar zijn, kunnen we richting geven aan gebiedsontwikkelingen. Bovendien is een actief grondbeleid een onmisbaar instrument om tot betaalbare woningen te komen. Ook in dorpen waar we nog minder actief zijn gaan we aan de slag. Hier helpen ook de in 2023 gestarte gebiedsregisseurs bij. Zij activeren inwoners (nog meer) om mee te praten over de ontwikkelingen in hun dorp.

Er zijn grote subsidies verworven om inwoners en ondernemers verder te ondersteunen bij verduurzamen van hun vastgoed. De aandacht voor verkeersveiligheid blijft onverminderd hoog (inventarisatie schoolroutes, landbouwverkeer, veiligheidsknelpunten, etc.). Ook is er meer aandacht voor onkruidbeheersing met meer budget voor maatwerk. Integrale planning voor uitvoering projecten in de openbare ruimte is in 2023 klaar en kan ook bestuurlijk helpen om prioriteiten te stellen en keuzes te maken.

Vitaliteit

We hebben het gedachtegoed van Positieve Gezondheid omarmd. Deze brede kijk op gezondheid brengt kansen met zich mee. Gezondheid zit verweven in vrijwel alle aspecten waar we als samenleving mee te maken hebben. Zoals de leefomgeving, financiële situatie, werk. We nemen positieve gezondheid domein-overstijgend als uitgangspunt. Dus ook in de openbare ruimte, ruimtelijke ontwikkeling, woningbouw, openbaar groen, subsidiebeleid, onderwijs, sport enz. Zo kunnen we toewerken naar een gezonde generatie.

We vinden het belangrijk dat alle inwoners erbij horen en er gelijkwaardige kansen zijn voor iedereen, jong en oud. We verlagen drempels door onder andere in te zetten op het versterken van taal- en digitale vaardigheden en we breiden het Meedoen-budget uit. Ook verbeteren we het perspectief voor jongeren en jongvolwassenen om zo volwaardig mogelijk mee te doen in de samenleving en eenzaamheid te verminderen. Van belang is daarbij ook armoedebestrijding. We maken ons als gemeente sterk om de grote groep, die steeds groter wordt, heel goed te kunnen bedienen.

Een belangrijke opgave waar we als gemeente samen met onze partners nog steeds voor staan is de transformatie van de zorg. Ons uitgangspunt blijft dat de zorg zoveel mogelijk thuis of in de woonplaats plaatsvindt en dat zorg zoveel mogelijk voorkomen wordt, waardoor deze inhoudelijk goed en betaalbaar blijft. Om deze reden blijven we

inzetten op vroeg-signalering, preventie en innovatie. We kiezen voor een integrale aanpak waar we niet alleen zorg verlenen, maar juist met ketenpartners (onderwijs, sport, welzijn, jongerenwerk) kijken naar wat nodig is.

Op 13 juli 2023 is de Erfgoedvisie Hollands Kroon vastgesteld. Het uitgangspunt van de visie is een stimulerend beleid waarin we eigenaren ondersteunen, aanwezige waarden beschermen voor toekomstige generaties en inzetten op het beter herkenbaar en zichtbaar maken van ons erfgoed. Met de visie is ook een uitvoeringsagenda vastgesteld. Ook komt er een herijkt Kunst- en Cultuurbeleid.

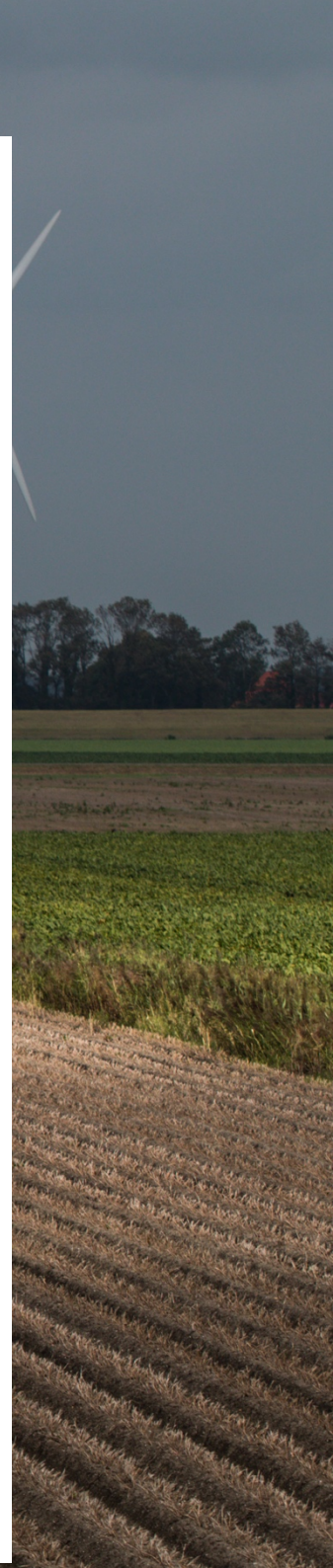
Resume totaal

Mutaties binnen de programma's				
Programma	**Begroting 2024 na vaststelling 1ste Bestuursrapportage 2023**	**Mutatie voorstel 2024 (2de Bestuursrapportage 2023)**	**Mutatie voorstel 2024 (Begroting 2024)**	**Begroting 2024**
Bedrijvigheid	€ 1.137.390	-€ 231.000	€ 317.267	€ 1.223.657
Dienstverlening	-€ 63.259.868	-€ 1.529.000	€ 417.200	-€ 64.371.668
Leefbaarheid	€ 12.824.467	-€ 10.000	€ 1.954.000	€ 14.768.467
Vitaliteit	€ 46.313.940	€ 474.631	€ 3.615.815	€ 50.404.386
Subtotaal programma's	**-€ 2.984.071**	**-€ 1.295.369**	**€ 6.304.282**	**€ 2.024.842**

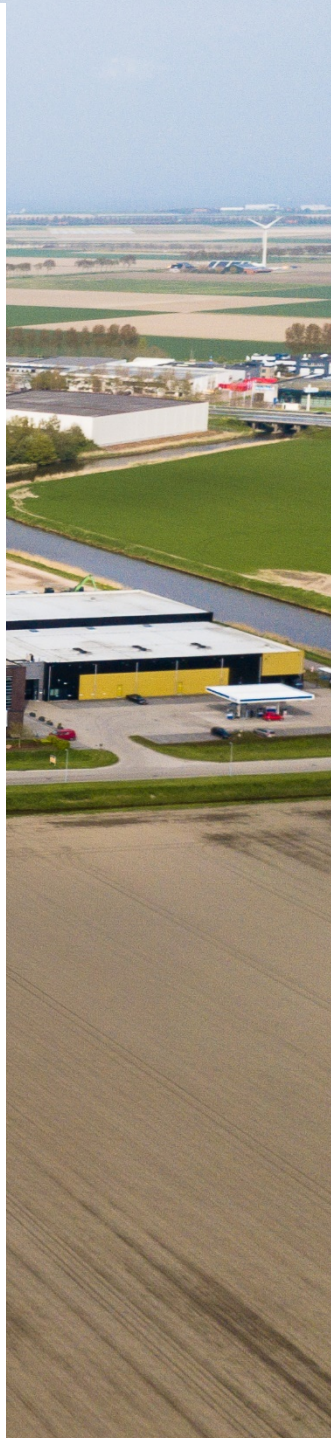
Mutaties binnen de reserves				
Programma	**Begroting 2024 na vaststelling 1ste Bestuursrapportage 2023**	**Mutatie voorstel 2024 (2de Bestuursrapportage 2023)**	**Mutatie voorstel 2024 (Begroting 2024)**	**Begroting 2024**
Bedrijvigheid	-€ 166.558	€ 253.000	-€ 384.267	-€ 297.825
Dienstverlening	-€ 154.120	€ 0	€ 450.540	€ 296.420
Leefbaarheid	-€ 595.882	€ 0	-€ 949.000	-€ 1.544.882
Vitaliteit	-€ 28.555	€ 0	-€ 450.000	-€ 478.555
Subtotaal mutatie reserves	**-€ 945.115**	**€ 253.000**	**-€ 1.332.727**	**-€ 2.024.842**

Mutaties totaal				
	Begroting 2024 na vaststelling 1e Bestuursrapportage 2023	**Mutatie voorstel 2024 (2de Bestuursrapportage 2023)**	**Mutatie voorstel 2024 (Begroting 2024)**	**Begroting 2024**
Subtotaal programma's	-€ 2.984.071	-€ 1.295.369	€ 6.304.282	€ 2.024.842
Subtotaal mutatie reserves	-€ 945.115	€ 253.000	-€ 1.332.727	-€ 2.024.842
Saldo na bestemming	**-€ 3.929.186**	**-€ 1.042.369**	**€ 4.971.555**	**€ 0**

PROGRAMMA’S

BEDRIJVIGHEID

1. Programma Bedrijvigheid

De afgelopen jaren is sterk ingezet op economische groei en grootschalige ontwikkelingen. Hierbij is het draagvlak onder inwoners niet altijd goed genoeg vooraf meegewogen en is het gesprek over de betekenis van voorgenomen ontwikkelingen en de ruimtelijke en maatschappelijke impact ervan beperkt gevoerd. Daarnaast zijn er grootschalige ontwikkelingen op ons afgekomen waarvoor wij niet het bevoegd gezag zijn, zoals het energievraagstuk. De dynamiek van grootschalige ontwikkelingen die op ons afkomt vraagt om stevige regie vanuit de gemeente. Daarom stellen we een gebiedsprogramma op waarin we de gewenste ruimtelijke invulling vanuit het perspectief van Hollands Kroon uitwerken. Dit nemen we mee richting de landelijke programma's zoals het ruimtelijk arrangement in de het kader van de NOVEX (ruimtelijke puzzel) en het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG).

Nieuwe economische ontwikkelingen moeten een maatschappelijke, ruimtelijke en duurzame meerwaarde hebben voor de inwoners. Hiervoor hebben wij het inspiratiekader Brede Welvaart (zie programma leefbaarheid) opgesteld. Dit inspiratiekader wordt onderdeel van de nieuwe omgevingsvisie. Bij nieuwe grootschalige- of ontwikkelingen met een grote impact moet worden aangegeven en afgewogen op welke wijze deze bijdragen aan de brede welvaart in onze gemeente. Die economische koers werken we verder uit. We werken zowel reactief als proactief. We begeleiden ondernemers met vragen en denken met hen mee. Het ondernemersloket is op kracht en we intensiveren de contacten met de ondernemers in de gemeente.

1.1 Cluster Economische ontwikkelingen

Hollands Kroon staat niet op zichzelf. Er komen veel ontwikkelingen op ons af. Opgaven die veelal gemeente overstijgend zijn, die om een regionale samenwerking vragen en die ook grootschalig van aard kunnen zijn. De gemeente is onderdeel van de regio 'Kop van Noord-Holland'. In de Kop, maar ook in breder verband zoals Noord-Holland Noord, wordt door gemeenten en provincie intensief samengewerkt. Er worden afspraken gemaakt over bijvoorbeeld mobiliteit, bedrijven, recreatie, energietransitie, woningen en ontwikkelingen aan de kust. Door deze samenwerkingen kunnen we ontwikkelingen mogelijk maken die niet alleen de eigen gemeente aan gaan maar belangrijk zijn voor de vitaliteit van de hele regio. Daarvoor benutten we de kracht en kwaliteiten van Hollands Kroon.

Grootschalige ontwikkelingen

De kracht van Hollands Kroon ligt in de grote ruimte (op land en op het water) en in de grote structuren (A7, energienetwerken) die door het gebied lopen. De gemeente is door deze kracht de afgelopen jaren een interessante vestigingslocatie gebleken voor grootschalige ontwikkelingen. Voorbeelden van grootschalige ontwikkelingen in de gemeente zijn het Windpark Wieringermeer en Agriport A7, waar zich naast agrarische bedrijven ook datacenters hebben gevestigd. De grootschalige ontwikkelingen hebben de gemeente een economische impuls gegeven, maar laten ook zien dat ruimtelijke regie en kwaliteitsborging nodig is om geen landschappelijke verrommeling te laten ontstaan. We hebben daar oog voor. Vanuit de motie uit de raad uit 2020 en werken dat verder uit. We willen niet zomaar verder groeien. Als gemeente willen we de dynamiek van grootschalige ontwikkelingen en investeringen in onze regio benutten als vliegwiel voor een brede welvaart in Hollands Kroon. Bij grootschalige projecten

hanteren we uitgebreide participatie vooraf, maar ook tijdens het proces als dat noodzakelijk is. Ontwikkelingen moeten niet enkel bijdragen aan economische groei, maar ook aan sociale en maatschappelijke doelstellingen. Hiervoor is een inspiratiekader brede welvaart opgesteld voor nieuwe initiatieven van grootschalige- en bedrijfsontwikkelingen op basis van de economische, sociale, ruimtelijke en duurzame meerwaarde voor de korte en lange termijn.

Wat willen we bereiken?

Grootschalige ontwikkelingen en investeringen in onze regio zijn benut als vliegwiel voor een brede welvaart in Hollands Kroon.

Effectindicatoren	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Aantal banen per 1.000 inwoners van 15-64 jaar (BBV-verplicht)[1, 2]	585,4	595,9	587,6	580,6	605,6	▲
Netto-arbeidsparticipatie - Met de netto-arbeidsparticipatie wordt uitgedrukt hoeveel procent van de bevolking van 15 tot 75 jaar betaald werk heeft. (BBV-verplicht)[3]	70,4%	71,8%	71,4%	71,7%	72,5%	▲
Vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar (BBV-verplicht)[1]	164,7	164,1	162,7	162,1	172,5	▲
% functiemenging (BBV-verplicht)[4]	46,2%	46,6%	46,5%	46,2%	46,9%	▲
Aantal gestarte vestigingen[5]	-	-	535	566	590	▲
1) Bron: Lisa Handelsregister.						
2) Ten opzichte van Nederland heeft Hollands Kroon minder banen per 1000 inwoners. Nederland heeft er 825 per 1.000 inwoners in 2022. Kijken we naar de p10 gemeenten, dan is dat verschil een stuk kleiner het gaat dan om 690 banen per 1.000 inwoners. In Hollands Kroon is in 2020 20% van de banen landbouw en visserij gerelateerd. In heel Nederland is dat 2,4% en in de p10 gemeenten 9,5%.						
3) Bron: CBS – Arbeidsdeelname. Het gaat hier om het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Ten opzichte van de p10 en Nederland ligt het percentage op hetzelfde niveau in 2022.						
4) Bron: CBS BAG/LISA. De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. Hollands Kroon is iets meer een woonregio ten opzichte van de p10 en Nederland, die scoren respectievelijk 48,8% en 53,8% in 2022.						
5) Bron: KVK.						

Wat gaan we ervoor doen?

Prestatie-indicator	**Realisatie**					***Begroting***
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Aantal deelnemers aan Webinars [1]	-	-	-	139	114	▲

Gemiddelde beoordeling van het Webinar aanbod door de deelnemers [1]	-	-	-	8,1	8,5	8
Aantal unieke bezoekers op het digitale Startersloket Hollands Kroon [1]	-	-	-	-	950	▲
1) Bron: Eigen cijfers.						
2) Het brede welvaarskader is in ontwikkeling. Hierdoor zijn er geen cijfers van voorgaande jaren aanwezig.						

Bedrijventerreinen

In 2023 is invulling gegeven aan de afspraken uit de 'Regionale strategie werklocaties' door het opstellen van een regionale werkwijze voor samenwerking en afstemming. Hiermee is een aanzet gegeven om de doelen en afspraken vanuit het vestigingsklimaat te betrekken in regionaal verband bij de speerpunten uit de samenwerkingsagenda voor de Kop. In 2024 wordt specifiek ingezet op een kwaliteitsimpuls en revitalisering van bedrijventerreinen door middel van vergroening en verduurzaming van bestaande bedrijfslocaties. Hiervoor is het 'Plan van aanpak verduurzaming bedrijventerreinen' opgesteld. Naar aanleiding van de 'Regionale strategie werklocaties' maken wij een lokale uitwerking als invulling op de lokale behoefteraming uit 2023. De feedback en input uit de peiling onder ondernemers, waarbij specifieke wensen en behoefte in kaart zijn gebracht, nemen wij mee en zijn medebepalend voor de lokale strategie en het vestigingsklimaat voor ondernemers. Ook bij deze ontwikkelingen kijken wij naar brede welvaart.

Er wordt een landschappelijk inpassingskader voor bedrijven(terreinen) uitgewerkt waarbij we kijken naar bestaande terrein en voorwaarden voor eventuele nieuwe terreinen. In vervolg daarop wordt in latere fase geïnventariseerd wat de mogelijkheden zijn voor landschappelijke inpassing en vergroening op de bestaande bedrijvenlocaties.

Wat willen we bereiken?

Bedrijventerreinen in Hollands Kroon zijn toekomstbestendig en geven invulling aan de behoefte naar ruimte voor bedrijvigheid, met het inspiratiekader brede welvaart als uitgangspunt.

Effectindicatoren	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Leegstaande oppervlakte m2 bedrijventerreinen[1]	7.950	8.192	12.300	15.500	14.510	=
Bruto oppervlakte bedrijventerreinen Kop van Noord-Holland in hectare[2]	1.024	1.032	1.030	1.031	1.465	

1) Bron: CBS. Het cijfer voor 2022 is voorlopig.
2) Bron: Factsheet bedrijventerreinen Kop van Noord-Holland. Volgens de behoefteraming voor bedrijventerreinen is er tot 2030 een ruimtevraag van 26 tot 53 hectare in de Kop van Noord-Holland. Dit betekent dat er gemiddeld maximaal 5,3 hectare per jaar nodig is in de Kop van Noord-Holland.

Wat gaan we ervoor doen?

Prestatie-indicator	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Percentage openbaar groen over de totale oppervlakte de bedrijventerreinen[1]	-	-	-	-	10%	p.m.
1) Bron: Eigen cijfers, zie ook beleidsvoornemens 2024 landschappelijke inpassing. In eerdere jaren niet specifiek gemeten.						

Beleidsvoornemens

Continuering		
Uitwerken Economische Koers Hollands Kroon	We stellen de Economische Koers op, op basis van doelstellingen van het nieuwe coalitieprogramma, als bouwsteen voor de omgevingsvisie.	Q2
Kadernota 2024		
Revitalisering bedrijventerreinen	*Inventarisatie-onderzoek naar herstructurering en revitalisering huidige bedrijventerreinen i.r.t. NEER Scan.*	2024
Landschappelijke inpassing	*Inventarisatie naar de mogelijkheden voor landschappelijke inpassing van de bestaande bedrijventerreinen.*	2024

Bestuurlijke projecten

Continuering		
Westflank A7	*We doen een verkennende studie naar de mogelijkheden voor een (park -) ontwikkeling aan de westflank van de A7 tussen Middenmeer en bedrijventerrein het Venster. Deze dient als bouwsteen voor de dorpsontwikkelvisie Middenmeer. Een eerste verkenning is gepresenteerd aan de gemeenteraad. Verdere uitwerking pakken wij in 2024 op.*	Q3

MKB en Lokale Ondernemers

We zetten zoveel mogelijk in op behoud van dagelijkse (winkel)voorzieningen in de dorpen, inclusief voldoende parkeergelegenheid. Hierbij zetten wij in op clustering van de voorzieningen. Door goede contacten te onderhouden en waar mogelijk te faciliteren proberen we hier een bijdrage aan te leveren. Soms kunnen we gebruik maken van bijv. landelijke of provinciale stimuleringsregelingen. Uit het onderzoek naar randvoorwaarden die er nodig zijn om winkels te behouden en de potentie in de bestaande winkeldorpen volgen actiepunten voor gemeente, winkeliers/ondernemers(verenigingen) en/of vastgoedbedrijven.

Wat willen we bereiken?

De dorpen in Hollands Kroon zijn aantrekkelijk om in te ondernemen, werken, wonen en te bezoeken en hebben een passende toekomstbestendige economie.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
% leegstand winkels [1]	5%	3,4%	4%	5,4%	5,4%	▼
Rapportcijfer schoonscore winkelgebieden [2]	7,1	7	7,1	7,2	6,8	▲
1) Bron: Locatus. Het betreft hier het leegstandpercentage op basis van het winkelvloeroppervlakte (WVO).						
2) Bron: Winkelgebieden scan.						

Wat gaan we ervoor doen?

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
Aantal bezoeken door de adviseurs ondernemen aan de lokale bedrijven. [1]	-	-	-	-	24	▲
Cijfer waardering adviseurs ondernemen. [1, 2]	-	-	-	-	-	p.m.
1) Bron: Eigen cijfers.						
2) Vanaf 2024 wordt de waardering voor het eerst gemeten.						

Beleidsvoornemens

Kadernota 2024		
Actualisatie van de Regionale Retailvisie Kop van Noord-Holland	*De regionale Retailvisie Kop van Noord-Holland is in 2019 vastgesteld voor de duur van 5 jaar. Actualisatie in 2024 is nodig in samenwerking met de kopgemeenten.*	Q4
Randvoorwaarden behoud en potentie MKB in de dorpen	*De aanbevelingen en acties uit het in 2023 uitgevoerde onderzoek naar welke randvoorwaarden er nodig zijn om lokale ondernemers te behouden wordt uitgewerkt en/of opgepakt.*	Q3
Beleidsnotitie detailhandel en horeca Hollands Kroon	*Uitwerking van de Regionale Retailvisie voor de lokale detailhandel en horeca in Hollands Kroon*	2024-2025

Agrarische hoofdstad van de Toekomst

De agrarische sector is een sector die voor Hollands Kroon van groot belang is. We investeren in een 'Agrarische hoofdstad van de Toekomst'. We faciliteren daarom de kansen voor agrarische bedrijvigheid en initiëren en spelen een actief assisterende rol bij agrarische bedrijvigheid. We willen de unieke uitgangspositie van een vitale agrarische sector met een duurzaam en gezond toekomstperspectief binnen Hollands Kroon behouden en versterken. De contacten met de sector intensiveren we. Met de concrete projecten uit de Uitvoeringsagenda Agrarische Sector werken we aan duurzame bedrijfsvoering, innovatie, watermanagement en ruimtelijke ontwikkeling. We werken daarbij samen met agrariërs en partners als HHNK, Greenport NHN en LTO NHN. Innovatieve ontwikkelingen in de agrarische sector krijgen ruimte en worden ondersteund. In 2024 verkennen we samen met partners en bedrijven uit het gebied de mogelijkheden van een AgriTech Campus in Hollands Kroon als onderdeel van de Agrarische hoofdstad van de Toekomst. Eventuele mogelijkheden hiervoor werken wij in 2024/2025 verder uit.

Vanuit de landelijke politiek liggen er grote uitdagingen voor de agrarische sector. Het Rijk en de provincie pakken steeds meer regie op vraagstukken. Denk hierbij aan programma's zoals het Nationaal/Provinciaal Programma Landelijk Gebied (gericht op verbetering van natuur, biodiversiteit, waterkwaliteit en het opvangen van de gevolgen van de klimaatverandering) en het Ruimtelijke Arrangement. Deze nieuwe opgaven vergroten de druk op het beschikbaar landbouwareaal. We helpen en ondersteunen de agrarische sector bij het invullen en uitwerken van deze plannen door samen met de provincie een gebiedsgerichte aanpak op te stellen voor ons gebied om de gewenste doelstellingen te behalen.

Wat willen we bereiken?

Behoud en versterking van een vitale agrarische sector met een duurzaam en gezond toekomstperspectief.

Beleidsvoornemens

Continuering		
Uitvoeringsagenda Koersdocument Agrarische sector	*In 2022 is het Koersdocument Agrarische sector vastgesteld met bijbehorende uitvoeringsagenda. Deze agenda bestaat uit concrete projecten die duurzame bedrijfsvoering, innovatie, watermanagement en ruimtelijke ontwikkeling in de agrarische sector stimuleren. Denk ook aan pilots op het gebied van watermanagement, ketenontwikkeling en circulaire landbouw.* *De projecten uit de uitvoeringsagenda werken we tot 2025 verder uit.*	2024-2025
Nationaal/Provinciaal Programma Landelijk Gebied	*We werken samen met de Provincie NH en de sector aan een gebiedsgerichte aanpak om uitwerking te geven aan de doelstellingen uit het Nationaal Programma Landelijk gebied voor klimaat, water en natuur met maatwerk voor het gebied.*	2024-2025

Kadernota 2024		
Branding strategie agrarische hoofdstad van de toekomst	*Om de ambitie Agrarische hoofdstad van de toekomst extra lading te geven werken we een branding, marketing en communicatiestrategie uit.*	2024-2025

Bestuurlijke projecten

Continuering		
Dierenwelzijn	*We doen een onderzoek naar het behouden en waar nodig stimuleren van een agrarische sector met aandacht voor welzijn van productiedieren*	2024
AgriTech Campus	*We werken de verkenning van de AgriTech Campus uit (een plek waar bedrijvigheid, kennis en innovatie in de agrarische sector samenkomt) als onderdeel van de Agrarische Hoofdstad van de toekomst..*	2024

Arbeidsmarkt en Onderwijs

We werken regionaal samen aan een optimale afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Dit doen we met het programma Arbeidsmarkt & Onderwijs van de regionale samenwerkingsagenda 'Samen op kop'. In 2024 geven we dit regionale programma, net als in 2023, een extra impuls. Naast projecten die we uitvoeren om mensen te enthousiasmeren voor een baan in de techniek (Tech@Connect) zetten we dit jaar ook in op projecten om mensen te stimuleren een baan op te pakken binnen de agri-, zorg- of horecasector. Soms treden we daarbij op als co-financier van projecten. Denk hierbij aan projecten die door Greenport worden opgezet of een Hackaton evenement voor de zorg. Daarnaast versterken we de regionale samenwerking op arbeidsmarkt en onderwijs op de schaal van Noord-Holland Noord met partners als het Regionaal Platform Arbeidsmarkt en Ontwikkelingsbedrijf NHN. Samen met onze partners stimuleren we kennisontwikkeling en kennisdeling in de regio om de innovatiekracht van het bedrijfsleven te versterken.

Wat willen we bereiken?

Optimale afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en voldoende passend werk voor onze inwoners.

Effectindicatoren	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Openstaande online vacatures Noord-Holland Noord [1]	-	-	-	3.807	6.859	=
Netto-arbeidsparticipatie (BBV-verplicht) [2]	70,4%	71,8%	71,4%	71,7%	72,5%	▲
Percentage werkloosheid [2]	3,8%	3,5%	4,0%	3,2%	2,9%	=
1) Bron: UWV.						

2) Bron: CBS – Arbeidsdeelname. Met de netto-arbeidsparticipatie wordt uitgedrukt hoeveel procent van de bevolking van 15 tot 75 jaar betaald werk heeft.

Beleidsvoornemens

Continuering		
Goede arbeidsmarktcommunicatie en het behoud van voldoende passend personeel in Hollands Kroon.	*Hiervoor voeren we online en offline campagnes. Via sociale media (Facebook, Instagram, LinkedIn) werken we continu aan de zichtbaarheid voor regionale en lokale bedrijven en beroepen. We hebben een loopbaanoriëntatieprogramma voor 3e-jaars scholieren van voortgezet onderwijs met o.a. beroepenevenement, beroepenmagazine, maar ook maken van bedrijfsvideo's.*	2024
Voldoende ondersteuning bieden aan kansarmen op de arbeidsmarkt	*Dit punt wordt gedekt binnen het programma Vitaliteit.*	2024
Programma Op Kop	*We zetten verder in op de website Op Kop. Daarnaast wordt er een nieuw, gedragen programma vanuit de vier kopgemeenten geschreven.*	2024

Arbeidsmigranten

Hollands Kroon biedt een thuis aan een grote en nog steeds groeiende groep arbeidsmigranten (zie rapport Decisio, juli 2022). Arbeidsmigranten zijn voor een aantal bedrijven uit verschillende branches (o.a. de agrarische sector, techniek en zorg) in de gemeente steeds meer onmisbaar. We zien die vraag door de krappe arbeidsmarkt toenemen. Voor deze arbeidsmigranten regelen we voldoende en kwalitatief goede huisvesting. We benadrukken dat de inzet van arbeidsmigranten niet langer een motor voor economische groei mag zijn. Bij de noodzakelijkheid van aanvragen gebruiken we naast de bestaande reguliere kaders ook het inspiratiekader voor brede welvaart.
Ook willen we een eerlijke verdeling van de huisvesting van arbeidsmigranten in de Kop. Om beter zicht te krijgen op de vraag naar hoe arbeidsmigranten en het aanbod van huisvesting voor arbeidsmigranten zich binnen de regio tot elkaar verhouden, voeren we in 2024 een onderzoek uit. Daarnaast verbeteren we ons inzicht in de huisvestingslocaties en het aantal arbeidsmigranten (wie (hoe lang) waar woont en werkt) door juiste en actuele data bij te houden. Dat wordt verwerkt in het platform arbeidsmigratie, waarin we met Den Helder en Schagen samenwerken. Daarnaast draagt het experiment van het registreren van tijdelijke verblijfsadressen in de Basisregistratie personen (Brp) vanuit de Rijksoverheid daar ook aan bij. Verder verkennen we in 2024 de mogelijkheden voor de huisvesting van arbeidsmigranten die in 2021 in het onderzoek met de provincie en de gemeenten Schagen en Den Helder zijn vastgesteld. We zetten ons daarbij in voor grootschalige huisvesting van kwalitatief goede aard, die landschappelijk goed wordt ingepast. Daarnaast faciliteren we zo nodig huisvesting bij agrarische bedrijven of op andere gepaste locaties. Om arbeidsmigranten goed op te vangen zorgen we voor een doorontwikkeling van het informatiepunt voor arbeidsmigranten en starten we een actieprogramma voor betere integratie van arbeidsmigranten.

Wat willen we bereiken?

Een aantrekkelijke woon- en werkomgeving voor zowel tijdelijke arbeidsmigranten, als mensen die zich permanent willen vestigen.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
Vraag naar aantal arbeidsmigranten afgezet tegen het aantal huisvestingsplekken voor arbeidsmigranten[1]	-	-	-	-	-	
1) Bron: Eigen cijfers. Cijfers volgen bij eerste berap.						

Wat gaan we ervoor doen?

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
Aantal inschrijvingen arbeidsmigranten op tijdelijke verblijfsadressen[1, 2]	-	-	-	-	-	p.m.
Aantal aanvragen voor arbeidsmigrantenhuisvestiging getoetst aan het Brede Welvaart Kader.[1]	-	-	-	-	-	p.m.
Aantal bezoekers informatiepunt arbeidsmigranten[1]	-	-	-	12.527	36.702	▲
1) Bron: Eigen cijfers.						
2) Hollands Kroon registreert het verblijf van het aantal arbeidsmigranten via deelname aan het experiment ‘registratie tijdelijke verblijfsadressen’ van het ministerie BZK. Dit start in 2024.						

Beleidsvoornemens

Continuering		
Inzicht arbeidsmigranten en huisvesting	Beter inzicht verkrijgen in de behoefte aan arbeidsmigranten bij bedrijven in de gemeente. Hierdoor kunnen arbeidsbehoefte en het aantal bedden (huisvestingslocaties) beter op elkaar afgestemd worden. Op basis van dit inzicht kunnen betere regionale afspraken voor spreiding van huisvestingslocaties worden gemaakt.	Q3
Kadernota 2024		
Voldoende kwalitatieve huisvesting voor arbeidsmigranten.	*We onderzoeken welke rol de gemeente kan spelen in het ontwikkelen van huisvestingsoplossingen voor de korte en lange termijn zodat ontkoppeling plaatsvindt tussen huur- en arbeidscontract.*	2024
Arbeidsmigranten die zich permanent in Hollands Kroon willen vestigen, begeleiden om goed mee te kunnen doen in de gemeente.	*We onderzoeken of we het informatiepunt kunnen inzetten om deze arbeidsmigranten te helpen in mobiliteit in de arbeidsmarkt.*	Q2

Nieuw t.o.v. kadernota		
Handhavingsstrategie	*Nieuwe handhavingsstrategie ontwikkelen om illegale huisvesting tegen te gaan.*	Q3

Bestuurlijke projecten

Kadernota 2024		
Goede leefomstandigheden voor arbeidsmigranten.	*We richten een meldpunt op voor misstanden, gebaseerd op de Wet goed verhuurderschap.*	Q1

1.2 Cluster Havens

We zetten in op het versterken van de signatuur van onze havens. Voor de ontwikkeling van Kooyhaven werken we nauw samen met Port of Den Helder en stemmen we af met de overige belanghebbenden (Maritiem Cluster – Defensie, Provincie NH, gemeente Den Helder en de overige betrokken gemeenten en bewonerscommissie). Voor de haven Oude Zeug onderzoeken wij of we de haven wel of niet willen verzelfstandigen. We werken samen met het consortium van de verschillende gebruikers van de haven. We onderzoeken of 280.000 ton suikerbieten uit de gemeente per schip naar de suikerfabriek in Groningen vervoerd kunnen worden in plaats van over de weg. In Den Oever zetten we ons in om de (garnalen) visserij en daarmee de haven te behouden. Vanuit het Rijk worden er middelen (op basis van cofinanciering) beschikbaar gesteld voor visserij-gerelateerde visclusters en visserijgemeenschappen, om zich te kunnen aanpassen aan nieuwe perspectieven voor visserij en verzilvering van visserij gerelateerd erfgoed. Hiervoor werken wij met Texel en Den Helder aan een Regionaal Visserijontwikkelingsplan (VOP), met daarin een belangrijke rol voor de haven en visafslag van Den Oever. Het VOP gaat landelijk om 30 miljoen euro vanuit het Rijk op basis van 50% cofinanciering en heeft een doorlooptijd van 6 jaar. Bij verdere planuitwerking moet blijken in welke mate ook cofinanciering van derden mogelijk is. Zoals bijvoorbeeld provincie NH, het Waddenfonds en /of LEADER .

Wat willen we bereiken?

Vitale en toekomstbestendige werk- en visserijhavens in Hollands Kroon.

Effectindicatoren	**Realisatie**					***Begroting***
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Aantal visserij schepen[1]	74	75	60	60	54	
Opbrengst havengeld in euro's[2]	319.343	330.014	266.467	237.177	285.000	278.000
1) Bron: Eigen cijfers. Deze indicator is opgenomen om inzicht te geven in de visserijvloot. We verbinden hier geen streefwaarde aan in de begroting 2024.						
2) Bron: Eigen cijfers						

Prestatie-indicator	Realisatie					*Begroting*
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
Waardering van de havenfaciliteiten door gebruikers van de havens	-	-	-	-	-	

Beleidsvoornemens

Continuering		
Functiebehoud en functieverbreding van haven De Oude Zeug.	Als de haven gemeentelijk eigendom blijft, moet rekening worden gehouden met incidentele kosten voor het wegwerken van achterstallig onderhoud. doordat de laatste 10 jaar geen structureel onderhoud is gepleegd aan de haven. Hoe hoog deze kosten zijn moet nog worden onderzocht, alsmede of gelden voor verbetering gesubsidieerd kunnen worden.	2024

Bestuurlijke projecten

Continuering		
Faciliteren van ontwikkelmogelijkheden voor Kooyhaven als deze passen binnen Brede Welvaart.	Faciliteren van de vestiging van bedrijven op Kooyhaven tot deze volledig is bezet, voor zover de bedrijven voldoen aan het Brede Welvaartskader. Dit in nauwe samenwerking met Port of Den Helder, de gemeente Den Helder en de bewonerscommissie.	2024
Nieuw t.o.v. Kadernota 2024		
Behoud van de visserij en functieverbreding van Haven Den Oever.	Bestendigen en vernieuwen van garnalen- en langoustine visserij met als thuisbasis Den Oever, door proactieve deelname aan nationale programma's voor een toekomstbestendige en verdienstelijke visserij met behoud van de sociaal economische waarde voor Hollands Kroon. Versterking, vernieuwing en verbreding van de visserij gerelateerde bedrijvigheid, activiteiten en sfeer op en rond de haven van Den Oever, in verbinding met brede welvaart in het dorp. We stellen hiervoor een regionaal Visserijontwikkelplan op. De haven van Den Oever maakt hier onderdeel vanuit. Vanuit het rijk worden er gelden beschikbaar gesteld op basis van cofinanciering. Er wordt nog onderzocht op welke wijze invulling kan worden gegeven aan de cofinanciering (gemeente/derden partijen). In ieder geval door het instellen van een reserve VOP.	2024

1.3 Cluster Toerisme en Recreatie

We ontwikkelen een visie en uitvoeringsagenda voor de komende 4 jaar voor zowel toerisme als evenementen met een eigen identiteit. We stimuleren en faciliteren ondernemers om evenementen te organiseren en om aantrekkelijke ondernemingen te starten die ervoor zorgen dat HK een positieve dagbestemming wordt. De vitaliteit en hoe we om willen gaan met vakantieparken is ook opgenomen onder programma Leefbaarheid vanuit het perspectief van OOV en bestrijden van ondermijning. We onderzoeken de mogelijkheden voor een marketingplatform. Dat kan bijvoorbeeld. d.m.v. gemeentelijke of regionale marketing/VISIT WADDEN/opvolging van Holland Boven Amsterdam.

Wat willen we bereiken?

Toename van dag- en verblijfsrecreatie in Hollands Kroon, ter bevordering van de economische ontwikkeling.

Effectindicatoren	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Waardering dagrecreatie in Hollands Kroon[1]	-	-	-	7,8	-	=
Waardering verblijfsrecreatie in Hollands Kroon[1]				8		
Aantal belastbare toeristische overnachtingen[2]	92.185	93.055	80.153	115.917	121.914	130.000
1) Bron: Toeristisch Recreatief Effectonderzoek. Het onderzoek wordt door Veldwerk Optimaal vanaf 2023 jaarlijks uitgevoerd. In 2021 is een nulmeting uitgevoerd.						
2) Bron: Eigen cijfers. In de afgelopen jaren is door diverse ondernemers geïnvesteerd in toeristische sector. Er is onder andere recreatie bijgekomen. Verder is er beter zicht op B&B's.						

Wat gaan we ervoor doen?

Prestatie-indicator	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Aantal unieke bezoekers op bezoekhollandskroon.nl[1]	-	-	-	65.000	54.573	=
Aantal bezoekers van de topevenementen[1]	-	-	-	-	50.000	=
[1] Bron: Eigen cijfers.						

Beleidsvoornemens

Continuering		
Fiets- en wandelroutes	*Onderzoek naar uitbreiding fiets- en wandelroutes in Hollands Kroon. Start in 2023 en loopt door in 2024.*	Q2/3

Waterrecreatie	*We doen onderzoek naar doorontwikkeling van de waterrecreatie in de Kop. Het onderzoek is gestart in Q2 2023 en loopt door t/m Q4 2024.*	Q4
Regionale visie verblijfsrecreatie	*We leveren vanuit HK een bijdrage aan de evaluatie van de Regionale Visie Verblijfsrecreatie. Deze visie wordt zo nodig herijkt.*	2024
Vitaliteit recreatiewoningen	*We inventariseren de situatie van de recreatieparken in Hollands Kroon met betrekking tot o.a. de permanente bewoning en ontwikkelen hier beleid op.*	2024

Bestuurlijke projecten

Nieuw t.o.v. Kadernota 2024		
Recreatiehavens	*We willen de ca. 40 oude stroomkasten op de recreatiehavens Middenmeer, Kolhorn en Nieuwe Niedorp (de Rijd) vervangen voor slimme stroomkasten.*	2024
100 jaar Zuiderzeewerken	*We voeren het Plan van Aanpak voor de viering van 100 jaar Zuiderzeewerken uit.*	2024

1.4 Overzicht kosten programma Bedrijvigheid

Bedrijvigheid Uitgaven				
Cluster	**Begroting 2024 na vaststelling 1e Bestuursrapportage 2023**	**Mutatie voorstel 2024 (2de Bestuursrapportage 2023)**	**Mutatie voorstel 2024 (Begroting 2024)**	**Begroting 2024**
(Lucht) Havens	€ 415.549	€ 0	€ 17.267	€ 432.816
Economische Ontwikkeling	€ 1.866.543	-€ 253.000	€ 300.000	€ 1.913.543
Toerisme	€ 224.350	€ 0	€ 0	€ 224.350
Saldo voor Bestemming	**€ 2.506.442**	**-€ 253.000**	**€ 317.267**	**€ 2.570.709**
Mutatie Reserve Bedrijvigheid	€ 392.878	€ 0	-€ 67.000	€ 325.878
Saldo na bestemming	**€ 2.899.320**	**-€ 253.000**	**€ 250.267**	**€ 2.896.587**

Bedrijvigheid inkomsten				
Cluster	**Begroting 2024 na vaststelling 1e Bestuursrapportage 2023**	**Mutatie voorstel 2024 (2de Bestuursrapportage 2023)**	**Mutatie voorstel 2024 (Begroting 2024)**	**Begroting 2024**
(Lucht) Havens	-€ 336.996	-€ 18.000	€ 0	-€ 354.996
Economische Ontwikkeling	-€ 694.085	€ 40.000	€ 0	-€ 654.085

Toerisme	-€ 337.971	€ 0	€ 0	-€ 337.971
Saldo voor Bestemming	**-€ 1.369.052**	**€ 22.000**	**€ 0**	**-€ 1.347.052**
Mutatie Reserve Bedrijvigheid	-€ 559.436	€ 253.000	-€ 317.267	-€ 623.703
Saldo na bestemming	**-€ 1.928.488**	**€ 275.000**	**-€ 317.267**	**-€ 1.970.755**

Bedrijvigheid Saldo				
Cluster	**Begroting 2024 na vaststelling 1e Bestuursrapportage 2023**	**Mutatie voorstel 2024 (2de Bestuursrapportage 2023)**	**Mutatie voorstel 2024 (Begroting 2024)**	**Begroting 2024**
Uitgaven	€ 2.899.320	-€ 253.000	€ 250.267	€ 2.896.587
Inkomsten	-€ 1.928.488	€ 275.000	-€ 317.267	-€ 1.970.755
Saldo	**€ 970.832**	**€ 22.000**	**-€ 67.000**	**€ 925.832**

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2024	2025	2026	2027
Economische Ontwikkeling	Uitvoering projecten	Branding agrarische stad	Uitgaven	Incidenteel	N	€30.000	€30.000		
Mutatie Reserve Bedrijvigheid	Inzet Bestemmingsreserve voor Branding agrarische hoofdstad.	Inzet Bestemmingsreserve voor Branding agrarische hoofdstad.	Inkomsten	Incidenteel	v	- €30.000	- €30.000		
(Lucht) Havens	Kapitaalslasten	Investeringsagenda uitbreiding krediet renovatie & reconstructie haven Den Oever	Uitgaven	Structureel	N	€17.267	€17.267	€17.267	€17.267
Mutatie Reserve Bedrijvigheid	Dekking uit reserve havens van de Kapitaallasten vh project ren. En recon. haven Den Oever	Dekking uit reserve havens van de Kapitaallasten van het project ren. En recon. haven Den Oever	Inkomsten	Structureel	V	- €17.267	- €17.267	- €17.267	- €17.267
(Lucht) Havens	Kapitaalslasten	Vervanging 40 oude stroomkasten naar nieuwe slimme stroomkasten	Uitgaven	Structureel	N		€13.000	€13.000	€13.000
Mutatie Reserve Bedrijvigheid	Mutatie reserve onderhoud havens	Mutatie reserve onderhoud havens	Inkomsten	Structureel	N		- €13.000	- €13.000	- €13.000
Economische Ontwikkeling	Inzet extern bureau voor gebiedsprogramma's	Inzet extern bureau voor gebiedsprogramma's	Uitgaven	Incidenteel	N	€50.000			

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2024	2025	2026	2027
Economische Ontwikkeling	Oppakken opgave bedrijventerreinen	Oppakken opgave bedrijventerreinen	Uitgaven	Incidenteel	N	€100.000			
Economische Ontwikkeling	arbeidsmigranten inventarisatie zelf te ontwikkelen locaties	arbeidsmigranten inventarisatie zelf te ontwikkelen locaties	Uitgaven	Incidenteel	N	€70.000			
Mutatie Reserve Bedrijvigheid	Inzetten reserve Incidentele mutatie (gebiedsprogramma's + opgave bedrijventerreinen+ arbeidsmigranten	Inzetten reserve Incidentele mutatie (gebiedsprogramma's + opgave bedrijventerreinen+ arbeidsmigranten	Inkomsten	Incidenteel	V	- €220.000			
Economische Ontwikkeling	Arbeidsmigranten (onderzoek en extra inzet voor informatieloket arbeidsmigranten)	Arbeidsmigranten (onderzoek en extra inzet voor informatieloket arbeidsmigranten)	Uitgaven	Incidenteel	N	€50.000			
Mutatie Reserve Bedrijvigheid	Inzetten reserve Incidentele mutatie Arbeidsmigranten	Inzetten reserve Incidentele mutatie Arbeidsmigranten	Inkomsten	Incidenteel	V	- €50.000			
Mutatie Reserve Bedrijvigheid	Reserve Onderhoud havens	De begrote onttrekking in de reserveonderhoud havens wordt gestopt. De reserve heeft een aanzienlijke omvang om onderhoudskosten ad haven af te dekken. In 2024 wordt een bestedingsoverzicht opgesteld voor de inzet van deze reserve	Uitgaven	Structureel	V	- €67.000	- €67.000	- €67.000	- €67.000

Bedrijvigheid – kredietaanvragen 2024		
Cluster	**Toelichting**	**Investeringsbedrag / krediet**
(Lucht) Havens	Renovatie & reconstructie haven Den Oever	€ 350.000
(Lucht) Havens	Vervanging 40 oude stroomkasten naar nieuwe slimme stroomkasten	€ 150.000

DIENSTVERLENING

2. Programma Dienstverlening

Het programma Dienstverlening bestaat uit vier clusters: Bestuur, Organisatie, Leges & Heffingen en Financiën. Binnen het programma vallen zowel externe dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen als de interne dienstverlening (ondersteunende activiteiten). Hieronder wordt per cluster beschreven wat de belangrijkste werkzaamheden, beleidsvoornemens en bestuurlijke projecten voor 2024 zijn.

2.1 Cluster Bestuur - Bestuurlijke vernieuwing

Het coalitieakkoord gaat uit van het versterken van de beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming (het BOB-model). Inwoners moeten op een laagdrempelige manier mee kunnen doen. In plaats van de focus op het verstrekken van informatie, gaat het met name om meer ruimte voor gesprek en debat met inwoners, bedrijven en instellingen of andere belanghebbenden.

Het vergadermodel wordt vanaf 2024 anders ingevuld. Maandelijks is er overleg tussen college en raad naar aanleiding van memo's. Ook is er regelmatig overleg tussen portefeuillehouders en raad over actuele onderwerpen. Gedachtewisseling staat voorop. Ook gaat de raad op werkbezoek. Het raadscafé (als alternatief voor het inspreekuur) wordt gecontinueerd. Zowel inwoners als raadsleden ervaren dit als positief. Inwoners kunnen zich aanmelden, maar inwoners, ondernemers on/of verenigingen e.d. kunnen ook worden uitgenodigd om in gesprek te gaan met de raad. Dit kan gaan over onderwerpen die op de raadsagenda staan, maar ook over andere onderwerpen die bij inwoners leven. Het raadscafé vindt plaats op verschillende locaties in de gemeente en is daardoor een goed middel om een beeld te krijgen van wat er speelt in de gemeente.

Elk jaar voert de raad onderling het gesprek over het functioneren van de raad en eventuele door te voeren verbeteringen. Door de raad is de werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing ingesteld, die gesprekken, aanpassingen e.d. voorbereidt en nadenkt over de werkwijze van de raad en mogelijke nieuwe werkvormen bijvoorbeeld op het gebied van participatie. De werkgroep bereidt ook het jaarlijkse gesprek met de gehele raad voor.

Het college is zichtbaar en gaat actief op pad, de samenleving in. Zo verbeteren we het contact tussen het gemeentebestuur en inwoners, bedrijven en instellingen.

Wat willen we bereiken?

Het bestuur heeft goed contact met inwoners, bedrijven en instellingen. Inwoners, bedrijven en instellingen hebben vertrouwen in het lokale bestuur en zijn betrokken bij gemeentelijke planvorming en initiatieven van derden. Daardoor is de besluitvorming breed gedragen en transparant.

Effectindicatoren	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
% inwoners dat veel vertrouwen heeft in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd[1]	13%	-	17%	-	16%	▲
% inwoners dat weinig/geen vertrouwen heeft in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd [1]	34%	-	32%	-	39%	▼
Rapportcijfer voor de wijze waarop uw gemeente inwoners en belangenorganisaties betrekt en de samenwerking zoekt.[1]	5,6	-	5,7	-	5,6	▲
1) Bron: Inwonerspeiling Hollands Kroon.						

Wat gaan we ervoor doen?

Bestuurlijk projecten

Continuering		
Kinderburgemeester	De rol en inbedding van een kinderburgemeester wordt vormgegeven. Het streven is dat Hollands Kroon in 2024 een kinderburgemeester krijgt.	2024
HK-Jongerenweek	We willen de HK-Jongerenweek jaarlijks terug laten komen.	Jaarlijks
Functioneren van de gemeenteraad	Jaarlijks bespreekt de gemeenteraad haar eigen functioneren. Dit gesprek wordt door de werkgroep Bestuurlijke vernieuwing voorbereid.	Jaarlijks
Kadernota 2024		
Vergroten van het vertrouwen in het gemeentebestuur.	*Het* doel is om het vertrouwen van inwoners, bedrijven en instellingen in het gemeentebestuur te vergroten. Dat proberen we te doen op veel verschillende manieren: participatie, verbeteren van communicatie en contact met inwoners, bedrijven en instellingen; door uitvoering te geven aan de uitkomsten van het communicatieonderzoek, benaderbaarheid van het bestuur, insteken op Brede Welvaart bij grootschalige ontwikkelingen, reflecteren op voorgaand beleid en hoe we kunnen verbeteren (bijv. Onderzoek datacenters). De wegen om klachten in te dienen/ uiting te geven aan als je het ergens niet mee eens bent moeten kenbaar zijn bij inwoners. Dit draagt ook bij aan het vergroten van het vertrouwen.	2024 - 2026

Het bestuur is benaderbaar.	We zetten in op meer en betere representatie en vergroten zo het contact tussen het gemeentebestuur en inwoners, bedrijven en instellingen. Het college gaat doelbewust op pad, is daar zichtbaar en aanspreekbaar en we publiceren welke bestuurder waar naartoe gaat.	2024 - 2026

2.2 Cluster Organisatie

Wat willen we bereiken?

Inwoners, bedrijven en instellingen ervaren de dienstverlening als goed, effectief en efficiënt. De gemeentelijke organisatie is toegankelijk en transparant. We oriënteren ons in 2024 op het Handvest overheid-inwoner waarin normen staan die wij willen hanteren voor het contact met onze inwoners. Die normen gaan over bereikbaarheid, gebruik van klare taal, informatieverstrekking, snelle besluitvorming, persoonlijk contact en het leveren van maatwerk.

Effectindicatoren	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Rapportcijfer dienstverlening door inwoners[1]	6,1	-	6,3	-	6,3	▲
Rapportcijfer communicatie en voorlichting vanuit gemeente door inwoners[1]	6	-	5,9	-	6,2	▲
Apparaatskosten per inwoner (BBV-verplicht)[2]	€ 574,-	€ 585,-	€ 626,-	€ 653,-	€ 783,-	
Percentage externe inhuur van totale loonsom (BBV-verplicht)[3]	7,12%	10%	9%	10%	10%	
Bezetting fte per 1000 inwoners[4]	6,35	6,35	6,7	7	7,1	
1) Bron: Inwonerspeiling Hollands Kroon.						
2) Eigen cijfers. Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van organisatorische taken.						
3) Eigen cijfers. Onder externe inhuur wordt verstaan: het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.						
4) Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan.						

Wat gaan we ervoor doen?

Prestatie-indicatoren	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Rapportcijfer dienstverlening van team Schulddienstverlening[1]	9	9	9	9	8,4	=

Rapportcijfer waardering dienstverlening van levering reisdocumenten en rijbewijzen[1]	8,8	-	-	8,6	8,7	=
Rapportcijfer beoordeling uitgifteproces vergunningen[1]	-	-	-	-	-	p.m.
Rapportcijfer beoordeling Website[1, 2]	6,7	7	7,1	6,9	7	=
Bereikbaarheid van de organisatie: % aangenomen gesprekken[1]	-	-	-	-	95%	95%
% binnen 3 werkdagen afgehandelde terugbelverzoeken (backoffice)[1]	-	-	-	84,2%	83%	90%
1) Bron: Eigen cijfers.						
2) De website wordt vernieuwd in deze periode dit kan positieve dan wel negatieve effecten hebben op de beoordeling. Er wordt continue feedback gevraagd.						

Communicatie & participatie

Uit de inwonerspeiling 2022 komt naar voren de het vertrouwen in het bestuur op onderdelen erg laag is. Het college wil het vertrouwen van de samenleving in de overheid vergroten (coalitieakkoord ‘Samen bouwen aan vertrouwen’) onder andere door de participatie en communicatie met de samenleving te verbeteren. De directie streeft hier met de nieuwe organisatievisie ‘Met open houding midden in de samenleving’ ook naar. Daarnaast komen er steeds meer grote opgaven op de gemeente af op het gebied van ruimte en duurzaamheid, die vraag om goede en strategische communicatie en participatie. Uit het adviesrapport Communicatie (2023), n.a.v. van het onderzoek naar interne en externe communicatie, komt naar voren dat de communicatieprofessionals de communicatie vanuit de organisatie verder kunnen professionaliseren en de communicatieve vaardigheden van de medewerkers beter moeten worden ontwikkeld.
Communicatie wordt een steeds belangrijker onderdeel van de dagelijkse werkzaamheden voor medewerkers. Het is belangrijk voor onze inwoners, instellingen en ondernemers dat onze blik meer naar buiten is en dat we als organisatie communicatiever worden. Daarin speelt team Communicatie een essentiële rol en daarmee spreekt het voor zich dat er meer professie nodig is. Hiervoor is het team Communicatie versterkt.

Het team Communicatie ondersteunt de organisatie en bestuur op het gebied van communicatie, participatie en representatie en bij de opgaven, thema’s en vraagstukken die spelen. Dit wordt gedaan door regie te voeren op communicatievraagstukken, het opstellen/uitvoeren van communicatieplannen en het inzetten, het toepassen van de participatieverordening en het beheren en monitoren van onze gemeentelijke communicatiemiddelen en -kanalen. Daarnaast werken zij doorlopend aan de verbetering van de (online) interactie tussen gemeente en inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen zodat de organisatie en het bestuur de wensen en behoeften van de buitenwereld, trends en ontwikkelingen op maatschappelijk en wettelijk vlak centraal kunnen stellen in de besluitvorming en bij het maken van plannen.

De communicatieprofessionals helpen bij het ontwikkelen van een communicatieve manier van werken. Samen creëren we een organisatie die van boven tot onder – en van onder tot boven - de inwoners, ondernemers en instellingen van Hollands Kroon centraal zet. Deze manier van werken zorgt voor wederzijds begrip en vertrouwen. Begrip

voor wat we doen als gemeente en voor de behoefte van de samenleving. Dit doen we door medewerkers bewust te maken van deze communicatieve manier van werken, hen te trainen en begeleiden als het (nog) niet lukt en bij te sturen waar dat nodig is. In 2024 wordt ingezet op het versterken van de communicatieve vaardigheden waarvan uit het onderzoek is gebleken dat deze kunnen worden verbeterd. Dit gaat om omgevingsbewustzijn en inlevingsvermogen.

Via onze website kunnen inwoners eenvoudig (via zelfservice) producten en diensten afnemen en vragen aan ons stellen. Eind 2023 zijn er 4 website live gebracht op het nieuwe OWC-platform. OWC staat voor Open Webconcept. Het OWC is een samenwerkingsverband van gemeenten en marktpartijen. Dit samenwerkingsverband heeft als doel de digitale dienstverlening van gemeenten naar een hoger niveau te tillen. Dit kan door gebruik te maken van het Open Source WordPress CMS en gedeelde componenten en functionaliteiten. Dit is niet alleen efficiënt, maar ook kostenbesparend en zorgt voor betere dienstverlening. In 2023 zijn de websites hollandskroon.nl, meedoen.hollandskroon.nl, werkenbij.hollandskroon.nl en meedoen.hollandskroon.nl ontwikkeld met het OWC. In 2024 gaan we deze websites finetunen. Ook brengen we andere websites over naar het OWC platform. Denk hierbij aan bijvoorbeeld de websites teamkernbeheer.nl en duurzaam.hollandskroon.nl.

Beleidsvoornemens

Continuering		
Het door ontwikkelen van verschillende vormen van feedback van inwoners en bedrijven	We hebben een memo opgesteld voor Korte Feedback Cycli. Hierin zijn onze bevindingen beschreven naar de verbeteringen bij het uitvragen van feedback bij onze inwoners en bedrijven. We hebben een verbeterslag gemaakt in de programmabegroting 2024 met de aanscherping van de effect- en prestatie-indicatoren. Hierin worden meetbare indicatoren opgenomen, zoals een inwonerspeiling, wat een structureel onderdeel wordt van de Korte Feedback Cycli.	Q1 2024
Evalueren status digitale toegankelijkheid nieuwe websites	De nieuwe websites moeten na live-gang worden getest op digitale toegankelijkheid. We streven naar een A-status.	Q2 2024

Bestuurlijk projecten

Kadernota 2024		
Communicatie met inwoners, bedrijven en instellingen verbeteren. Participatie van inwoners en organisaties bij gemeentelijke planvorming en initiatieven van derden.	Structurele inzet van extra communicatieprofessionals. Met de versterking wordt ingezet op hulp aan de medewerkers bij communicatie, versterken van het inlevingsvermogen, hulp bij uitvoering van de participatieverordening, representatie van het college en inzet bij communicatie rond grote complexe opgaves. Daarnaast wordt specialistische kennis aangetrokken en ingezet op communicatie via online/sociale mediakanalen.	2024 - 2026

Gemeentelijke organisatie

Voor een toelichting op de gemeentelijke organisatie zie: Paragraaf 2.1 Bedrijfsvoering.

Beleidsvoornemens

Continuering		
Verduurzamen van de gemeentelijke organisatie	Het Besluit CO2-reductie werk gebonden personenmobiliteit is een uitvloeisel van het Klimaatakkoord. In dit besluit wordt een norm gesteld voor de reductie van CO2-uitstoot in het woon-werkverkeer. In eerste instantie is dit een collectieve norm met een registratieplicht voor organisaties met meer dan 100 medewerkers. Als de gemeente op koers ligt dan blijft het bij rapporteren. Mocht het niet lukken dan ligt er een verplichting om slimmer en zuiniger te reizen (vanaf 2025). CO2-uitstoot verminderen kan door minder kilometers te maken (thuiswerken) of meer gebruik te maken van fiets, het openbaar vervoer of elektrisch vervoer. In een pilot wordt onderzocht of er bereidheid is om over te stappen naar CO2 vriendelijk vervoer.	2024

Bestuurlijke projecten

Kadernota 2024		
Inzetten op een toekomstbestendig personeelsbestand	Strategische personeelsplanning.	Eind 2024
	Onze huidige HRM softwareleverancier stopt per 2025 met de dienstverlening aan gemeenten. We moeten dus een aanbesteding doen voor een nieuwe leverancier.	2024
	We gaan aan de slag met het opzetten van casemanagement voor ziekteverzuim. Hiermee verwachten wij het ziekteverzuim omlaag te krijgen.	2024

ICT en digitale veiligheid

We verbeteren onze de ICT-organisatie, stroomlijnen de processen en gaan medewerkers meer ondersteuning geven zodat we ICT-werkzaamheden efficiënter kunnen uitvoeren. Dit doen we door uitvoering te geven aan meerjarenplanning ICT. Eind 2023 is de planning gereed en zijn de kosten in beeld. Zie voor een nadere toelichting: Paragraaf 2.1 Bedrijfsvoering.

Gemeentelijke dienstverlening

Implementatie Wet open overheid

We gaan de komende jaren verder met het implementeren van de Wet open overheid (Woo). Het doel van de Woo is om de transparantie van overheden en semi-overheden te verbeteren. De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar en uitwisselbaar is. Voor de implementatie van de Woo geldt een gefaseerde inwerkingtreding. Voor het openbaar maken van informatie geldt een termijn van 5 jaar en om de informatiehuishouding op orde te krijgen hebben we een termijn van 8 jaar (vanaf mei 2022). De Woo staat voor toegankelijkheid, openheid en transparantie van overheidsinformatie. Om dit te kunnen bereiken zijn/gaan we aan de slag met de volgende punten:

- Volledig voldoen aan actieve openbaarmaking van 11 informatie categorieën;
- De informatie huishouding op orde brengen;
- Afhandeling van passieve (op verzoek) Woo-verzoeken verder op orde brengen;
- Training en ondersteuning van medewerkers, college en raad i.h.k.v. de Woo;
- Openbaarheidsparagraaf in de P&C cyclus opnemen en
- Een of meerdere Woo-contactfunctionarissen aanwijzen.

Meer toelichting staat in paragraaf Wet open overheid.

Beschikbaar stellen van Geodata

In 2024 wordt het ‘dataportaal’, wat eind 2023 wordt gelanceerd, verder uitgebouwd. De inwoners krijgen dan nog meer data tot hun beschikking. Op dit moment zijn we aan het inventariseren welke kaarten ‘datavolwassen zijn’. In het dataportaal worden de volgende kaarten via een opendata standaard benaderbaar waardoor inwoners, bedrijven en instellingen onze data zelf kunnen gebruiken.

- De 3D omgeving is openbaar, de inwoner kan hier schaduw en zicht analyses uitvoeren;
- Het gehele areaal aan beheergegevens is beschikbaar (bomen, wegen, schommels etc.);
- Kaart bestemmingsplannen wordt ontsloten;
- Kaart bekendmakingen wordt ontsloten;
- Kaart monumenten;
- Kaart Kadaster (uiteraard dat wat openbaar is vanuit de BRK);
- Digitale dorpsgids;
- Kaart strooiroute.

Reis- en identificatiedocumenten

Met ingang van 2024 (voor een periode van ca. 4 jaar) wordt een explosieve groei verwacht van het aantal verlopen reisdocumenten. Dit in verband met de wetswijziging in 2014, waarin de geldigheidsduur van reisdocumenten voor volwassenen van vijf naar tien jaar is verlengd. Om deze groei te kunnen opvangen is uitbreiding van de aanvraag- en verwerkingscapaciteit voor reisdocumenten nodig. De balie die is voorzien bij de verbouwing van het Kroondomein kan hiervoor uitstekend gebruikt worden, maar daarnaast zijn drie extra medewerkers nodig is om deze stroom te kunnen verwerken.

Verkiezingen

De vervroegde Tweede Kamer verkiezingen vinden plaats op 22 november 2023. Dat heeft het kabinet bekend gemaakt. Wij zorgen ervoor dat in Hollands Kroon de verkiezingen goed verlopen. Op 22 november tellen we het totaal aantal stemmen op partijniveau en de volgende dag (centraal) op lijst- en kandidaatsniveau.

Arbeidsmigranten-experiment bijhouden tijdelijke verblijfsadressen

We sluiten als gemeente (per 1 oktober 2023) aan bij het experiment bijhouden tijdelijke verblijfsadressen vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Dit geeft beter zicht op waar arbeidsmigranten zijn gehuisvest. Ook kan dit bijdragen aan extra inschrijvingen in de Basisregistratie personen (Brp).

Verhuizing Samen Doen naar Kroondomein

In 2024 vindt de verhuizing plaats van team Persoonsinformatie van de locatie ‘Samen Doen’ naar het Kroondomein. Hierdoor is het team Persoonsinformatie zichtbaarder voor de inwoners. Dit is een verbetering van onze dienstverlening.

Kernapplicaties t.b.v. de dienstverlening

Al bijna twee jaar wordt er hard gewerkt aan de migratie van de (kern)applicaties (Sociaal Domein, Financiën, Belastingen, Burgerzaken). In technische is deze implementatie afgerond. In operationele zin en functionele inrichting, waarbij werkprocessen wezenlijk zijn veranderd en waar ingesleten werkwijzen echt anders gaan verlopen, vraagt dit nog veel aandacht. Ook nog in 2024. Daarnaast is de informatievoorziening vanuit deze applicaties cruciaal voor de sturing en beheersing van de organisatie en ook op dit punt moet er veel worden ingericht. Het genereren van sturingsinformatie verloopt niet soepel en op onderdelen is de betrouwbaarheid van de informatie uit de systemen nog onderwerp van discussie. Voorlopig bevinden we ons nog in een uitdagende situatie met de nodige risico's waar het gaat om de kwaliteit van de informatievoorziening en de belasting van onze medewerkers. Er is een hoge werkdruk vanwege de nog gebrekkige functionele inrichting en kwaliteit van de output voor advisering. Kortom, er is nog veel werk te verzetten.

2.3 Cluster leges en heffingen

Wij willen het aantal WOZ-bezwaren beperken door goede communicatie. Het moet voor de belanghebbende duidelijk zijn hoe de WOZ-waarde tot stand komt. Daarnaast moet het maken van (formeel) bezwaar op een eenvoudige manier mogelijk zijn. Informeel bezwaar maken (telefonisch of per e-mail) is al mogelijk binnen drie weken na dagtekening van de WOZ-beschikking/aanslag.

Wat willen we bereiken?

Effectindicatoren	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden (BBV-verplicht)[1]	682	690	711	756	769	
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens (BBV-verplicht)[1]	804	814	837	860	877	
[1] Bron: Coelo.						

Wat gaan we ervoor doen?

Prestatie-indicatoren	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Controle op juistheid van beschikbare gegevens t.a.v. % WOZ percelen aangesloten op de gemeentelijke riolering[1]	-	-	90%	-	93%	93%
Aantal informele bezwaren OZB per 1.000 woningen[2]	5,1	5,6	4,5	11,5	14,5	▼
1) Bron: Eigen cijfers.						
2) Bron: Eigen cijfers. Het aantal informele bezwaren groeit ook in 2023. Dit zijn er 17,7 bezwaren per 1.000 woningen.						

2.4 Cluster Financiën

Wat willen we bereiken?

We zijn en blijven een financieel gezonde gemeente.

Effectindicatoren	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Minimaal weerstandsvermogen (BBV-verplicht) [1]	A	A	A	A	A	C of hoger
Netto schuldquote [1]	30%	31%	42%	43%	47%	
Solvabiliteit [1]	36%	38%	37%	39%	37%	

1) Bron: Jaarrekening. De doelstelling van het weerstandsvermogen komt uit het coalitieakkoord. Zie ook https://findo.nl voor vergelijkingen met andere gemeenten.

Beleidsvoornemens

We maken de (financiële) gevolgen van (beleid- en) investeringsbeslissingen inzichtelijk.	We presenteren minimaal 2 maal per jaar in de beleidscyclus de investeringsagenda van Hollands Kroon aan de raad, waarbij ook inzicht wordt gegeven in al geactiveerde projecten en de financiële effecten daarvan. Het dashboard met financiële parameters is operationeel. Daarnaast voeren we nog andere activiteiten uit om de inzichtelijkheid te verbeteren: • we geven training en opleiding aan de raad (bv sessie 11-4); • we laten de raad zoveel als mogelijk integraal afwegen	2024

2.5 Overzicht kosten programma Dienstverlening

Dienstverlening uitgaven				
Cluster	**Begroting 2024 na vaststelling 1e Bestuursrapportage 2023**	**Mutatie voorstel 2024 (2de Bestuursrapportage 2023)**	**Mutatie voorstel 2024 (Begroting 2024)**	**Begroting 2024**
Bestuur	€ 3.007.411	€ 550.000	€ 0	€ 3.557.411
Financiering	€ 1.221.404	€ 0	€ 0	€ 1.221.404
Leges & Heffingen	€ 227.689	€ 0	€ 0	€ 227.689
Organisatie	€ 39.227.591	-€ 530.000	€ 2.223.000	€ 40.920.591
Overig	€ 1.008.352	€ 0	-€ 299.352	€ 709.000
Saldo voor Bestemming	**€ 44.692.447**	**€ 20.000**	**€ 1.923.648**	**€ 46.636.095**
Mutatie Reserve Dienstverlening	€ 590.997	€ 0	€ 1.665.540	€ 2.256.537
Saldo na bestemming	**€ 45.283.444**	**€ 20.000**	**€ 3.589.188**	**€ 48.892.632**

Dienstverlening inkomsten				
Cluster	**Begroting 2024 na vaststelling 1e Bestuursrapportage 2023**	**Mutatie voorstel 2024 (2de Bestuursrapportage 2023)**	**Mutatie voorstel 2024 (Begroting 2024)**	**Begroting 2024**
Bestuur	-€ 1.521	€ 0	€ 0	-€ 1.521
Financiering	-€ 532.493	€ 0	€ 0	-€ 532.493
Leges & Heffingen	-€ 12.163.766	€ 0	-€ 1.126.448	-€ 13.290.214

Organisatie	-€ 908.795	€ 0	-€ 380.000	-€ 1.288.795
Overig	-€ 94.345.740	-€ 1.549.000	€ 0	-€ 95.894.740
Saldo voor Bestemming	**-€ 107.952.315**	**-€ 1.549.000**	**-€ 1.506.448**	**-€ 111.007.763**
Mutatie Reserve Dienstverlening	-€ 745.117	€ 0	-€ 1.215.000	-€ 1.960.117
Saldo na bestemming	**-€ 108.697.432**	**-€ 1.549.000**	**-€ 2.721.448**	**-€ 112.967.880**

Dienstverlening Saldo				
Cluster	**Begroting 2024 na vaststelling 1e Bestuursrapportage 2023**	**Mutatie voorstel 2024 (2de Bestuursrapportage 2023)**	**Mutatie voorstel 2024 (Begroting 2024)**	**Begroting 2024**
Uitgaven	€ 45.283.444	€ 20.000	€ 3.589.188	€ 48.892.632
Inkomsten	-€ 108.697.432	-€ 1.549.000	-€ 2.721.448	-€ 112.967.880
Saldo	**-€ 63.413.988**	**-€ 1.529.000**	**€ 867.740**	**-€ 64.075.248**

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2024	2025	2026	2027
Organisatie	Wet Open Overheid - Invoering WOO in Hollands Kroon.	Wet Open Overheid - Invoering WOO in Hollands Kroon.	Uitgaven	Structureel	N	€158.000	€172.000	€186.000	€186.000
Organisatie	Technisch beheer MKS en ESB.	Technisch beheer MKS en ESB.	Uitgaven	Structureel	N	€75.000	€75.000	€75.000	€75.000
Organisatie	Kosten (extra) functioneel beheer SD applicaties door bedrijf.	Kosten (extra) functioneel beheer SD applicaties door bedrijf.	Uitgaven	Structureel	N	€70.000	€70.000	€70.000	€70.000
Organisatie	Extra licentiekosten nieuwe telefoniecentrale.	Extra licentiekosten nieuwe telefoniecentrale.	Uitgaven	Structureel	N	€100.000	€100.000	€100.000	€100.000
Organisatie	Afhandelen gestegen aantal WOZ-bezwaren	Afhandelen gestegen aantal WOZ-bezwaren	Uitgaven	Incidenteel	N	€100.000			
Organisatie	WOZ-bezwaren - B.R. Bedrijfsmiddelen	WOZ-bezwaren - B.R. Bedrijfsmiddelen	Inkomsten	Incidenteel	V	- €100.000			

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2024	2025	2026	2027
Organisatie	Personeel	Start identificatieplicht in 2014 en verlengen van de geldingsduur van reis- en rijbewijzen van 5 naar 10 jaar. De verwachting is dat we tot 160% meer aanvragen t.o.v. 2023 krijgen. Extra personeel en middelen is nodig.	Uitgaven	Incidenteel	N	€280.000			
Organisatie	Te verwachten inkomsten	Door de verwachte toestroom van aanvragen stijgen de inkomsten ook. De raming is dat dit gelijk is aan de uitgaven.	Inkomsten	Incidenteel	V	- €280.000			
Organisatie	Versterken commissie bezwaarschriften.	Versterken commissie bezwaarschriften.	Uitgaven	Structureel	N	€110.000	€110.000	€110.000	€110.000
Leges & Heffingen		OZB- autonome ontwikkeling op basis van indexatie bestaand beleid	Inkomsten	Structureel	V	- €513.000	- €513.000	- €513.000	- €513.000
Overig	Begrotingsbuffer	Begrotingsbuffer	Inkomsten	Structureel	V	- €299.352	- €299.352	- €299.352	- €299.352
Organisatie	We zetten casemanagement voor ziekteverzuim op. Hiermee verwachten wij het percentage ziekteverzuim omlaag te krijgen.	We zetten casemanagement voor ziekteverzuim op. Hiermee verwachten wij het percentage ziekteverzuim omlaag te krijgen.	Uitgaven	Incidenteel	N	€50.000			
Mutatie Reserve Dienstverlening	B.R. Bedrijfsmiddelen voor casemanagement	B.R. Bedrijfsmiddelen voor casemanagement	Inkomsten	Incidenteel	V	- € 50.000			
Organisatie	Vervanging HRM software	HRM software/dienstverlening. De huidige leverancier stopt met zijn gemeentelijke tak per 2025. We moeten dus een aanbesteding doen voor een nieuwe leverancier. Hiervoor zijn eenmalige implementatiekosten benodigd.	Uitgaven	Incidenteel	N	€70.000			
Mutatie Reserve Dienstverlening	B.R. Bedrijfsmiddelen	B.R. Bedrijfsmiddelen	Inkomsten	Incidenteel	V	- €70.000			

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2024	2025	2026	2027
Organisatie	HRM software	HRM software - Voor de begeleiding van de aanbesteding en implementatie is een gespecialiseerde projectleider nodig. Deze willen wij tijdelijk inhuren	Uitgaven	Incidenteel	N	€50.000			
Mutatie Reserve Dienstverlening	B.R. Bedrijfsmiddelen	B.R. Bedrijfsmiddelen	Inkomsten	Incidenteel	V	- €50.000			
Organisatie	HRM software	Azure omgeving - Nieuwe HRM software betekent ook dat we onze Azure omgeving van de juiste persoonsgegevens gaan voorzien.	Uitgaven	Incidenteel	N	€200.000			
Mutatie Reserve Dienstverlening	ICT	Azure omgeving - B.R. Bedrijfsmiddelen (Azure omgeving)	Inkomsten	Incidenteel	V	- €200.000			
Organisatie	HRM software - Koppelvlak met Azure-omgeving	HRM software - Koppelvlak met Azure-omgeving	Uitgaven	Structureel	N	€30.000	€30.000	€30.000	€30.000
Organisatie	Communicatie	Personeel Communicatie: 2,5 fte (gelinkt aan coalitieakkoord).	Uitgaven	Structureel	N	€250.000	€250.000	€250.000	€250.000
Organisatie	ICT	CYOD - Accessoires	Uitgaven	Structureel	N	€80.000			
Mutatie Reserve Dienstverlening	B.R. Bedrijfsmiddelen	B.R. Bedrijfsmiddelen	Inkomsten	Incidenteel	V	- €80.000			
Organisatie	ICT / Artificial Intelligence	Verkennen mogelijkheden van Artificial Intelligence	Uitgaven	Incidenteel	N	€100.000			
Organisatie	Topdesk bredere inzet	Het softwareprogramma Topdesk breder inzetten in de organisatie. Daarvoor zijn meer licenties nodig.	Uitgaven	Structureel	N	€50.000	€50.000	€50.000	€50.000
Organisatie	Overgang Geo-software	Overgang Geo-software	Uitgaven	Incidenteel	N	€150.000			
Mutatie Reserve Dienstverlening		Inzetten reserve Incidentele mutatie Geo-software en voor Artificial Intelligence	Inkomsten	Incidenteel	V	- €250.000			

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2024	2025	2026	2027
Organisatie	Verbeteren Klant Informatie Systeem	Verbeteren Klant Informatie Systeem	Uitgaven	Incidenteel	N	€50.000			
Mutatie Reserve Dienstverlening	B.R. Bedrijfsmiddelen	B.R. Bedrijfsmiddelen	Inkomsten	Incidenteel	V	- €50.000			
Organisatie	Inzet consultants (applicatiebeheer)	Inzet consultants (applicatiebeheer)	Uitgaven	Structureel	N	€100.000			
Mutatie Reserve Dienstverlening	B.R. Bedrijfsmiddelen	B.R. Bedrijfsmiddelen - inzet consultants applicatiebeheer	Inkomsten	Incidenteel	V	- €100.000			
Organisatie	Extra applicatiebeheerder FTE bij team applicaties	Extra applicatiebeheerder FTE bij team applicaties	Uitgaven	Incidenteel	N	€100.000			
Mutatie Reserve Dienstverlening	B.R. Bedrijfsmiddelen	B.R. Bedrijfsmiddelen	Inkomsten	Incidenteel	N	- €100.000			
Organisatie	Kapitaalslasten	Laptop en telefoon organisatie (CYOD)	Uitgaven	Incidenteel	N		€349.333	€349.333	€349.333
Mutatie Reserve Dienstverlening	Investeringsagenda HK	Dekking afschrijvingslasten CYOD uit reserve bedrijfsvoering	Inkomsten	Incidenteel	V		- €349.333	- €349.333	- €349.333
Organisatie	Communicatiebudget centraal	Communicatiebudget centraal. In de Kadernota was 100k aangevraagd, dit is naar beneden bijgesteld met 50k.	Uitgaven	Structureel	N	€50.000	€50.000	€50.000	€50.000
Organisatie	Budget koppelingen klant kernapplicaties	In 2024 en 2025 is extra budget nodig voor de realisatie van de koppelingen met de kernapplicaties en het klant informatie systeem. De inwoner kan hiermee zijn aanvragen en status volgen op MijnHK op de website. Ook vindt er een efficiency slag plaats op dubbel	Uitgaven	Incidenteel	N		€50.000		
Mutatie Reserve Dienstverlening	B.R. Bedrijfsmiddelen - koppeling kernapplicaties	B.R. Bedrijfsmiddelen - koppeling kernapplicaties	Inkomsten	Incidenteel	V		- €50.000		
Mutatie Reserve Dienstverlening	Reserve bedrijfsvoering CYOD	De begrote storting in de reserve bedrijfsmiddelen wordt gestopt. Deze storting diende om toekomstige lasten uit CYOD te kunnen dekken (sparen)	Uitgaven	Structureel	V	- €200.000	- €200.000	- €200.000	- €200.000

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2024	2025	2026	2027
Organisatie	Verwerking RV energieneutraal maken gemeentelijke gebouwen	De jaarlijkse afschrijvingskosten worden in de eerste 2 jaar gedekt uit lagere energielasten en een lagere storting in de reserve gemeentelijke gebouwen. Vanaf 2026 lopen de extra jaarlijkse kosten op van €12.000, €39.000, €49.000 naar €63.000.	Uitgaven	Structureel	N			€ 12.000	€ 39.000
Mutatie Reserve Dienstverlening	Verwerking RV energieneutraal maken gemeentelijke gebouwen	Verlagen storting in reserve gemeente gebouwen. De jaarlijkse storting ad € 390.377 in de bestemmingsreserve onderhoud. gemeentegebouwen wordt verlaagd.	Uitgaven	Incidenteel	V	- €72.000	- €126.000	- €207.000	- €207.000
Mutatie Reserve Dienstverlening	Mutatie A.R.		Uitgaven	Incidenteel	N		€1.324.092	€1.647.928	
Leges & Heffingen	OZB-Verhoging 5% (bovenop indexatie)	OZB-Verhoging 5% (bovenop indexatie)	Inkomsten	Structureel	V	- €613.484	- €613.484	- €613.484	- € 613.484
Mutatie Reserve Dienstverlening	Storting Algemene Reserve verhoging OZB	Storting Algemene Reserve verhoging OZB	Uitgaven	Incidenteel	N	€613.484	€613.484	€613.484	€ 613.484

Dienstverlening - kredietaanvragen		
Cluster	**Toelichting**	**Investeringsbedrag / krediet**
Organisatie	Laptops en telefoons voor de organisatie (CYOD; Choose Your Own Device)	€ 1.000.000

LEEFBAARHEID

3. Programma Leefbaarheid

3.1 Cluster Infrastructuur

Onderhoud wegen en civiele kunstwerken

Wat willen we bereiken?

Dorpen zijn onderling, en met de regio, veilig en goed verbonden.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
% inwoners dat (zeer) tevreden is over het onderhoud aan de fietspaden, wegen en bermen in het buitengebied[1]	29%	-	35%	-	34%	▲
% inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling straten, paden en trottoirs zijn goed begaanbaar[1]	44%	-	42%	-	41%	▲
1) Bron: Inwonerspeiling Hollands Kroon.						

Wat gaan we ervoor doen?

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
% van het areaal verhardingen dat doormiddel van levensduur verlengend onderhoud of herinrichting weer in goede toestand is gebracht	-	-	-	-	-	5%
% civieltechnische kunstwerken dat een goede staat van onderhoud heeft.	-	-	-	-	-	90%
% weglengte met bermschade (inventarisatie 2021) dat is aangepast met bermverharding	-	-	-	-	-	18%

Wegen

In 2024 is ongeveer 5% van de verharding van ons areaal door levensduur verlengend onderhoud of herinrichting weer in goede toestand gebracht. De gemiddelde levensduur van alle soorten verharding in de openbare ruimte is circa 20 jaar. Om de kwaliteit op orde te houden is het dus nodig dat elk jaar ongeveer 5% van het areaal wordt onderhouden. De uit te voeren maatregelen bestaan uit levensduur verlengend onderhoud en reconstructies/herinrichtingen. In 2024 krijgt ca. 2,7% van het areaal levensduur verlengend onderhoud en ca. 2,2% een reconstructie/herinrichting.

Uitgangspunten voor de uitvoering van onderhoud en reconstructie aan infrastructuur zijn:

- De inrichting en de levensduur wordt zoveel mogelijk geoptimaliseerd tegen aanvaardbare maatschappelijke kosten en risico's;
- Bij alle herinrichtingsprojecten vindt participatie plaats;
- Infrastructuur staat niet alleen in dienst van gebruikers. We besteden aandacht aan het beperken van negatieve effecten op de woon- en leefomgeving;
- Daar waar mogelijk wordt bij een herinrichting de veiligheid voor kwetsbare verkeersdeelnemers versterkt ('auto te gast');
- Klimaatadaptatie is een punt van aandacht bij het maken van het ontwerp;
- Inkoop vindt zo veel mogelijk circulair plaats.

Verkeerskundige adviezen en prijsstijgingen hebben impact op het Meerjaren-onderhoudsprogramma (MJOP). Veel wegen zijn toe aan reconstructie (niet alleen de toplaag, maar ook de fundering). Dat heeft eveneens impact op de doorrekening in het MJOP. Uitgangspunt in het coalitieakkoord is om inrichtingsprincipes beter toe te passen bij de aanpak van knelpunten of bij grootschalige herinrichting. Om hier rekening mee te kunnen houden is bijstelling van het MJOP noodzakelijk. We houden rekening met een bijstelling van € 13 miljoen. Grootschalige investeringen om wegen een totaal andere categorisering en/of profiel te geven werken nog verder kostenverhogend. Daar is vooralsnog geen rekening mee gehouden.

Impact van kabels en leidingen

Er wordt de komende jaren op veel plekken aan kabels en leidingen gewerkt (versterken stroomnet en aanleg glasvezel). Dat geeft overlast. We nemen de ergste knelpunten weg door plaatselijk herstel, maar de grote investeringen doen we pas als de herstructurering aan de orde is. Aanname is dat dit de komende jaren van invloed gaat zijn op de beleving van inwoners op het begaanbaar zijn van straten, paden en trottoirs.

Civiele kunstwerken

Onderhoud van de civiele kunstwerken wordt volgens planning uitgevoerd.

Directievoering

De urgentie is hoog, maar tegelijkertijd zien we dat onze eigen capaciteit, als ook die van de markt, onder druk staat waardoor het nog maar de vraag is of we alle gewenste MJOP-onderhoudsprojecten en herstructureringen uitgevoerd krijgen. Dit blijven we monitoren op basis van een in 2023 opgestelde integrale planning. Het is lastig om dit door te vertalen in formatie omdat het op verschillende momenten piekt in verschillende expertises. Wij verwachten dat een directievoerder in de hele keten hierin kan ontzorgen. Formatie hiervoor is niet in de begroting opgenomen.

Beleidsvoornemens

Kadernota 2024		
Verbeterde verkeersveiligheid	De wegenwet schrijft voor dat iedere gemeente een (actuele) wegenlegger heeft. In de wegenlegger staat wie verantwoordelijk is voor het onderhoud van een openbare weg in het buitengebied. De oorspronkelijke wegenleggers van Hollands Kroon dateren uit de vorige eeuw. Het is noodzakelijk om een nieuwe wegenlegger op te stellen.	Q3
	Eind 2024 hebben we een integraal mobiliteitsplan op basis waarvan we beslissen over de grote investeringen. Landbouwnetwerk, Verkeersveiligheids-plan, Verkeersmodel (2023) Schoolroutes (2024) en Wegencategorisering (2024) brengen we bij elkaar tot een integraal mobiliteitsplan en investeringsprogramma 2025-2035 in 2025. Dit sluit aan op het door Rijk, de provincies, de gemeenten en de vervoerregio's opgestelde Strategisch plan verkeersveiligheid 2030 (SPV 2030).	Q4
Herstructurering van wegen en straten in historische dorpen	Negatieve effecten op de woon- en leefomgeving in historische dorpen kunnen ongewenst groot zijn. We besteden daar op dit moment aandacht aan bij herstructurering of de aanpak van knelpunten. Onderzocht wordt of, en hoe we hier beleid op kunnen maken, zodat er in de voorbereiding van een herstructurering duidelijkheid is op welke plekken rekening gehouden moet worden met bepaalde kwaliteiten en hoe die er uit moeten zien.	2025

Verkeersveiligheid

Wat willen we bereiken?

Dorpen zijn onderling, en met de regio, veilig en goed verbonden.

Effectindicatoren	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
% inwoners dat soms/vaak verkeersonveilige situaties ervaart[1]	55%	-	56%	-	56%	46-65%
Aantal verkeersongevallen per 1.000 inwoners[2]	8	7,3	6,4	6,4	5,7	▼
1) Bron: Inwonerspeiling Hollands Kroon.						
2) Bron: SWOV Bestand geRegistreerde Ongevallen in Nederland. Het aantal verkeersongevallen in Nederland is ongeveer gelijk aan Hollands Kroon. Kijken we naar p10 gemeenten dan is daar een lagere score waarneembaar, namelijk 5,6 in 2021. Cijfer over 2022 is voorlopig.						

Wat gaan we ervoor doen?

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
Aantal aangepaste schoolroutes [1]	-	-	--	-	-	p.m.
Aantal aangepakte verkeersknelpunten uit de top-10 van subjectieve en objectieve verkeersonveilige situaties	-	-	-		4	1
1) Eigen cijfers. In de kadernota 2024 is opgenomen dat er een aantal schoolroutes worden aangepast. In het verleden is hier niet opgemeten.						
2) Eigen cijfers. De objectieve top 10 is opgesteld aan de hand van de BLIQ-analyse van VIA Stat en de subjectieve top 10 op basis van meldingen in Fixi. Deze wordt jaarlijks vastgesteld.						

Schoolroutes

Het is belangrijk dat alle verkeersdeelnemers kunnen rekenen op goede verkeersveiligheid, waarbij de veiligheid van de kwetsbaarste verkeersdeelnemers het vertrekpunt is. Verkeersituaties rondom scholen en veelgebruikte schoolroutes worden kritisch bekeken en autoluwer ingericht om de verkeersveiligheid van kinderen te vergroten. Dit wordt uitgewerkt in een plan waarbij schoolroutes worden geïnventariseerd op knelpunten en onveilige situaties en oplossingen worden aangedragen. Dit plan wordt aan de raad voorgelegd, waarbij ook een voorstel wordt gedaan voor aanvullende financiering als het in het MJOP opgenomen budget niet volstaat en/of daarin niet voorziet. De in het coalitieakkoord genoemde ambitie om veelgebruikte schoolroutes autoluwer in te richten wordt (daar waar mogelijk en gewenst) meegenomen in de oplossingen.

Top 10 Verkeersveiligheidsplan

Op dit moment wordt er met de objectieve top 10 van verkeersonveilige locaties rekening gehouden met verkeerskundige aspecten op basis van een risico gestuurde aanpak, namelijk: snelheid, hoeveelheid verkeer en ongevallen. De input voor de subjectieve top 10 van verkeersonveilige locaties wordt geleverd door meldingen van bewoners. Op basis van capaciteit is het streven om ieder jaar voor vier locaties een plan van aanpak op te stellen. Hierbij kiest het college drie locaties uit de objectieve top 10 en één locatie uit de subjectieve top 10. De projecten vanuit het Verkeersveiligheidsplan 2022 zijn:

• Elft/Koningstraat, Hippolytushoef	(in MJOP, €530.000)	Uitvoering nog niet gepland
• Poelweg/Koningsweg, Westerland	(in MJOP, €713.000 incl. verkeerskundige aanpassingen)	Uitvoering gepland in 2024
• Nieuwesluizerweg, Slootdorp	(in MJOP, €2 miljoen excl. verkeerskundige aanpassing)	Uitvoering gepland in 2025
• Bosstraat, Winkel	(voor uitvoering gereed)	

Voor de Nieuwesluizerweg moet een bestuurlijke afweging worden gemaakt op welke wijze de weg wordt aangepast. In een verkeerskundige memo die nog volgt, wordt onderscheid gemaakt tussen de meest optimale variant (volledig volgens de richtlijnen van de CROW) en een minimale variant. Deze keuze wordt in 2024 aan de gemeenteraad voorgelegd.
De projecten vanuit het Verkeersveiligheidsplan 2023 zijn:

- Gemeenelandsweg, Hippolytushoef
- Noorderdijkweg, Den Oever
- Flevoweg, Middenmeer
- Molenvaart, Anna Paulowna

Route Westerland

Met de provincie blijven we in gesprek over alternatieven voor de verkeersroute door Westerland. We willen dat de situatie permanent onder de aandacht blijft, zodat we een duurzaam en veilige woon- en leefomgeving bereiken.

Emissiekaart

Vanaf de invoer van de Omgevingswet moet iedere gemeente van wegen met meer dan 1.000 motorvoertuigen per etmaal een basis geluid emissie-kaart hebben. Die gaan wij opstellen samen met de Omgevingsdienst, op basis van een verkeersmodel dat wij laten opstellen. We verwachten daarmee ook geluid en trillingen beter mee te kunnen wegen in de aanpak van verkeersknelpunten en het opstellen van de Top-10'en.

Beleidsvoornemens

Kadernota 2024		
Verbeterde verkeersveiligheid	Eind 2024 is de strooiroute (gladheidsbestrijding) geactualiseerd. Insteek van deze begroting is om de gladheidsbestrijding budgettair neutraal bij te stellen.	Q4
	Eind 2024 hebben we een integraal mobiliteitsplan op basis waarvan we beslissen over de grote investeringen. Landbouwnetwerk (2023), Verkeersveiligheidsplan, Verkeersmodel (2023), Schoolroutes (2024) en Wegencategorisering (2024) bij elkaar brengen tot een integraal mobiliteitsplan en investeringsprogramma 2025-2035 in 2025, aan te sluiten op SPV 2030.	Q4

Mobiliteit en bereikbaarheid

Wat willen we bereiken?

Dorpen zijn onderling, en met de regio, veilig en goed verbonden.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
% inwoners dat tevreden is over bereikbaarheid[1]	61%	-	-	-	60%	=
% inwoners dat (zeer) tevreden over het openbaar vervoer[1]	18%	-	-	-	19%	=
1) Bron: Inwonerspeiling. In 2020 is deze vraag niet meegenomen. Uit de peiling in 2022 kwam naar voren dat de groep van 18 tot en met 29 jaar relatief kritisch is over het aanbod van- en de bereikbaarheid met het openbaar vervoer						

Wat gaan we ervoor doen?

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
Aantal publieke laadpunten voor elektrische auto's (peildatum 31-12)[1]	-	17	39	81	115	150
Gebruik Mobipunten, aantal ritten deelfiets en deelauto[2]					84+60	100+150
1) Bron: MRA-Elektrisch Laadkaart.						
2) Dit is de data van de twee Mobipunten in Anna Paulowna (Station en Burg. Mijnlieffstraat). Van de andere Mobipunten is nog geen data bekend.						

Regionale aanpak

In regionaal verband gaan we woningbouw en mobiliteit meer aan elkaar verbinden om kansen te verkennen voor OV-knooppunten in de toekomst. Meer woningen betekent mogelijk meer potentieel voor het OV. We zetten daarnaast in op het verbeteren van de mobiliteit van onze inwoners door in te zetten op een verbetering van de mobipunten, goede fietsverbindingen en toegankelijkheid van openbaar vervoer.

Laadpalen

Hollands Kroon behandelt alle laadpaalaanvragen en houdt het gebruik van de laadpalen in de gaten zodat er bij veel gebruik extra laadpalen geplaatst worden. We zijn op schema. Er zijn in 2024 geen extra acties nodig om een dekkend laadnetwerk te creëren. We gaan door op de ingeslagen weg.

Bestuurlijk project

Doorfietsroute Den Burg – Schagen	Samen met de regio (Samen op Kop!) stellen we plannen van aanpak op voor tracés van de doorfietsroute. We voeren twee tracés van de doorfietsroute uit (Nieuweweg en Randweg, Anna Paulowna) en zijn actief betrokken bij de onderzoeken van de provincie naar het pontje Westeinde en hebben regelmatig contact met de verschillende stakeholders. Het plan van aanpak voor verschillende tracés van de doorfietsroute in Hollands Kroon wordt gemaakt door een externe partij. In de gemeentelijke meerjarenbegroting is nog geen rekening gehouden met investeringen voor de uitvoering van de doorfietsroute. Regionaal stemmen we af of een deel van de resterende budgetten van de Werkagenda Mobiliteit gereserveerd kan worden voor deze plannen en bijvoorbeeld ook voor de knelpunten in het landbouwnetwerk. Dit is dan bovenop de BDU subsidie van de provincie.	Q3

3.2 Cluster Milieu

Vergroening, duurzaamheid en klimaatadaptatie zijn leidende principes bij het beheer en de (her)inrichting van de openbare ruimte, vooral in de dorpen. Om dit mogelijk te maken trekken we meer geld uit. Overkoepelend op alle thema's wordt een nieuwe Strategie Duurzaamheid 2023-2026[1] opgesteld. Doel van deze strategie is om, naast het benoemen van concrete projecten, ook een volgende stap te zetten in het vaststellen van integrale kaders. Die daarna in de uitwerking ook geborgd worden in andere beleid- en uitvoeringsdocumenten. Denk dan bijvoorbeeld aan de Woonvisie, het Integraal Beheerplan en de Omgevingsplannen.

Energietransitie

Wat willen we bereiken?

Hollands Kroon is in 2050 klimaatneutraal, klimaatbestendig en circulair: Dan is bebouwing verduurzaamd. En dan hebben we de transitie naar een klimaat-adaptieve, water-robuuste omgeving gemaakt, hebben we een circulaire economie en is de biodiversiteit verbeterd en gegroeid.

Effectindicatoren	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
% inwoners dat vindt dat de gemeente zich voldoende informeert over het verduurzamen van hun woning[1]	-	-	-	-	29%	=
% bekende hernieuwbare elektriciteit (BBV-verplicht)[2]	18,7%	23,7%	55,2%	76,2%		=
Gemiddeld gasverbruik M3 huurwoning[3]	1.220	1.100	1.050	1.190		▼

[1] De door het college geaccordeerde Strategie Duurzaamheid 2023-2026 is niet vastgesteld door de gemeenteraad

Gemiddeld gasverbruik M3 koopwoning[3]	1.650	1.500	1.460	1.680		▼
1) Bron: Inwonerspeiling. Deze vraag is voor het eerst opgenomen in de peiling in 2022.						
2) Bron: Klimaatmonitor. Over 2022 zijn nog geen gegevens beschikbaar.						
3) Bron: CBS. Over 2022 zijn nog geen gegevens beschikbaar. Deze cijfers worden in oktober verwacht.						

Wat gaan we ervoor doen?

Prestatie-indicator	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Aantal eigenaren dat hun woning verbeterd heeft met een energielabel tot minimaal C	-	-	-	-	-	800
Aantal gebruikers 70-euro regeling energiearmoede	-	-	-	-	-	500
1) Bron: Eigen cijfers. Cijfers begroting 2024 zijn overgenomen uit de kadernota. Van voorgaande jaren zijn geen cijfers beschikbaar.						

Investeren in maatschappelijk vastgoed

We maken een start met het verduurzamen van het gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed. Regelingen en beoogde uitvoering zijn daarvoor voorbereid. Dilemma dat zich daarbij nu voordoet is dat bestuurlijke slagkracht bij kleine organisaties en verouderde accommodaties soms meer ondersteuning in advies en financiën lijken te vragen dan we kunnen bieden via de regelingen. De vraag is in hoeverre de gemeente daar een rol in zou moeten spelen. Op basis van de huidige uitgangspunten van het accommodatiebeleid (zelfredzaamheid en eigen regie) voorzien we daar niet in, waarmee we in deze begroting ook geen rekening houden met aanvullende financiële vertaling op basis van nieuwe uitgangspunten.

Oplossing netwerkcongestie

De opgave wordt om ruimte beschikbaar te stellen en procedures zo snel mogelijk te doorlopen. We verwachten uitbreiding van bestaande transformatorstations en ruimte voor transformatorhuisjes in bestaande wijken en bedrijventerreinen, en ruimtereservering bij nieuwe ontwikkelingen. We stimuleren en ondersteunen slimme innovaties op bedrijverterreinen en zetten ons in om belemmeringen weg te nemen.

RES proces

In 2024 gaat de Energieregio NHN met gemeenten de RES herijken. Enkele gemeenten in onze RES-regio voegen nieuwe zoekgebieden toe, of wijzigen de huidige zoekgebieden. Het college heeft op 20 juni 2023 besloten om de RES NHN 1.0 niet te herijken, omdat er geen nieuwe zoekgebieden in beeld zijn die passen bij onze uitgangspunten. Maar de gemeenteraad heeft het college op 21 september 2023 via Motie 2023-10 verzocht de procedure te starten om het in het RES 1.0. benoemde

zoekgebied Wieringerhoek IJsselmeer voor zonne-energie (gecombineerd met natuur en/of recreatie) te laten vervallen, zodat deze niet meer wordt opgenomen in de RES 2.0. We nemen om die reden deel aan het proces rondom de herijking, en onderzoeken met de RES organisatie en gemeente Medemblik of, en zo ja hoe, we uitvoering kunnen geven aan deze motie.

Verduurzaming bestaande gebouwen

Als we doorgaan op de ingeslagen weg, dan geven we invulling aan de volgende prestaties:

- Kantoren die onder de label c-verplichting vallen, voldoen aan de landelijke eisen. Zo mogelijk vanuit eigen regie en zo nodig na handhaving
- 200 bedrijven die maatregelen uit de erkende maatregelenlijst moeten nemen, voldoen aan deze eisen.
- 75 beheerders van maatschappelijk vastgoed zoals dorpshuizen, sportaccommodatie en musea hebben hun pand vergaand verduurzaamd en daarbij zo nodig gebruik gemaakt van de gemeentelijke investeringssubsidie duurzaam maatschappelijk vastgoed.

Beleidsvoornemens

Onderzoek 'kleine windturbines'	De focusgroep vanuit de gemeenteraad onderzoekt of kleine windturbines toegestaan kunnen worden op agrarische erven. Beleid wordt uitgewerkt op basis van input van de focusgroep.	Q4
Duurzaam Ondernemersloket	We zetten ons in om een duurzaam ondernemersloket op te zetten in de regio (De Kop) samen met buurgemeenten en ONHN. Financiering voor dit traject loopt in eerste instantie vanuit de regio gelden van de Kop.	2023-2024

Bestuurlijke projecten

Aanlanding windenergie (PAWOZ 2031-2040)	Vanuit EZK wordt landelijk onderzoek gedaan naar mogelijke locaties voor het aan land brengen van elektriciteit of waterstof uit offshore windparken. Dit geldt ook voor De Kop regio. Hier wordt onderzoek gedaan naar regio Den Helder Middenmeer voor elektriciteit. In 2024 start de MER (Milieu Effect Rapportage) en IEA (Integrale Effecten Analyse).	2031 e.v.
(Voor)onderzoek Hoogspanningstraject	Tennet onderzoekt de noodzaak van uitbreiding van het hoogspanningsnetwerk in de Kop van NH. Enerzijds om in de toekomst voldoende energievoorziening te kunnen garanderen anderzijds om eventuele aanlanding van wind op zee in de toekomst mogelijk te maken. In 2024 wordt de NRD (Notitie Reikwijdte en Detailniveau) en MER verwacht.	2031 e.v.
pMIEK 2025-2026	Het proces rondom de vernieuwing van de pMIEK (Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat) is opgestart.	2023 e.v.

Circulaire gemeente

Wat willen we bereiken?

Hollands Kroon is in 2050 klimaatneutraal, klimaatbestendig en circulair. Dan is bebouwing verduurzaamd, hebben we de transitie naar een klimaat-adaptieve, water-robuuste omgeving gemaakt, hebben we een circulaire economie en is de biodiversiteit verbeterd en gegroeid.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
% gerecycled afval per inwoner[1]	70%	70%	70,5%	71.5%	79%	75%
Hoeveelheid kg restafval per inwoner (BBV-verplicht)[1]	151	147	150	143	104	100
1) Bron: CBS. In de VANG norm is 75% afvalscheiding en 100 kilorestafval per inwoner afgesproken. Cijfer over 2022 wordt begin oktober bekend gemaakt door het CBS. Cijfer over 2022 is nu voorlopig.						

Wat gaan we ervoor doen?

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
Verhouding vaste en variabele kosten inzamelmethode[1]	-	-	-	-	-	80/20
1) Bron: Eigen gegevens. In 2022 is de nieuwe inzamelmethode van start gegaan. De verhouding vaste en variabele kosten lag in juni 2023 op 80/20.						

Transitie naar een circulaire gemeente

Als we doorgaan op de ingeslagen weg, dan geven we invulling aan de volgende prestaties:

- Elk jaar werken we met de gemeente Alkmaar, de BUCH-gemeenten en Circulair Westfriesland samen aan de invulling van de Week van de Circulaire Economie, waarin ondernemers uit de regio geïnspireerd worden circulair te ondernemen. Ook adviseren we ondernemers het hele jaar door over circulariteit.
- We onderzoeken bij hoe veel aanbestedingen er circulair wordt ingekocht, en wat er voor nodig is dit aantal te doen groeien naar 100% in 2030.
- We onderzoeken hoe circulariteit onderdeel kan zijn van het afwegingskader voor bedrijven die zich hier willen vestigen.
- We blijven ons, via de uitvoering van het recycleplan, inzetten op afvalscheiding en bewustwording voor het belang van recyclen.
- In 2023 is het Nationaal Programma Circulaire Economie verschenen. We onderzoeken of we hiervoor samen willen optrekken met de Kop in het kader van de samenwerkingsagenda Samen op Kop.

Klimaatadaptatie

Wat willen we bereiken?

Hollands Kroon is in 2050 klimaatneutraal, klimaatbestendig en circulair. Dan is bebouwing verduurzaamd, hebben we de transitie naar een klimaat-adaptieve, water-robuuste omgeving gemaakt, hebben we een circulaire economie en is de biodiversiteit verbeterd en gegroeid.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
% inwoners dat vindt dat de gemeente zich voldoende inzet om de openbare ruimte duurzaam en klimaatbestendig in richt[1]	-	-	-	-	14%	▲
1) Bron: Inwonerspeiling. In 2022 is deze vraag voor het eerst opgenomen in de peiling.						

Wat gaan we ervoor doen?

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
Aantal m2 openbaar groen per (nieuwe) woning[1]	-	-	-	153	162	=
1) Bron: eigen cijfers.						

Klimaat adaptieve buitenruimte

- Klimaatadaptatie is een leidend principe en is onderdeel van het afwegingskader bij elke nieuwe ontwikkeling. Na vaststelling van de Strategie Duurzaamheid 2023-2026 gaan we beoordelen of, en zo ja, op welke onderdelen het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR) en het Integraal Beheerplan (IB) moeten wijzigen. In 2025 volgt volledige herziening van het HIOR en het IB.
- Voor een veilig rioolstelsel (voorkomen dat afvalwater leidt tot ziekte en milieuschade), is voor de uitvoering van onderhoud het integraal beheerplan leidend. Anticiperend op klimaatverandering doen we onderzoek naar het functioneren van ons riool bij neerslaggebeurtenissen. Jaarlijks doen we onderzoek (inmeten, doorrekenen en in beeld brengen van te treffen maatregelen) in enkele dorpen.
- We blijven inzetten op subsidieregelingen voor het inbrengen van klimaat adaptieve maatregelen bij projecten in de openbare ruimte (Impulsregeling, KANsubsidie, regeling voor uitvoeringsprojecten klimaatadaptatie Noord Holland, etc.).

Biodiversiteit

Wat willen we bereiken?

Hollands Kroon is in 2050 klimaatneutraal, klimaatbestendig en circulair. Dan is bebouwing verduurzaamd, hebben we de transitie naar een klimaat-adaptieve, water-robuuste omgeving gemaakt, hebben we een circulaire economie en is biodiversiteit de verbeterd en gegroeid.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
% toename biodiversiteit in de bermen[1]	-	-	-	-	-	▲
% inwoners dat vindt dat de gemeente zich voldoende inzet voor de biodiversiteit[2]	-	-	-	-	16%	▲
1) In 2023 heeft er voor het eerst een nulmeting bermflora plaatsgevonden in de bermen waar ander maaibeleid is ingezet.						
2) Bron: Inwonerspeiling. In 2022 is deze vraag voor het eerst voorgelegd.						

Wat gaan we er voor doen?

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
% ecologisch bermbeheer[1]						
Aantal scholen dat natuureducatie verzorgt[1]						
1) Cijfers volgen in bestuursrapportage 2024.						

In Hollands Kroon werken we integraal aan de verbetering en bescherming van biodiversiteit. We proberen deze opgave in iedere ingreep in het fysiek domein te borgen. Of het nu gaat over groenbeheer/inrichting of het maken van een klimaat-adaptief bestemmingsplan voor een nieuwbouwwijk. In Hollands Kroon streven we naar een ‘basiskwaliteit biodiversiteit’. We streven er ook naar zoveel mogelijk organismen een thuis te bieden in Hollands Kroon. Dit doen we door landschapselementen op hoog niveau met elkaar te verbinden met bomen, bermen en bosjes. Project ‘Meerbomen Nu’ dat structureel terugkomt draagt hier flink aan bij. We werken aan bio-diverse ‘plekken’ zoals participatie groen van Kernbeheer of Tiny Forests op schoolpleinen. Daarnaast streven we naar natuur inclusief denken en handelen in de hele gemeente. Zo werken we samen met de Agrarische Natuurvereniging aan het project ‘Bloeiende erven’ waar we bio-diverse en natuur inclusieve erven adviseren en realiseren met een subsidieregeling vanuit de gemeente.

Natuureducatie

De ambitie vanuit de Kadernota 2024 is om natuureducatie, gekoppeld aan realisatie van Tiny Forests, structureel onderdeel te laten zijn van lespakketten op alle scholen. Vanaf schooljaar 2024-2025 is er geen subsidie uit externe fondsen meer beschikbaar. We behouden de ambitie, maar de insteek moet zijn om dit uit bestaande budgetten en/of nieuwe externe fondsen te bekostigen.

Beleidsvoornemens

Continuering		
Actualisatie van het Deltaplan biodiversiteit	Het 'deltaplan' krijgt een andere vorm, namelijk die van project HK-Zoemt waarin wij ons gaan inzetten voor bestuivende insecten. Deze inzet zal gemonitord gaan worden op soortniveau. We gaan een aantal soorten planten- en dieren benoemen waarop wij komende periode gaan monitoren.	Q2
Kadernota 2024		
Hoogwaardige groenstructuren met veel diversiteit in alle woondorpen	Eind 2024 hebben we in beeld hoe bestaand areaal omgevormd kan worden naar hoogwaardig groen, met de uitwerking van een Groenstructuurplan binnen de dorpen. Als dit plan opgesteld is, wordt duidelijk welke financiële claim er extra volgt bij de Begroting 2025. Vooruitlopend op de beleidsplannen gaan we wel aan de slag met vergroening, bijvoorbeeld door bestaande projecten een extra impuls te geven.	Q4

3.2 Cluster Omgevingskwaliteit

Wonen

Wat willen we bereiken?

Hollands Kroon heeft een duurzaam en evenwichtig woningaanbod dat aansluit op wensen van huidige en toekomstige inwoners.

Effectindicatoren	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen (BBV-verplicht)[1]	6,6	7	9,1	10,6	10,8	4,5
Percentage corporatie huur[2]	23,1%	23,2%	23%	22,7%	22,4%	22,2%
Reële zoekduur voor een sociale huurwoning in jaren[3]	1,64	2,04	2,71	2,52	3,09	1,64 in 2030

1) Bron: Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) De prognose voor de begroting 2024 is gebaseerd op de realisatie van 97 nieuwe woningen.
2) Bron: CBS. De verwachting in 2024 is gebaseerd op het aantal nieuwbouwprojecten dat nu in aanbouw is van de coöperaties, zie ook prestatie-indicator.
3) Bron: rapportage woonruimteverdeling

Wat gaan we er voor doen?

Prestatie-indicator	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Gemiddeld aantal dagen aanvraagtijd omgevingsvergunning voor het realiseren van een woning[1,4]	69	77	74	96	85	=
Harde Planvoorraad woningbouw[,4]	-	-	760	664	930	800-1000
Aantal woningen dat door woningbouwcorporatie is gerealiseerd.[3,4]			46	90	12	46
Aantal actieve grondexploitaties.[4]	5	6	6	5	6	6
1) De aanvraagtijd wordt berekend op basis van aanvraag tot besluit van een verleende omgevingsvergunning. In 2023 ligt deze nu op 81 dagen. Dit is dus anders dan de wettelijke proceduretijd. Op 1 januari 2024 wordt de Omgevingswet ingevoerd dit kan mogelijk effect hebben op de doorlooptijd van aanvraag tot besluit.						
2) Eigen cijfers. In 2020 is het woningbouwdashboard voor de gemeenteraad opgeleverd. Daarom is vanaf dat jaar de harde plancapaciteit beschikbaar. De capaciteit neemt af naar mate de woningen zijn gerealiseerd. Harde planvoorraad betekent dat er een planologisch recht licht om te bouwen.						
3) In 2023 zijn er 30 woningen opgeleverd aan de Sportlaan in Anna Paulowna. De verwachting voor 2024 is gebaseerd op de gestarte bouw in Anna Paulowna aan de Molenvaart en de bouw in Middenmeer aan de Havenkade.						
4) Bron: Eigen cijfers						

Woningen bouwen

We zetten in op het realiseren van in ieder geval 1375 woningen tot 2033 en een harde plancapaciteit van 1800 woningen[2]. Waar kansen liggen zetten we in op over-programmeren. We zetten in op 2/3 betaalbare woningen en willen met de regio en de provincie tot een goede overeenstemming komen over de balans tussen binnenstedelijk ontwikkelen en bouwen in landelijk gebied. Het Woonakkoord en de Woondeal NHN 2.0 is ons vertrekpunt, maar specifiek rondom de dorpen Wieringerwerf, Middenmeer en Hippolytushoef willen we met de provincie komen tot een gezamenlijk gedragen standpunt over buiten stedelijk bouwen in onze gemeente. We willen de mogelijkheid hebben om extra woningen te bouwen om zo sterke dorpen met een goed woon- en leefklimaat te behouden, maar ook om alle doelgroepen (waaronder ook arbeidsmigranten die zich definitief willen vestigen) te kunnen huisvesten. Op basis van de Omgevingsvisie en de Woonvisie bepalen we onze ambitie. Doelstelling is minimaal 180 woningen per jaar in procedure te brengen om de komende jaren tot de minimaal gewenste harde plancapaciteit van 1.800 woningen te komen. Onderstaande (grotere) woningbouwplannen worden met hogere prioriteit nader uitgewerkt. Deze laten al zien dat onze ambitie hoger ligt en er voldoende

[2] Woonbehoefteonderzoek 2023-2033

potentieel is om in Hollands Kroon de voorraad te kunnen laten groeien voor autonome behoefte en ons aandeel in de landelijke extra opgave op te kunnen pakken. Voor Middenmeer en Hippolytushoef zetten we in op gebiedsontwikkeling om ook daar de voorraad te kunnen laten stijgen.

Terpweg, Wieringerwerf	planprocedure afronden en 90 woningen vergunnen	2023-2024
Limmerschouw, Winkel	verkenning afronden voor gefaseerde bouw van 400 woningen	2024
Randweg, Anna Paulowna	verkenning afronden voor gefaseerde bouw van 300 woningen, in combinatie met verplaatsing sportcomplex	2024

We zien op andere locaties ook veel initiatief uit de markt. Uiteraard zit een verklaring in de gunstige markt (tot voor kort) en wellicht speelt de invoering van de Omgevingswet ook een rol. In onderstaande tabel geven we een niet-limitatieve opsomming daarvan.

Polderpark, Anna Paulowna	planprocedure afronden voor 31 sociale huurwoningen en 10 koopwoningen	2024
Elshof-Zuid, fase 5, Anna Paulowna	start planprocedure voor 90 woningen	2024
Oude schoollocaties, Hippolytushoef	start planprocedure voor 24 woningen	2024
Groenhof, Breezand	planprocedure afronden voor 44 woningen	2024
Schoollocatie Slootdorp	planprocedure starten 23 woningen	2024
Uitwerking de Hoop, fase 4, Wieringerwaard	planprocedure afronden voor 19 woningen	2024
Twee locaties WoonCompagnie, Wieringerwaard	planprocedure starten voor 28 woningen	2024
Politiebureau, Wieringerwerf	planprocedure bestuurlijk afstemmen voor 18 starterswoningen	2024

Maar er is meer initiatief en dus meer plancapaciteit. Via de uitwerking van de nieuwe Kadernota VTH 2024 beoordelen we hoe de ambities uit de markt matchen met onze ambities en hoe we daar uitvoering aan kunnen geven. We brengen daarbij in beeld welke personele en financiële consequenties dat heeft.

Actief Grondbeleid

Daarnaast wordt momenteel gewerkt aan een nieuwe Nota Grondbeleid. Hierbij worden keuzes gemaakt over de strategie met betrekking tot onze rol bij ontwikkelingen. Er komt meer aandacht voor actief grondbeleid en er worden kaders geschetst waar en wanneer de gemeente zelf als ‘ontwikkelaar’ op gaat treden om te zorgen voor voldoende woningaanbod met voldoende differentiatie. Wij zien een actief grondbeleid als onmisbaar instrument om betaalbaarheid te kunnen garanderen.

Startersleningen

We zien dat het verstrekken van de starterslening succesvol is. Per 1 september 2023 hebben we er 20 verstrekt. Dat is hoger dan de ambitie van 10. In de begroting 2024 stellen we het budget voor verstrekken van startersleningen bij, zodat in 2024 opnieuw startersleningen verstrekt kunnen worden. Met het budget kunnen we 25 leningen verstrekken.

Beleidsvoornemens

Continuering		
Kadernota en Jaarprogramma VTH 2025	In deze nota stellen we vast welke meetbare doelen we nastreven met de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving (VTH) op het gebied van Bouwen, RO en Milieu. Ook beschrijven we op welke wijze we deze doelen willen bereiken.	Q3
Jaarafspraken 2025 met de woningcorporaties	Op basis van de prestatieafspraken 2022-2026 worden de jaarafspraken voor 2025 vastgesteld.	Q3
Huisvestingsverordening	De voorbereiding voor een huisvestingsverordening zijn in 2023 gestart. We verkennen de mogelijkheden om met een huisvestingsverordening te sturen op toewijzing van woningen voor inwoners die nu ook binnen de gemeente wonen.	Q1
Woonzorgvisie	Per 2024 moeten gemeenten een Woonzorgvisie hebben. In deze visie –afgeleid van de Woonvisie – moet worden ingegaan op de huisvesting van 'aandachtsgroepen' en op de zorg- en ondersteuningsbehoefte in relatie tot wonen. In de Woonzorgvisie richten we ons alleen op bewoners die een zorgvraag hebben, gekoppeld aan een huisvestingsvraag. Woonvisie en woonzorgvisie komen per 1 januari 2026 te vervallen en worden opgenomen in een volkshuisvestingsprogramma (Wet versterking regie volkshuisvesting). Het gaat daarbij om een analyse van de (toekomstige) behoefte aan wonen, zorg en welzijn en het beschikbare (en geplande) aanbod. De mismatch tussen beide leveren inzicht in de opgave waar de gemeente voor staat.	Q1
Kadernota 2024		
Passende huisvesting voor alle doelgroepen	Uitwerking van de Woondeal 2.0 in een regionale verdeling van “bouwen voor alle doelgroepen” is in 2023 gestart vastgesteld. Dit vertalen we door in onze woningbouwprogrammering die uit de Woonvisie volgt.	Q1
Behoud en versterking van landschappelijke kwaliteiten en waarden	Verbreding van het erfgoedbeleid: in alle planvorming bij de (her)ontwikkeling van dorpen, buurten en gebieden wordt behoud van het cultuurhistorisch erfgoed meegewogen.	

Nieuw t.o.v. Kadernota 2024		
Wet goed verhuurderschap	Met het wetsvoorstel wil het Rijk ongewenste verhuurpraktijken voorkomen en tegengaan en daarnaast woningzoekenden, huurders en arbeidsmigranten beschermen. Het voorstel introduceert verschillende instrumenten, waaronder (basis)normen voor goed verhuurderschap, de bevoegdheid om verhuurdervergunningen te introduceren en de mogelijkheid voor gemeenten om het beheer van een woning over te nemen. Er loopt een proces om de gevolgen hiervan en wensen vanuit het bestuur inzichtelijk te maken en we brengen in kaart hoe groot de problematiek mogelijk gaat zijn. Een regionale aanpak wordt verkend.	Q3

Bestuurlijk project

Project tijdelijke huisvesting	Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het huisvesten van verschillende doelgroepen, zoals bijvoorbeeld Oekraïense ontheemden, de taakstelling voor huisvesting statushouders en spoedzoekers. Er is daarnaast ook in onze gemeente een lange wachtrij woningzoekenden. Binnen de gemeente zoeken we naar oplossingen voor langere termijn. Hiervoor zijn in samenwerking met de woningcorporaties veel bouwprojecten in ontwikkeling. Om een oplossing te bieden voor de komende jaren is tijdelijke huisvesting nodig. Eerste kwartaal 2024 willen wij de eerste locatie hebben gerealiseerd en in 2024 worden nog twee locaties uitgewerkt. Kosten zijn nog niet bekend.	Q1

Onderhoud groen

Wat willen we bereiken?

Hollands Kroon heeft een hoogwaardige en groene openbare ruimte die bijdraagt aan een goed woon, leef- en werkklimaat en aansluit bij de behoefte en wensen van onze inwoners en bezoekers.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
Rapportcijfer dat inwoners voor het onderhoud openbare ruimte geven[1]	6,4		6,2		6,5	7
% inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling dat er voldoende groen in de buurt is[1]	75%	-	76%	-	70%	69-94% (84%)
1) Bron: Inwonerspeiling.						

Wat gaan we er voor doen?

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
% wat voldoet aan de gestelde normen kwaliteit openbare ruimte[1]	91,8%	95,6%	97,1%	96,4%	96,8%	97%
Bron: Eigen cijfers. Maandelijks worden er steekproeven gehouden in de openbare ruimte om te toetsen of er aan de gestelde normen wordt voldaan, zie ook: Microsoft Power BI						

Intensivering onkruidbeheersing op verharding

Uitgangspunt voor de begroting is de uitvoering van het onderhoud zoals vastgesteld in het integraal beheerplan 2022-2025. Zoals in de begroting van 2023 al is aangegeven, is en blijft het vertrekpunt om daar waar mogelijk maatregelen ter bevordering van klimaat en biodiversiteit door te voeren. Prijsstijgingen door de hoge inflatie zijn in de 1e Bestuursrapportage 2023 structureel meegenomen. Voor de uitwerking van de ambitie in de Kadernota om vervuiling en verloedering tegen te gaan, stelden we ons tot doel om onkruidbeheersing op verharding te intensiveren. Voor intensief en intensief en frequentiegericht onderhoud verwachten wij een structurele toename van kosten van € 330.000. Dat is fors hoger dan de inschatting van € 100.000 die we in de Kadernota gepresenteerd hebben. Omwille van de financiële situatie waarin wij ons bevinden hebben we deze ambitie bijgesteld en stellen we voor om met een extra budget van € 50.000 wijkgericht aanvullende acties uit te voeren boven op het reguliere onderhoud. Als dit een goede uitwerking heeft, dan kunnen we overwegen om dit budget met ingang van 2025 structureel in de begroting op te nemen.

Beleidsvoornemens

Continuering		
Aanpassing Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR)	Op dit moment is er geen aanleiding om deze plannen (gedeeltelijk) te wijzigen. De eerstvolgende actualisatie vindt in principe plaats medio 2025.	2024-2025
Aanpassing Integraal Beheerplan 2022-2025 (IPB)		2024-2025
Kadernota 2024		
Bestrijding Iepziekte in niet-openbare ruimte	Om de iepziekte te reduceren is een regionale en bredere aanpak nodig (o.a. controle op particuliere terreinen). Hiervoor is indicatief een structureel bedrag opgenomen van € 200.000,-.	2024

Leefbaarheid

Wat willen we bereiken?

Hollands Kroon heeft een hoogwaardige en groene openbare ruimte die bijdraagt aan een goed woon, leef- en werkklimaat en aansluit bij de behoefte en wensen van onze inwoners en bezoekers.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
% inwoners dat niet snel weggaat uit de buurt[1]	69%	-	72%	-	68%	68-82% (76%)
cijfer voor de mate waarin inwoners prettig wonen in hun directe leefomgeving[1]	7,8	-	7,8	-	7,7	7,4-8,2 (7,9)
% inwoners zich thuis voelt in hun buurt[1]	87%	-	84%	-	82%	75-94% (87%)
% inwoners dat vindt dat de gemeente de buurt voldoende betrekt bij aanpak leefbaarheid[1]	18%	-	13%	-	16%	15-42% (26%)
cijfer voor de zorg van de gemeente voor de woon- en leefomgeving[1]	6,1	-	6,1	-	6,1	6,0-7,0 (6,7)
1) Bron: Inwonerspeiling.						

Wat gaan we ervoor doen?

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
% speeltuinen dat toegankelijk is voor minder validen	-	-	-	-	-	100% in 2026
% openbare speeltuinen dat op een natuurlijke wijze is ingericht	-	-	-	-	-	25% in 2027
% score 4 of 5 ten opzichte van totale aantal beoordelingen van afhandeling fixi-melding	-	-	-	-	-	> 55%
1) Bron: Eigen cijfers. Streefgetallen over speeltuinen komen uit kadernota 2024. Huidige cijfers komen in 2024 beschikbaar.						

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging

De financiële gevolgen van de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging (Wkb) zijn nog lastig in te schatten. In september 2023 werd ook nog bekend dat de Wkb nog maar gedeeltelijk per 1 januari 2024 van kracht wordt. Voor nieuwbouw blijft de ingangsdatum van de Wkb 1 januari 2023. Maar wie een bestaand pand wil verbouwen, kan tot 1 juli 2024 nog een vergunningsaanvraag bij de gemeente doen – zoals nu gebruikelijk is. Feitelijk weten we dat voor bouwwerken met de gevolgklasse 1 (kortgezegd: woningen en eenvoudige bedrijfsgebouwen), straks geen technische bouwtoets meer wordt gevraagd. Dat vertaalt zich in minder inkomsten uit leges. Omdat in onze gemeente ongeveer 60% van vergunningaanvragen in gevolgklasse 1 valt, is die impact fors. In de begroting hebben we daar een inschatting voor gemaakt. We denken dat als gevolg van de Wkb er uiteindelijk minder capaciteit beschikbaar hoeft te zijn voor vergunningverlening. Tegelijk verwachten we aan de achterkant een hogere inzet voor toezicht en inspectie. Als we dit in samenhang bekijken met de Omgevingswet, dan zien we dat de raming in de begroting voor implementatie kan worden bijgesteld. Tegelijk moeten we wel kosten maken voor de structurele uitvoering. Ook daar is een inschatting van gemaakt. Of we op termijn die kosten kunnen inverdienen, kunnen we nog niet inschatten. De legesinkomsten kunnen we nog niet inschatten. Ook kunnen we nog niet inschatten hoeveel extra capaciteit we straks in de uitvoering

nodig hebben. Dat hangt voornamelijk af van hoeveel functies (en daarmee geraamde tijd) we straks aan onze dienstverlening toe moeten voegen. We verwachten de komende twee jaar op basis van monitoring scherpere ramingen over kosten en opbrengsten te kunnen presenteren.

Gebiedsregie en dorpsagenda's

We hebben vastgesteld dat het doel van de dorpsontwikkelvisie is om inwoners te activeren om mee te praten over de ontwikkelingen in hun dorp. Onze visie op het dorp en de visie van inwoners komen daarin samen. Daarmee werken we aan verbinding tussen organisatie en inwoners en maken wij hen deelgenoot en mede-eigenaar van de opgaves. We hebben geconcludeerd dat in het huidige proces de inventarisatiefase een te sturend karakter heeft en onvoldoende ruimte biedt om vrijer met het dorp te onderzoeken wat er bij inwoners speelt en leeft. In samenhang met het introduceren van gebiedsregie, stellen we het proces daarop bij. Op basis van een brede inventarisatie maken we eerst een Dorpsagenda. In de Dorpsagenda stellen we ook vast of er noodzaak is tot het maken van een ontwikkelvisie. Als blijkt dat bijvoorbeeld een uitvoeringsagenda op een aantal concrete onderwerpen meer in de behoefte voorziet, of dat we direct door kunnen pakken naar een gebiedsontwikkeling, dan kunnen we dat in de Dorpsagenda vaststellen. Kortom, het vervolgproces bepalen we samen met de inwoners en na het opstellen van de Dorpsagenda. In het coalitieakkoord is opgenomen om één dorpsvisie per jaar op te leveren. In de begroting 2023 is dit, op basis van herstructureringsplannen, vertaald in een ambitie om 4 dorpsontwikkelvisies te maken. Voor Wieringerwaard-Nieuwesluis, Anna Paulowna, Winkel-Nieuwe Niedorp en Den Oever. Dit in aansluiting op de planning zoals die is opgenomen in de Nota van Uitgangspunten voor het Omgevingsplan. Dit blijkt een te grote ambitie en gaat ten koste van het maken van een goede verbinding met de dorpen. Jaarlijks plannen we een themasessie met het college, waarbij we samen met de Gebiedsregisseurs en met input van verschillende teams het ambitieniveau bepalen, ingegeven door maatschappelijke urgentie en draagkracht van de organisatie. Inventarisaties voor het Omgevingsplan gaan door, maar de participatie daarop wordt mogelijk anders.

Verstedelijking met duurzame kwaliteit

Uitgangspunt is dat we ontwikkelen waar nodig en dat we daar, specifiek in het geval van woningbouw, ook voldoende tempo in maken. In dorpen waar impact van ontwikkelingen voor de bestaande omgeving groot is, werken we in een parallel spoor een dorpsagenda uit. Op die manier kunnen ook de verbetermaatregelen van de fysieke en sociale kwaliteit in het gehele dorp beoordeeld en vastgesteld worden. Het kostenverhaal moet bijdragen aan te nemen maatregelen.

Groene recreatieve voorzieningen

We zetten in op omvorming van openbare ruimte bij scholen en parken, als herstructurering aan de orde is. We zoeken ook aansluiting bij Tiny Forests en Voedselbosjes. We blijven ons richten op fondswerving voor de realisatie daarvan.

Inzet op natuurlijke en toegankelijke kinderspeeltuinen

We kiezen voor een gefaseerde aanpak via de dorpsagenda's, uitvoering via Kernbeheer en uitwerking van klimaatadaptatie, en de binnen deze thema's beschikbare budgetten. Er volgt geen nieuwe nota speeltuinen.

Begraafplaatsen

Het college zet in op de toekomstbestendigheid van de begraafplaatsen door functieverbreding en het aansluiten bij de trends en ontwikkelingen om te voorkomen dat de jaarlijkse kosten oplopen. Voorstellen daarvoor worden gefaseerd uitgewerkt. Per begraafplaats wordt gekeken naar de kansen en mogelijkheden. Los daarvan wordt bij de behandeling van de belastingverordeningen een aantal voorstellen gedaan over de tarieven.

Gebiedsontwikkeling

Als er in een dorp veel ruimtelijke vraagstukken spelen of kansen liggen om met verwerving van grond of vastgoed een maatschappelijk probleem op te lossen, hebben we de ambitie om dit in samenhang en in eigen regie tot gebiedsontwikkeling te brengen. We verwachten daarvoor meer capaciteit aan ons te moeten verbinden. Uitgangspunt is dat daarvoor de benodigde capaciteit via een gebiedsontwikkeling bekostigd wordt.

Bestuurlijk project

Gebiedsontwikkeling Hippolytushoef	Voor de uitwerking van het woonbehoefteonderzoek zetten we in op woningbouw in Hippolytushoef en starten daarvoor in 2024 een proces van gebiedsontwikkeling. Financiële consequenties van dit proces worden verder in beeld gebracht.	Vanaf 2024
Gebiedsontwikkeling Middenmeer – A7 corridor	Idem als bovengenoemd, waarbij we met het Rijksvastgoedbedrijf ook of gronden rondom Wieringerwerf en/of Middenmeer ontwikkeld kunnen worden als woningbouwlocatie.	Vanaf 2024

Beleidsvoornemens

Continuering		
Omgevingsvisie	We verwachten in het derde kwartaal van 2024 de Omgevingsvisie voor besluitvorming aan te kunnen bieden. In de Omgevingsvisie stellen we ook vast of, en zo ja, hoe, grootschalige ontwikkelingen en landelijke opgaven in onze gemeente kunnen landen, rekening houdende met de kernkwaliteiten van en onze ambitie in een gebied. De Omgevingsvisie moet richting geven en biedt het kader om de komende jaren ook met de Provincie in gesprek over het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) en het Ruimtelijk Ontwikkelperspectief van Nederland, wat	Q3

	tussen Provincie en Rijk moet worden afgestemd. We kunnen nog niet inschatten of dit de komende jaren ook extra capaciteit van onze organisatie gaat vragen.	
Nieuw t.o.v. Kadernota 2024		
Actualisatie Welstandsbeleid	In 2024 maken we inzichtelijk welke op welke wijze de actualisatie van het Welstandbeleid kan bijdragen aan ruimtelijke kwaliteit en landschappelijke inpassing van stedelijke ontwikkelingen. We doen dit in samenhang met het op te stellen landschappelijk inpassingskader voor bedrijven(terreinen).	Q3

3.3 Cluster Veiligheid

Wat willen we bereiken?

Hollands Kroon heeft een veilige digitale en fysieke omgeving voor inwoners, ondernemers, instellingen en bezoekers.

Effectindicatoren	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
% inwoners dat zich meestal of altijd veilig voelt[1]	91%	-	86%	-	89%	=
% inwoners dat (heel) veel overlast ervaart[1]	6%	-	6%	-	7%	=
verwijzingen Halt per 1.000 jongeren (BBV-verplicht)[2]	9	9	8	8	4	=
aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners (BBV-verplicht)[3]	2,2	2,,9	2,6	2,4	2,4	=
aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners (BBV-verplicht)[3]	3,5	3,7	4,6	4,3	4,5	▼
aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners (BBV-verplicht) [3]	1,3	1,2	1,1	0,4	1,1	▼
aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners (BBV-verplicht) [3]	0,4	0,1	0,7	0,2	0,4	=
1) Bron: Inwonerspeiling.						
2) Bron: Halt. In 2022 is het aantal verwijzingen gedaald. In de p10 gemeenten is dit stabiel op 7 verwijzingen per 1.000 jongeren. In Nederland ligt dit op 8.						
3) Bron: CBS. Het aantal misdrijven, diefstallen en vernielingen in Hollands Kroon ligt lager dan de landelijke cijfers. Kijken we naar de p10 gemeenten dan ligt het aantal vernielingen in de afgelopen jaren iets hoger. Het gaat dan om 4,5 per 1.000 inwoners tegen 4.2 in 2022.						

Wat gaan we er voor doen?

Kadernota Veiligheid

Eind 2023 / begin 2024 komt er een nieuwe Kadernota Veiligheid. Hierin worden ook de resultaten van het onderzoek vanuit de Toetsingskamer meegenomen. Op drie thema's hebben wij een nadrukkelijke ambitie om steviger aan te pakken:

- Ondermijning
- Zorg en Veiligheid
- Digitale Veiligheid

Bij het maken van de begroting 2024 is het uitgangspunt dat de huidige budgetten ook toereikend zijn om de doelen uit de nieuwe Kadernota te behalen. Dit evalueren we na vaststelling van de nota en de gevolgen brengen we dan in beeld bij de 1e Bestuursrapportage 2024.

Ondermijning

Het zoveel mogelijk tegengaan, verstoren en beëindigen van georganiseerde criminaliteit en ondermijnende activiteiten is ons doel. Het tegengaan van de verwevenheid van de onder- en bovenwereld en het weerbaarder worden in de aanpak van ondermijning. We maken het voor criminelen onaantrekkelijker om in Hollands Kroon actief te zijn.

Beleidsvoornemens

Continuering		
Bibob-beleid	In 2024 zal er regionaal beleid op het gebied van uitbuiting worden opgesteld en zal het Bibob-beleid worden herzien.	Q4
Kadernota 2024		
Ondermijning in haven Den Oever	Aanpak voor signalering is eind 2024 ontwikkeld	Q4
Aanpakken van overlast en overtredingen	Aanpak vaststellen voor ondermijning op/met recreatieparken.	Q4

Bestuurlijke projecten

Veilig Buitengebied	Onderzoek, voorlichting en bewustwording op locatie georganiseerd voor agrariërs waarbij er ook aandacht wordt gegeven aan de ondersteuning die wij kunnen bieden bij financiële of bedrijfsmatige problemen; door middel van de inzet van een agrarische coach (AgroCoach).	2023-2024
Weerbaarheid	Inzet bewustzijn op het gebied van ondermijning bij medewerkers en inwoners met diverse projecten en acties.	2023-2024

Uitbuiting	Opstellen en meewerken aan een regionaal gedragen werkproces en beleid op het gebied van uitbuiting.	2024

Zorg en Veiligheid

Zorg en Veiligheid is een thema waar veel verschillende onderwerpen onder vallen. Het draait in de kern om de sociale kwaliteit van een buurt. Het gaat over de relaties tussen de bewoners in die buurt en de wijze waarop de bewoners met elkaar samenleven. Het heeft ook betrekking op het al dan niet aanwezig zijn van een bepaalde mate van overlast in de directe woon- en leefomgeving. De sociale kwaliteit kan sterk negatief beïnvloed worden door gebeurtenissen als woon- en geluidsoverlast, overlast door verwarde personen, jeugdoverlast of bijvoorbeeld door drank- en drugsoverlast. Hierdoor voelen mensen zich niet prettig en soms zelfs onveilig in hun eigen buurt. Op een positieve manier kan de sociale kwaliteit juist beïnvloed worden door een hoge sociale cohesie in de buurt. De laatste jaren zien we de sociale kwaliteit in meerdere buurten verslechteren. Binnen het thema Zorg & Veiligheid maken wij onderscheid tussen drie gebieden:

- Woonoverlast
- Personen met onbegrepen gedrag
- Jeugd

Bestuurlijke projecten

Woonoverlast	Eind 2023 is er een werkwijze ''aanpak woonoverlast'' geïntroduceerd en getekend. Dit is een samenwerking met onze partners: Incluzio, drie woningbouwverenigingen en vangnet & advies. Hiermee bundelen we onze krachten samen met als doel (preventief) woonoverlast aan te pakken. In 2024 zullen de eerste aanpakken van start gaan.	2024
Personen met onbegrepen gedrag	Er wordt nauw samengewerkt met de woningbouwverenigingen, het wijkteam, politie en Vangnet & advies om de overlast samen aan te pakken. In 2024 wordt er verder doorgewerkt aan de realisatie van Skaeve Huse. Er worden momenteel inventariserende gesprekken gevoerd met een wooncorporatie en een zorgpartij. De hoop is dat in 2024 meer bekend wordt over de plaatsingsdatum van twee Skaeve Huse.	2024
Jeugd	Afgelopen jaren is er een behoefte geconstateerd aan een betere afstemming van preventieve en repressieve interventies. De zogenoemde Lokale Tafel blijft doorgaan in de huidige setting. Het doel hiervan is om escalatie naar andere, zwaardere overlegstructuren te kunnen voorkomen.	2024

Digitale Veiligheid

De focus ligt ook in 2024 op het beter verbinden van ICT en OOV om zo de gevolgen van een veiligheidsincident op de interne infrastructuur te koppelen aan de impact op de buitenwereld.

Crisisbeheersing

Vanuit de gemeente en de Veiligheidsregio wordt geïnvesteerd in het signaleren van kwetsbaarheden in ons gebied en het beter op elkaar aansluiten van de reguliere crisisorganisaties. Door het uitwisselen van calamiteitenplannen en het organiseren van oefeningen zijn wij steeds beter voorbereid op een breed scala van mogelijke incidenten.

Cybercriminaliteit

Gemeenten moeten vanuit hun zorgplicht de samenleving weerbaar maken tegen cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Om dit te realiseren benadert de gemeente specifieke doelgroepen, zoals ondernemers, jongeren, ouderen en laaggeletterden. Voor een goede afstemming brengt de gemeente de aanpak van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit in bij de lokale driehoek; het overleg tussen burgemeester, politie en Openbaar Ministerie.

3.4 Overzicht kosten programma Leefbaarheid

Leefbaarheid uitgaven				
Cluster	**Begroting 2024 na vaststelling 1e Bestuursrapportage 2023**	**Mutatie voorstel 2024 (2de Bestuursrapportage 2023)**	**Mutatie voorstel 2024 (Begroting '24)**	**Begroting 2024**
Infrastructuur	€ 5.613.075	€ 0	€ 210.000	€ 5.823.075
Milieu	€ 9.471.910	€ 140.000	€ 397.000	€ 10.008.910
Omgevingskwaliteit	€ 6.534.074	-€ 150.000	€ 697.000	€ 7.081.074
Veiligheid	€ 4.556.006	€ 0	€ 350.000	€ 4.906.006
Saldo voor Bestemming	**€ 26.175.065**	**-€ 10.000**	**€ 1.654.000**	**€ 27.819.065**
Mutatie Reserve Leefbaarheid	€ 923.645	€ 0	-€ 500.000	€ 423.645
Saldo na bestemming	**€ 27.098.710**	**-€ 10.000**	**€ 1.154.000**	**€ 28.242.710**

Leefbaarheid inkomsten				
Cluster	**Begroting 2024 na vaststelling 1e Bestuursrapportage 2023**	**Mutatie voorstel 2024 (2de Bestuursrapportage 2023)**	**Mutatie voorstel 2024 (Begroting '24)**	**Begroting 2024**
Infrastructuur	-€ 150.229	€ 0	€ 0	-€ 150.229
Milieu	-€ 10.911.205	€ 0	€ 0	-€ 10.911.205
Omgevingskwaliteit	-€ 2.272.926	€ 0	€ 300.000	-€ 1.972.926
Veiligheid	-€ 16.238	€ 0	€ 0	-€ 16.238
Saldo voor Bestemming	**-€ 13.350.598**	**€ 0**	**€ 300.000**	**-€ 13.050.598**
Mutatie Reserve Leefbaarheid	-€ 1.519.527	€ 0	-€ 449.000	-€ 1.968.527
Saldo na bestemming	**-€ 14.870.125**	**€ 0**	**-€ 149.000**	**-€ 15.019.125**

Leefbaarheid Saldo				
Cluster	**Begroting 2024 na vaststelling 1e Bestuursrapportage 2023**	**Mutatie voorstel 2024 (2de Bestuursrapportage 2023)**	**Mutatie voorstel 2024 (Begroting '24)**	**Begroting 2024**
Uitgaven	€ 27.098.710	-€ 10.000	€ 1.154.000	€ 28.242.710
Inkomsten	-€ 14.870.125	€ 0	-€ 149.000	-€ 15.019.125
Saldo	**€ 12.228.585**	**-€ 10.000**	**€ 1.005.000**	**€ 13.223.585**

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2024	2025	2026	2027
Infrastructuur	Kosten kadastrale overdracht wegen	Kadastrale afhandeling van de overdracht van infrastructuur (wegen) vanuit het HHNK	Uitgaven	Incidenteel	N	€90.000			
Mutatie Reserve Leefbaarheid	Dekking uit reserve. Kosten kadastrale overdracht wegen	De incidentele kosten voor kadastrale overdracht van infrastructuur (wegen) vanuit het HHNK kunnen worden gedekt uit de reserve Openbare Ruimte	Inkomsten	Incidenteel	V	- €90.000			
Omgevingskwaliteit	Regulier onderhoud budget.	Op het contract bestrijding iepziekte is een aanbestedingsvoordeel.	Uitgaven	Structureel	V	- €100.000	- €100.000	- €100.000	- €100.000

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2024	2025	2026	2027
Omgevingskwaliteit	Baggeren	In het baggerbudget kan het structurele budget naar beneden worden bijgesteld. Incidenteel kan het voorkomen dat er meer budget nodig is. (Dan kan de reserve openbare ruimte voormalige reserve baggeren worden aangesproken.)	Uitgaven	Structureel	V	- €75.000	- €75.000	- €75.000	- €75.000
Mutatie Reserve Leefbaarheid	Baggeren - reserve openbare ruimte (voormalige reserve baggeren	Momenteel wordt de oude reserve baggeren jaarlijks gevoed en onttrokken voor een gelijk deel 275.000. Dit wordt aangepast naar alleen een onttrekking ter dekking van het bijgestelde onderhoudsbudget van 200.000	Uitgaven	Structureel	V	- €275.000	- €275.000	- €275.000	- €275.000
Mutatie Reserve Leefbaarheid	Baggeren - reserve openbare ruimte (voormalige reserve baggeren	Zie vorige toelichting	Inkomsten	Structureel	N	€75.000	€75.000	€75.000	€75.000
Omgevingskwaliteit	Woonzorgvisie	Woonzorgvisie	Uitgaven	Incidenteel	N	€40.000			
Veiligheid	GR - Veiligheidsregio Noord Holland Noord	Hoofdzakelijk doorvoeren van prijsindexaties cf FUGR	Uitgaven	Structureel	N	€300.000	€300.000	€300.000	€300.000
Milieu	GR - Omgevingsdienst NHN	Hoofdzakelijk doorvoeren van Prijsindexaties	Uitgaven	Structureel	N	€243.000	€243.000	€243.000	€243.000

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2024	2025	2026	2027
Omgevingskwaliteit	Omgevingswet.	De wet bundelt vrijwel alle wetgeving in het fysieke domein en moet de omslachtige besluitvoering versnellen. Invoering van de wet is voor 2024 voorzien. Inschatting van de structurele last wordt nu opgenomen. Dit zijn lasten voor uitvoering-, licentiekosten en bijhouden van kerninstrumenten.	Uitgaven	Structureel	N	€300.000	€300.000	€300.000	€300.000
Omgevingskwaliteit	Omgevingswet / Wet kwaliteitsborging	Als gevolg van de Wet kwaliteitsborging mag er voor ‘eenvoudige bouwwerken’ (gevolgklasse 1) geen technische bouwtoets meer worden gevraagd. Daardoor vervalt ruwweg 60% van de technische bouwtoetsen. De gemeente zal straks de bouwkundige toetsing uitvoeren. In principe betekent dit een mindering van de werkzaamheden bij Vergunningverlening. Het accent van Vergunningverlening verschuift naar Toezicht en Inspectie. Toezicht en Inspectie moet straks de borgingsplannen controleren. Deze kosten kunnen niet via leges worden verhaald.	Inkomsten	Structureel	N	€300.000	€300.000	€300.000	€300.000
Milieu	Bodemtaken	Naar aanleiding van de Omgevingswet word de taak ‘Bodem’ uitgevoerd door de Omgevingsdienst	Uitgaven	Structureel	N	€54.000	€54.000	€54.000	€54.000
Infrastructuur	Actualisatie 'Wegenlegger' Openbare Ruimte (wettelijke verplicht)		Uitgaven	Incidenteel	N	€50.000			

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2024	2025	2026	2027
Mutatie Reserve Leefbaarheid	Inzetten reserve Incidentele mutatie Wegenlegger		Inkomsten	Incidenteel	V	- €50.000			
Omgevingskwaliteit	Areaaluitbreiding onderhoud OR	Areaaluitbreiding onderhoud openbare ruimte	Uitgaven	Structureel	N	€72.000	€72.000	€72.000	€72.000
Mutatie Reserve Leefbaarheid	Vrijval reserve Bestemmingsplannen Omgevingswet.	Voor de invoering van de omgevingswet worden de kosten die daar (Deels) mee te maken hebben dekken door deze reserve die hiervoor ook is opgevoerd.	Inkomsten	Incidenteel	V	- €179.000			
Omgevingskwaliteit	Actief grondbeleid	Voor verkenning op noodzakelijke inzet (Formatie+adviesbureau) om actief grondbeleid te kunnen gaan voeren	Uitgaven	Incidenteel	N	€100.000			
Omgevingskwaliteit	Bestrijding Iepziekte (particuliere terreinen)		Uitgaven	Incidenteel	N	€200.000	€200.000	€200.000	€200.000
Mutatie Reserve Leefbaarheid	Inzetten reserve Openbare ruimte (Wegen/Civiel/Baggeren/Haven) voor bestrijding iepziekte		Inkomsten	Incidenteel	v	- €200.000	- €200.000	- €200.000	- €200.000
Omgevingskwaliteit	Dorpsvisies	Aanvulling in huidige begroting 23/24. verwachting dat dit doorloopt naar 25/26	Uitgaven	Incidenteel	N		€100.000	€100.000	
Omgevingskwaliteit	Voortzetting verstrekken aantal startersleningen		Uitgaven	Structureel	N	€25.000	€25.000	€25.000	€25.000
Milieu	Uitvoeringsbudget voor Vergroening en Steenbreek	Budget is omgezet naar een incidenteel budget voor ‘24 en ‘25 om eerst de effecten de kunnen herkennen van deze maatregel	Uitgaven	Incidenteel	N	€100.000	€100.000		

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2024	2025	2026	2027
Omgevingskwaliteit	Bijdrage overname Speeltuin Zaagmolenstraat in Nieuwe Niedorp		Uitgaven	Incidenteel	N	€60.000			
Infrastructuur	Verkeer opstellen mobiliteitsplan en investeringsagenda		Uitgaven	Incidenteel	N	€70.000			
Omgevingskwaliteit	Maatwerk onkruid op verharding		Uitgaven	Incidenteel	N	€50.000			
Veiligheid	Haven Den Oever aanpak ondermijning		Uitgaven	Incidenteel	N	€50.000			
Mutatie Reserve Leefbaarheid	Inzetten reserve Incidentele mutaties (Ondermijning + Maatwerk verharding + verkeer + speeltuin)		Inkomsten	Incidenteel	V	- €230.000			
Infrastructuur	Investeringsagenda HK	Koude Loods	Uitgaven	Structureel	N		€20.600	€20.600	€20.600
Infrastructuur	Investeringsagenda HK	Bijstelling Duiker Molenvaart Lidl Project is in aanbesteding. Ten opzicht van eerder raming en bijstelling kadernota (260.000) komt de investering uit op 1.917.000 waarvan ca 216.000 gedekt kan worden uit subsidies	Uitgaven	Structureel	N		€39.424	€39.424	€39.424
Infrastructuur	Investeringsagenda HK	Geluidsscherm A7	Uitgaven	Structureel	N		€67.200	€67.200	€67.200

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2024	2025	2026	2027
Infrastructuur	Investeringsagenda HK	MJP - OR Infrastructuur (Het bedrag wat in de begroting is opgenomen is nog gebaseerd oude cijfers. De afgelopen paar jaar zijn de prijzen sterk gestegen. Daarnaast zijn wegen veranderd vanwege de verkeersveiligheid of veranderd gebruik. Daarnaast zijn er wegen technisch afgeschreven en hebben een reconstructie nodig om ze goed te herstellen. Vanuit oogpunt verkeersveiligheid zijn tijdens levensduur-verlengend onderhoud ook aanpassingen gewenst (bijvoorbeeld plateaus op kruisingen) In voorgaande jaren zijn niet alle geplande projecten uitgevoerd, maar uitgesteld naar de periode die voor ons ligt.)	Uitgaven	Structureel	N		€182.000	€364.000	€546.000
Omgevingskwaliteit	Investeringsagenda HK	Vervanging Vrachtwagen buitendienst (Duurzaam door volledig elektrische vrachtwagen met elektrische kraan)	Uitgaven	Structureel	N		€75.400	€75.400	€75.400
Infrastructuur	Investeringsagenda HK	Den Oeverseweg. Sterke stijging verwerkingskosten vrijkomend asfalt en algemene stijging kosten. Bedrag is een inschatting/indicatie	Uitgaven	Structureel	N		€56.000	€56.000	€56.000
Infrastructuur	Investeringsagenda HK	Openbare Ruimte Campus de Terp Fase2	Uitgaven	Structureel	N		€56.000	€56.000	€56.000
Omgevingskwaliteit	Investeringsagenda HK	Beweegtuin Slootdorp	Uitgaven	Structureel	N		€11.600	€11.600	€11.600
Infrastructuur	Investeringsagenda HK	Centrum Hippolytushoef	Uitgaven	Structureel	N		€145.600	€145.600	€145.600

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2024	2025	2026	2027
Veiligheid	Investeringsagenda HK	Tijdelijke huisvestingslocaties aandacht groepen / statushouders (Er wordt momenteel onderzoek gedaan of dit mogelijk is. Voor de realisatie van ca 48 units. Door rijkssubsidie en garantie op restwaardes van de units kan de investering voor ca 50% gedekt worden.) Uitgezocht of een derde partij (woningcorporatie) vanuit hun expertise de investering en exploitatie voor hun rekening kunnen nemen. Het is wel belangrijk dat er incidentele middelen beschikbaar komen uit 'Oekraïne gelden'	Uitgaven	Structureel	N		€75.000	€75.000	€75.000
Mutatie Reserve Leefbaarheid	Investeringsagenda HK	Dekking Kapitaallasten Investeringsagenda HK 50% van de lasten	Inkomsten	structureel	v		- €326.912	- €417.912	- €508.912
Mutatie Reserve Leefbaarheid	Reserve Openbare ruimte - Civiel	De begrote onttrekking in de reserve civiele kunstwerken wordt gestopt	Inkomsten	structureel	N	€225.000	€225.000	€225.000	€225.000
Mutatie Reserve Leefbaarheid	Reserve Openbare ruimte - Civiel	De begrote onttrekking in de reserve civiele kunstwerken wordt gestopt.	Uitgaven	Structureel	V	€225.000	- €225.000	- €225.000	- €225.000
Omgevingskwaliteit	Welstandsnota	Verkenning actualisatie Welstandsnota	Uitgaven	Incidenteel	N	€25.000			
Mutatie Reserve Dienstverlening	Inzetten Algemene reserve Welstandsnota		Inkomsten	Incidenteel	V	- €25.000			
Mutatie Reserve Dienstverlening	Inzetten Algemene reserve Woonzorgvisie		Inkomsten	Incidenteel	V	- €40.000			
Mutatie Reserve Dienstverlening	Inzetten Algemene reserve Steenbreek		Inkomsten	Incidenteel	V	- €100.000	- €100.000		

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2024	2025	2026	2027
Mutatie Reserve Dienstverlening	Inzetten Algemene reserve Actief grondbeleid		Inkomsten	Incidenteel	V	- €100.000			

Leefbaarheid - kredietaanvragen		
Cluster	**Toelichting**	**Investeringsbedrag / krediet**
Infrastructuur	Koude Loods	€ 805.000
Infrastructuur	Bijstelling Duiker Molenvaart is in aanbesteding. Ten opzicht van eerder raming en bijstelling kadernota (260.000) komt de investering uit op 1.917.000 waarvan ca 216.000 gedekt kan worden uit subsidies	€ 704.000
Infrastructuur	Geluidsscherm A7	€ 1.200.000
Infrastructuur	MJP - OR Infrastructuur (Het bedrag wat in de begroting is opgenomen is nog gebaseerd oude cijfers van enkele jaren geleden. In de afgelopen paar jaar zijn de prijzen zeer sterk gestegen Diverse wegen zijn vanwege de verkeersveiligheid of veranderd gebruik aan een herinrichting toe Diverse wegen zijn technisch afgeschreven en hebben een reconstructie nodig om ze goed te herstellen. Vanuit oogpunt verkeersveiligheid zijn tijdens levensduur verlengend onderhoud ook aanpassingen gewenst (bijvoorbeeld plateaus op kruisingen) In voorgaande jaren zijn niet alle geplande projecten uitgevoerd, maar uitgesteld naar de periode die voor ons ligt.)	€ 3.250.000 (per jaar 24/25/26/27)
Omgevingskwaliteit	Vervanging Vrachtwagen buitendienst (Duurzaam door volledig elektrische vrachtwagen met elektrische kraan)	€ 650.000
Infrastructuur	Den Oeverseweg. Sterke stijging verwerkingskosten vrijkomend asfalt en algemene stijging kosten. Bedrag is een inschatting/indicatie	€ 1.000.000
Infrastructuur	Openbare Ruimte Campus de Terp Fase2	€ 1.000.000
Omgevingskwaliteit	Beweegtuin Slootdorp	€ 100.000
Infrastructuur	Centrum Hippolytushoef	€ 2.600.000

VITALITEIT

4. Programma Vitaliteit

4.1 Cluster Zorg

We hebben het gedachtegoed van Positieve gezondheid omarmd. Deze brede kijk op gezondheid brengt kansen met zich mee. Gezondheid zit verweven in vrijwel alle aspecten waar we als samenleving mee te maken hebben. Zoals de leefomgeving, financiële situatie, werk. We willen positieve gezondheid domein overstijgend als uitgangspunt nemen. Dus ook in de openbare ruimte, ruimtelijke ontwikkeling, woningbouw, openbaar groen, subsidiebeleid, onderwijs, sport enz. Zo kunnen we toewerken naar een gezonde generatie.

Met de 'Brede Spuk'-gelden zetten we vanuit een integraal plan, met positieve gezondheid als uitgangspunt, in op onder andere een gezondere voedselomgeving, terugdringen van middelengebruik en eenzaamheid bij jongeren, het versterken van de mentale weerbaarheid van jeugd, valpreventie, het door ontwikkelen van Welzijn op recept en het versterken van de sociale basis. Verder blijven we ons met 'Blink uit in je Wijk' inzetten op het versterken van het fysieke netwerk van jongeren, door ontmoetingen en jongerenparticipatie te stimuleren. Ook blijven we ons inzetten voor het versterken en ondersteunen van mantelzorgers, waarvoor we onder andere zijn aangesloten bij het Mantelzorgcentrum.

Een belangrijke opgave waar we als gemeente samen met onze partners nog steeds voor staan is de transformatie van de zorg. Na zeven jaar zijn we nog steeds heel blij met Incluzio Hollands Kroon. Met deze beweging zijn er lage administratieve lasten, is er zorg op maat, lichte zorg waar kan en dure zorg alleen als het echt nodig is. Ons uitgangspunt blijft dat de zorg zoveel mogelijk thuis of in de woonplaats plaatsvindt en dat zorg zoveel mogelijk voorkomen wordt, waardoor de zorg inhoudelijk goed en betaalbaar blijft. Om deze reden blijven we inzetten op vroegsignalering, preventie en innovatie. Ook blijven we (boven)regionaal samenwerken op de (jeugd)gezondheidszorg. We kiezen voor een integrale aanpak waar we niet alleen zorg verlenen, maar juist met ketenpartners (onderwijs, sport, welzijn, jongerenwerk) kijken naar wat nodig is.

Onder andere de decentralisatie Beschermd Wonen is controversieel verklaard. We kijken hoe we de Transitie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis gaan inrichten en vormgeven de komende jaren. Beschermd Thuis blijft hierbij het streven voor de toekomst. Hier willen we samen met de partner op in gaan zetten voordat de decentralisatie ingaat. Vanuit onze wettelijk taak blijven we ons inzetten op het bieden van passende maatschappelijke opvang voor inwoners zonder vaste woon- of verblijfplaats.

Ieder kind moet kind kunnen zijn. Hiervoor is een kindvriendelijke leefomgeving van belang. We willen toewerken naar concrete resultaten en verbeteringen voor de kinderen en jongeren in Hollands Kroon. Hiervoor willen we dat gemeente Hollands Kroon wordt erkend als kandidaat-Child Friendly City. Door beperkte middelen wordt hier in 2024 nog geen prioriteit aan gegeven, tenzij er kansen liggen. Anders is het de wens om dit in 2025 op te pakken.

Gezondheid

Wat willen we bereiken?

In Hollands Kroon zijn inwoners gezond en gelukkig. Zij hebben een betekenisvol leven en voeren daarbij zoveel als mogelijk hun eigen regie. Hierbij is positieve gezondheid het uitgangspunt.

Effectindicatoren	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Welk cijfer geeft u -over het algemeen- uw gezondheid?[1]	7,8	-	7,6	-	7,7	=
1) Bron: Inwonerspeiling Hollands Kroon.						

Wat gaan we ervoor doen?

Zie prestatie-indicatoren zorg, ondersteuning en veiligheid.

Bestuurlijke projecten

Continuering		
Vergroten bekendheid Positieve Gezondheid	*Mensen zijn niet hun aandoening. Toch focussen we er vaak wel op. De aandacht gaat uit naar klachten en gezondheidsproblemen, en hoe we die kunnen oplossen. Positieve Gezondheid kiest een andere invalshoek. Het accent ligt niet op ziekte. Maar op mensen zelf, op hun veerkracht en op wat hun leven betekenisvol maakt. Dit aan de hand van de 6 dimensies van Positieve Gezondheid. We bedden dit principe in, in onze organisatie en andere organisaties in onze gemeente.*	2024
Langer Vitaal Thuis (reablement)	*Een pilot Langer Vitaal Thuis (reablement) voor het verduurzamen van de ouderenzorg is succesvol uitgerold. Inwoners zijn zo onafhankelijk mogelijk van zorg. Het uitgangspunt is zoveel en zo lang mogelijk zelf blijven doen*	2024

Verbinding

Wat willen we bereiken?

In en tussen dorpen is een sterke sociaal-maatschappelijke samenhang, zijn er mogelijkheden om elkaar te ontmoeten en om mee te doen.

Effectindicatoren	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
% inwoners dat aangeeft te weinig contacten te hebben.[1]	20%	-	17%	-	19%	▼
% inwoners dat vindt dat buurtbewoners op een prettige manier met elkaar om gaan.[1]	81%	-	74%	-	72%	▲
1) Bron: Inwonerspeiling Hollands Kroon.						

Wat gaan we ervoor doen?

Prestatie-indicator	Realisatie					Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2024
Aantal gebruikers van het digitaal informatie- en ontmoetingspunt voor jongeren van 10 tot 23 jaar[1]		-	-	-	-	p.m.
1) Bron: Eigen cijfers. Het digitaal jongerenpunt is in maart 2023 opgestart daarom zijn er voor de voorgaande jaren geen cijfers. In juni 2023 waren er 370 Discord gebruikers. We beoordelen in 2024 hoe wij deze prestatie-indicator het beste vorm kunnen geven.						

Bestuurlijke projecten

Kadernota 2024		
Toekomstbestendige mogelijkheden voor ontmoeting	*De toekomstbestendigheid van alle dorps-, buurt- en cultuurhuizen is geïnventariseerd. Dit is de eerste stap om te komen tot een Toekomstbestendige mogelijkheden voor ontmoeting. Hierna volgen een aanpak en realisatie.*	2024
Versterken en ondersteunen van besturen	*Voor besturen van verenigingen en stichtingen is aanbod gefaciliteerd om hun kennis en vaardigheden over besturen te vergroten. Hieronder valt ook samenwerking en verbinding van verenigingen onderling, waarbij o.a. kennisuitwisseling plaats kan vinden*	2024

Zorg, Ondersteuning en Veiligheid

Wat willen we bereiken?

In Hollands Kroon doen alle leeftijden mee in de samenleving, waarbij er gelijke kansen zijn voor iedereen. Inwoners die daarbij ondersteuning nodig hebben worden ondersteund. Inwoners wonen veilig en zo lang mogelijk zelfstandig thuis.

Effectindicatoren	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Zelfstandig wonend 70+ per 1.000 inwoners doelgroep[1]	965	967	969	971	971	=
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo per 10.000 inwoners (BBV-verplicht)[2]	340	370	390	420	430	*456*
Voorspelling Wmo-gebruikers[2]	1.605	1.745	1.885	2.025	2.075	*2.247*
% inwoners (zeer) tevreden met het aanbod van zorg- en gezondheidsvoorzieningen[3]	70%	-	67%	-	63%	▲
% inwoners (zeer) tevreden met het aanbod van welzijnsvoorzieningen[3]	42%	-	37%	-	37%	▲
1) Bron: CBS.						
2) Bron: CBS en Wmo-voorspelmodel VNG. U kunt hier het voorspelmodel bekijken: Wmo voorspelmodel (vng.nl) de komende jaren neemt de vraag naar Wmo toe.						
3) Inwonerspeiling Hollands Kroon.						

Wat gaan we ervoor doen?

In het memo over het dashboard Incluzio bent u geïnformeerd over het dashboard Incluzio Hollands Kroon. In dit dashboard kunt u de verschillende KPI's volgen. Document HollandsKroon - Memo raad 23-06-06 dashboard IHK.pdf - iBabs RIS (bestuurlijkeinformatie.nl)

Beleidsvoornemens

Continuering		
Dierenwelzijn	*We stellen beleid op voor zwerfdieren, gezelschapsdieren en productiedieren.*	2024

Bestuurlijke projecten

Continuering		
Leefbaarheid in de dorpen	*Voor het versterken van het sociaal netwerk in de dorpen wordt het project 'Leefbaarheid in de dorpen' ingezet. Dit is een samenwerking tussen de gemeente en Wonen Plus Welzijn, de LSBO en Incluzio Hollands Kroon. Zo blijven de dorpen in de gemeente aantrekkelijk om te wonen en te ontmoeten.*	2026

Kadernota 2024		
Samenredzaamheid versterken	*Het project 'Collectief Tenzij' voor het innoveren van ondersteuning en zorg is gestart, mits de pilot 2023 succesvol was. Het doel van 'Collectief Tenzij' is om, daar waar mogelijk, reguliere individuele ambulante hulp voor inwoners te transformeren naar een groepsaanpak.*	2024
Nieuw t.o.v. Kadernota		
Uitvoering lokale inclusieagenda	*Belangrijk uitgangspunt is dat bij alles wat we doen, dat het voor iedereen toegankelijk is. Hiervoor willen we uitvoering geven aan de lokale inclusieagenda. De agenda zal een dynamisch stuk zijn en er zullen meerdere jaren nodig zijn om hier uitvoering aan te geven. Denk aan aanpassingen aan de openbare gebouwen en de openbare ruimte. De kosten hiervan zijn nog niet bekend.*	2024 e.v.
Borging pilot Scheidingsplein	*De pilotfase van het Scheidingsplein is eind juni 2023 succesvol afgerond. Meerdere gemeenten doen mee. De vervolgstap is de borging van het Scheidingsplein op langere termijn.*	2024

4.2 Cluster Bestaanszekerheid

De Participatiewet is een vangnet en biedt inkomensondersteuning voor wie dat nodig heeft en helpt mensen (gedeeltelijk) aan het werk. Niet voor iedereen is de overstap van uitkering naar werk of van school naar werk vanzelfsprekend. We willen graag dat meer mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt een trede groeien op de Participatieladder, zodat ze kunnen deelnemen aan de samenleving en minder mensen een uitkering nodig hebben. Door beperkte middelen wordt hier in 2024 nog geen prioriteit aan gegeven, tenzij er kansen liggen. Anders is het de wens om hierop vanaf 2025 te focussen. Ook zijn er veel jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt. Zij hebben relatief lage baankansen en daardoor ontstaat er (vaak langdurige) ongelijkheid. Door in te zetten op structurele begeleiding om een duurzame plek op de arbeidsmarkt te vinden of een participatieplek wordt gelijkheid nagestreefd en de zelfredzaamheid in de toekomst vergroot.

We willen blijven inzetten op vroegsignalering en het actief uitvoeren van Schulddienstverlening, zodat inwoners met schulden nog eerder geholpen worden en verder leed en bijkomende hoge kosten beperkt worden. We gaan kijken of dit in 2024 lukt binnen de bestaande middelen. We vinden het belangrijk dat inwoners en met name kinderen in armoede kunnen blijven meedoen. Hiervoor versterken we de sociale basis door het uitbreiden van de Meedoen-regeling. Zo kunnen meer inwoners meedoen en kunnen ook kinderen van 0 tot 4 jaar die in armoede leven een goede start maken.

De oorlog in Oekraïne duurt voort. Hoe de ontwikkelingen verder gaan verlopen is onvoorspelbaar, hoelang de Oekraïense ontheemden nog blijven in de gemeente ook. Dit blijft onze aandacht houden. Het blijft daarnaast de taak om, binnen de gemeente Hollands Kroon, statushouders te huisvesten. Ook in 2024 wordt een grotere taakstelling

verwacht. Dit geeft extra druk op onder andere onze ketenpartners die inburgeringstrajecten aanbieden en beperkt personeel beschikbaar hebben. Het hogere aantal heeft ook impact op het aantal inwoners met een uitkering en de uitstroom daarvan. Om de statushouders zo goed mogelijk te laten integreren wordt ingezet op extra begeleiding.

Wat willen we bereiken?

In Hollands Kroon kan iedereen meedoen in de maatschappij, rondkomen en is geldzorgen vrij.

Effectindicatoren	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners (BBV-verplicht)[1]	176,5	161,8	380	184,8	155,8	=
Aantal inwoners met een volledige bijstandsuitkering	456	414	448	467	*449*	=
% inwoners onder de Participatiewet die participeren in de samenleving (werkervaringsplaats, vrijwilligerswerk, inburgeringstraject etc.)	77%	82%	85%	81%	*88%*	=
Personen in de schuldsanering op 31 december van het jaar	50	35	25	20	20	20
1) Bron: CBS. In 2021 ligt dit aantal in de p10 gemeenten op 187,5 en in vergelijking met Nederland op 366,7. In 2022 waren er 699 unieke bijstandsuitkeringsgerechtigden in de periode tussen 1 januari 2022 t/m 31 december 2022.						

Wat gaan we ervoor doen?

Prestatie-indicator	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
% preventieve hulp bij geldzorgen (overig % is hulp bij problematische schulden: schuldbemiddeling of -sanering)	-	-	64%	68%	74%	=
Aantal inwoners dat preventieve hulp krijgt bij geldzorgen	-	-	179	219	227	=

Beleidsvoornemens

Continuering		
Financiële ondersteuning bij het behalen van het zwemdiploma A voor gezinnen met een inkomen onder de 130% van de bijstandsnorm.	Ook kinderen van ouders met een lager inkomen horen hun zwemdiploma te kunnen behalen. Op dit moment kunnen niet alle ouders de kosten opbrengen om hun kind(eren) hun zwemdiploma te laten behalen. Wij vinden het van belang dat alle kinderen kunnen zwemmen.	2024 e.v.

Kadernota 2024		
Verbeteren perspectief voor jongeren en jongvolwassenen	Landelijk stijgt het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters om diverse redenen. Gemeenten krijgen in de Participatiewet een grotere rol in de begeleiding naar werk (naar verwachting in 2025; Wet van school naar duurzaam werk). Hierin is een nauwe samenwerking met MBO-instellingen en het Doorstroompunt (RMC) voor jongeren tot 27 jaar zonder startkwalificatie. Daar waar nodig worden aanpassingen gedaan in de re-integratieverordening of beleidsstukken. Er wordt vooruit gelopen op deze wetswijziging, met als doel dat meer jongeren van 23 tot 27 jaar meedoen op de regulier arbeidsmarkt of onderwijs volgen.	2024
Inwoners en met name kinderen in armoede kunnen blijven meedoen	Om ervoor te zorgen dat de inwoners van Hollands Kroon, jong en oud kunnen blijven meedoen, breiden we de Meedoen-regeling uit. Zo kunnen meer inwoners meedoen en kunnen ook kinderen van 0 tot 4 jaar die in armoede leven een goede start maken. Dit zorgt er ook voor dat (kleinere) verenigingen kunnen blijven bestaan. Daarnaast willen we kijken of de gebruiksdrempel verlaagd kan worden.	2024 e.v.
Verlagen van drempels naar ondersteuning en voorzieningen voor inwoners en ondernemers	We willen drempels voor mensen met laaggeletterdheid en digibetisme verlagen. Dit doen we door een aangepaste manier van communicatie gericht op specifieke doelgroepen. Daarnaast worden in contact met inwoners geldzorgen en armoede bespreekbaar gemaakt, zodat er extra gefocust wordt op de drempels taboe en schaamte.	2024 e.v.
Extra ondersteuning van statushouders	De gemeente heeft een toenemende taakstelling op het gebied van huisvesting van statushouders. Daarnaast is er landelijk een tekort aan vrijwilligers. We willen dat statushouders voldoende en kwalitatieve ondersteuning krijgen om goed te kunnen meedoen in de gemeente en te integreren in hun omgeving. Daarom willen we ons inzetten op het professioneel ondersteunen van deze doelgroep aanvullend op de dienstverlening die samenwerkingspartners leveren.	2024
Nieuw t.o.v. Kadernota		
Herstructurering arbeidsmarkt	Momenteel wordt op arbeidsmarktniveau (NHN) gewerkt aan de Herstructurering arbeidsmarkt, zodat er 1 loket is waar iedereen (ook arbeidsmigranten) terecht kan en vanuit daar begeleiding krijgt. Dit draagt bij aan meer focus op mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De verwachting is dat dit loket er op z'n vroegst in 2025 is. Kosten zijn nog niet bekend.	2025

4.3 Cluster Kunst en Cultuur

Cultuur is van wezenlijk belang voor de samenleving en een investering in de maatschappij. Er liggen kansen op het gebied van toerisme en economie. We gaan in gesprek met alle betrokken partijen inclusief het Cultuurplatform Hollands Kroon over de doelstelling om cultuur en de identiteit hierin van Hollands Kroon nog beter op de kaart te zetten. Dit gaat samen met het actualiseren van het cultuurbeleid. Daarnaast wordt er de komende jaren uitvoering gegeven aan het nieuw stimulerend erfgoedbeleid. We blijven basisscholen stimuleren voor het geven van muzikale- en culturele vorming aan de leerlingen.

Cultureel leven

Wat willen we bereiken?

Hollands Kroon kent een actief en divers cultureel leven en een passend kunstaanbod, die kwaliteit toevoegen aan de identiteit van onze dorpen. In ieder geval alle kinderen komen in aanraking met kunst en cultuur.

Wat gaan we ervoor doen?

Geen specifieke prestatie-indicator beschikbaar.

Beleidsvoornemens

Continueren		
Actualiseren cultuurbeleid	*Sinds september 2023 wordt externe expertise ingezet op het actualiseren van het cultuurbeleid. Dit nieuwe beleid wordt ter vaststelling aan de raad aangeboden.*	**Q2 2024**
Kadernota 2024		
Uitvoering geactualiseerde cultuurbeleid	*Zodra het cultuurbeleid geactualiseerd is kan de uitwerking richting de kadernota bepaald worden. Dit hangt tevens samen met de herijking van het subsidiebeleid.*	
Nieuw t.o.v. Kadernota		
Uitvoering Subsidieverordening Kerktorens	*In de raad van juli 2023 is de subsidieverordening Kerktorens vastgesteld. Hier wordt uitvoering aan gegeven. Om deze verordening te kunnen uitvoeren is budget nodig. We stellen hier een subsidieplafond voor vast.*	2024 e.v.

Bestuurlijke projecten

Kadernota 2024		
Professionalisering kunst- en cultuuraanbod	*Voor besturen wordt aanbod gefaciliteerd om hun kennis en vaardigheden over besturen te vergroten. Hieronder valt ook samenwerking en verbinding van verenigingen onderling, waarbij o.a. kennisuitwisseling plaats kan vinden.*	2024

Erfgoed

Wat willen we bereiken?

We beschermen en koesteren ons culturele en fysieke erfgoed dat representatief is voor de geschiedenis van onze gemeente. Erfgoed, archeologie, monumenten en historische structuren zijn herkenbaar en zichtbaar.

Effectindicatoren	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Aantal gemeentelijke monumenten in HK				16	33	▲
Percentage "goed" dat de gemeente in de tweejaarlijkse monitor erfgoedinspectie toont op onderwerpen over archeologie en monumentenzorg in relatie tot andere Nederlandse gemeenten	-	-	-	-		
1 Bron: Eigen cijfers.						
2 Bron: Monitor erfgoedinspectie.						

Wat gaan we ervoor doen?

Prestatie-indicator	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Bezoekersaantallen Open Monumentendag [1]	-	-	-	1.250	1.650	▲
1) De eigenaren van de deelnemende locaties worden na afloop gevraagd om de bezoekersaantallen aan ons door te geven. Dit is een schatting. Helaas hebben we niet van iedere deelnemer reactie gekregen maar het geeft een indicatie van het aantal bezoeken per locatie. Dit zijn geen unieke bezoekersaantallen maar het aantal bezoeken per locatie.						

Beleidsvoornemens

Continueren		
Behoud religieus erfgoed	*Het behoud van religieus erfgoed is passend binnen de Kerkenvisie. In 2024 worden er door het bisdom kerken afgestoten. Na het verliezen van de religieuze functie wil de gemeente een goede nieuwe invulling van het gebouw om instandhouding te waarborgen.*	2024
Kadernota 2024		
Uitvoering stimulerend erfgoedbeleid	*De Erfgoedvisie Hollands Kroon heeft als uitgangspunt een stimulerend beleid waarin we eigenaren ondersteunen, aanwezige waarden beschermen voor toekomstige generaties en inzetten op het beter herkenbaar en zichtbaar maken van ons erfgoed. Met de visie is ook een uitvoeringsagenda vastgesteld. We geven uitvoering aan deze visie. Hierbij wordt HK-erfgoed aan elkaar verbonden door middel van een erfgoedroute.*	2024 e.v.

4.4 Cluster Sport en Educatie

Inzetten op het vergroten van de maatschappelijke cohesie en een gezonde leefstijl is een belangrijke vorm van preventie (voorkomen van zorg). We zien de grote kracht van het verenigingsleven op het gebied van sport en (mentale) gezondheid. De organisaties zijn geraakt door de energiecrisis. We willen hen ondersteunen om hier zo goed mogelijk uit te komen en te bereiken dat de gezondheid van de inwoners verbetert. Hierbij blijven we meer bewegen stimuleren bij inwoners, jong en oud.

Daarnaast zetten we in op het versterken van kansen voor jong en oud. Dit doen we door in te zetten op verzuim, Integrale Kind Centra en taalvaardigheden. Vanuit de bibliotheek blijft er actief ingezet worden op het bieden van cursussen en trainingen zodat zoveel mogelijk inwoners digitale basisvaardigheden bezitten. We vinden het belangrijk dat ieder kind zo dicht mogelijk bij huis naar school kan gaan en hier onderwijs, en waar nodig zorg, op maat krijgt. Hiervoor gaan we stapsgewijs toewerken naar inclusief onderwijs. We willen kijken hoe we voorlopers in 'Inclusief onderwijs' daar waar mogelijk kunnen ondersteunen vanaf 2025.

Sport

Wat willen we bereiken?

Hollands Kroon heeft een gezonde leefomgeving met een uitnodigend en gevarieerd speel-, sport- en beweegaanbod voor iedereen, waar een gezonde leefstijl gestimuleerd wordt.

Effectindicatoren	**Realisatie**					***Begroting***
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
% niet sporters (BBV-verplicht)[1]	-	-	55,8%	-	50,6%	=
% inwoners (zeer) tevreden over het aanbod van sportvoorzieningen[2]	71%	-	74%	-	69%	=
1) Bron: Gezondheidsmonitor volwassen. Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet. Landelijk lag dit in 2020 rond de 49,2% en bij de P10 gemeenten op 53,2%. In 2022 lag het landelijk percentage op 46,4%						
2) Bron: Inwonerspeiling Hollands Kroon						

Wat gaan we ervoor doen?

Geen prestatie-indicator beschikbaar

Beleidsvoornemens

Continuering		
Sport- en beweegbeleid	*We willen het verenigingsleven zo goed mogelijk ondersteunen omdat we zien dat zij heel belangrijk zijn op het gebied van sport en (mentale) gezondheid. De uitkomsten van de inventarisatie (gestart in 2023) geven input voor een nieuwe aanpak op het gebied van sport en bewegen. Met dit beleid willen we ook stimuleren dat inwoners zoveel mogelijk voldoen aan de beweegnormen en dat er een beweegvriendelijke leefomgeving is.*	Q3 2024
Herijking Accommodatiebeleid	*Het accommodatiebeleid vraagt om een herijking. We zijn een aantal jaren onderweg met het huidige beleid en dit vraag om een evaluatie en het uitwerken van de daaruit voortvloeiende aandachtspunten. Dit draagt bij aan toekomstbestendige vormen van ontmoeting en sportinfrastructuur.*	2024
Herijking subsidiebeleid	*Het subsidiebeleid wordt geactualiseerd. Dit nieuwe beleid wordt ter vaststelling aan de raad aangeboden.*	**2024**

Bestuurlijke projecten

Kadernota 2024		
Toekomstbestendige sportinfrastructuur	*De toekomstbestendigheid van alle (sport)voorzieningen i.r.t. de (sport)behoefte is geïnventariseerd. Dit is de eerste stap om te komen tot een Toekomstbestendige sportinfrastructuur. Hierna volgen een aanpak en realisatie.*	2024

Educatie

Wat willen we bereiken?

In Hollands Kroon heeft iedereen een kansrijke start, ontplooit talenten en heeft de mogelijkheid om een leven lang te leren.

Effectindicatoren	**Realisatie**					**Begroting**
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2024**
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen) (BBV-Verplicht)	*1,7*	*2,2*	*7,6*	*1,0*	*5,5*	▼
Relatief verzuim (per 1.000 leerlingen (BBV-Verplicht)	*18*	*19*	*19*	*19*	*19*	▼
Percentage voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers) (BBV-verplicht)	*1,2*	*1,8*	*1,9*	*2,1*	*2,0*	▼
1) Bron: DUO/Ingrado. Het absolute verzuim en het percentage voortijdige schoolverlaters ligt in Hollands Kroon hoger dan landelijk gemiddeld. Het relatief verzuim ligt lager. Ten opzichte van de p10 gemeente scoort Hollands Kroon op alle onderdelen lager. In 2022 ging het om 3,2 (absoluut verzuim), 17 (Relatief verzuim) en 1,4% in 2021 (Percentage voortijdige schoolverlaters)						

Wat gaan we ervoor doen?

Geen prestatie-indicator beschikbaar

Bestuurlijke projecten

Continuering		
Integrale Kind Centra	*We willen dat uiterlijk 2026 alle scholen een Integraal Kind Centrum (IKC) zijn. Planvorming komt vanuit de samenwerkingspartners.*	2022-2026
Kadernota 2024		
Taalcafés	*Inwoners die hier fysiek en mentaal toe in staat zijn begrijpen de Nederlandse taal op minimaal A2-niveau. We willen in Hollands Kroon meerdere taalcafés.*	2024

4.5 Overzicht kosten programma Vitaliteit

Vitaliteit Uitgaven				
Cluster	**Begroting 2024 na vaststelling 1e Bestuursrapportage 2023**	**Mutatie voorstel 2024 (2de Bestuursrapportage 2023)**	**Mutatie voorstel 2024 (Begroting '24)**	**Begroting 2024**
Bestaanszekerheid	€ 16.001.820	€ 1.382.471	€ 226.675	€ 17.610.966
Kunst & Cultuur	€ 1.434.411	€ 60.000	€ 175.000	€ 1.669.411
Sport & Educatie	€ 6.998.125	€ 463.611	-€ 25.931	€ 7.435.805
Zorg	€ 32.530.168	€ 651.839	€ 3.400.000	€ 36.582.007
Saldo voor Bestemming	**€ 56.964.524**	**€ 2.557.921**	**€ 3.775.744**	**€ 63.298.189**
Mutatie Reserve Vitaliteit	-€ 603.784	€ 0	-€ 250.000	-€ 853.784
Saldo na bestemming	**€ 56.360.740**	**€ 2.557.921**	**€ 3.525.744**	**€ 62.444.405**

Vitaliteit Inkomsten				
Cluster	**Begroting 2024 na vaststelling 1e Bestuursrapportage 2023**	**Mutatie voorstel 2024 (2de Bestuursrapportage 2023)**	**Mutatie voorstel 2024 (Begroting '24)**	**Begroting 2024**
Bestaanszekerheid	-€ 9.331.818	-€ 1.411.270	-€ 159.929	-€ 10.903.017
Kunst & Cultuur	-€ 50.316	€ 0	€ 0	-€ 50.316
Sport & Educatie	-€ 845.726	-€ 295.181	€ 0	-€ 1.140.907
Zorg	-€ 422.724	-€ 376.839	€ 0	-€ 799.563

Saldo voor Bestemming	**- € 10.650.584**	**- € 2.083.290**	**- € 159.929**	**- € 12.893.803**
Mutatie Reserve Vitaliteit	€ 575.229	€ 0	-€ 200.000	€ 375.229
Saldo na bestemming	**- € 10.075.355**	**- € 2.083.290**	**- € 359.929**	**- € 12.518.574**

Vitaliteit Saldo				
Cluster	**Begroting 2024 na vaststelling 1e Bestuursrapportage 2023**	**Mutatie voorstel 2024 (2de Bestuursrapportage 2023)**	**Mutatie voorstel 2024 (Begroting '24)**	**Begroting 2024**
Uitgaven	€ 56.360.740	€ 2.557.921	€ 3.525.744	€ 62.444.405
Inkomsten	-€ 10.075.355	-€ 2.083.290	-€ 359.929	-€ 12.518.574
Saldo	**€ 46.285.385**	**€ 474.631**	**€ 3.165.815**	**€ 49.925.831**

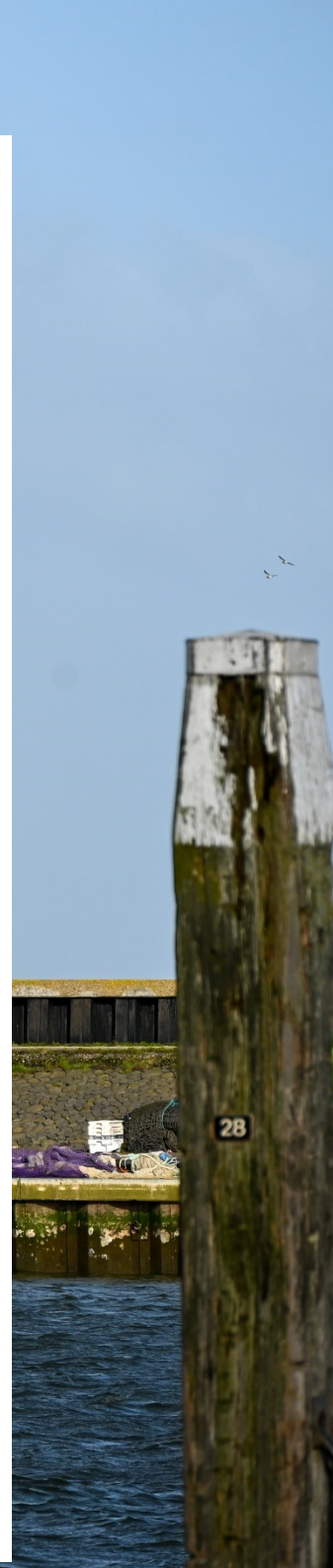
Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2024	2025	2026	2027
Zorg	GGD	GR - GGD Hollands Noorden (8 juni raadsbesluit begroting 2024 GR)	Uitgaven	Structureel	N	€300.000	€300.000	€300.000	€300.000
Bestaanszekerheid	GRGA	GR - GA (8 juni raadsbesluit begroting 2024 GR)	Uitgaven	Structureel	V	- €322.000	- €374.000	- €489.000	- €373.000
Sport & Educatie	Subsidieplafond	Stijging subsidies binnen het subsidieplafond is de verwachting dat de aanvragen door prijsstijging hoger zullen zijn.	Uitgaven	Structureel	N	€67.000	€67.000	€67.000	€67.000
Zorg	WMO en Jeugd	Afwijkend van kadernota ivm hogere indexatie (300.000 extra) Toename WMO en Jeugd (contract Incluzio HK). Bedrag kan nog wijzigen.	Uitgaven	Structureel	N	€3.000.000	€2.853.000	€2.470.000	€3.300.000
Mutatie Reserve Vitaliteit	WMO en Jeugd	Een deel van de groei van de WMO is incidenteel in verband met invoer inkomensafhankelijke bijdrage WMO per 1-1-2026. Dit deel dekken wij uit de reserve Sociaal Domein	Uitgaven	Incidenteel	V	- €250.000	- €550.000		
Kunst & Cultuur	Kapitaalslasten	Kerktoren Winkel	Uitgaven	Structureel	N		€13.333	€13.333	€13.333

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2024	2025	2026	2027
Sport & Educatie	Investeringsagenda HK	Bijstelling IHP de Snip (Er is sprake van een tekort van ca. 230.000, op basis van de prijzen van de laagste aanbieder. De hoge kosten zijn vooral te wijten aan de stijging van de loonkosten en het benodigd materiaal.)	Uitgaven	Structureel	N		€11.100	€11.100	€11.100
Sport & Educatie	Investeringsagenda HK	Bijstelling IHP Gymzalen (Avontuur+Tweewegen) later vervangen (aanname in 2026)	Uitgaven	Incidenteel	V	- €167.931	- €167.931	- €167.931	- €167.931
Bestaanszekerheid	Investeringsagenda HK	Bijdrage aan de verbouwing van de MFA Den Krieck	Uitgaven	Structureel	N		€16.240	€16.240	€16.240
Bestaanszekerheid		Uitbreiden meedoen	Uitgaven	Structureel	N	€50.000	€50.000	€50.000	€50.000
Bestaanszekerheid	Subsidie	Vrijwilligers	Uitgaven	Incidenteel	N	€130.000			
Bestaanszekerheid	Subsidie	Vrijwilligers	Inkomsten	Incidenteel	V	- €114.400			
Bestaanszekerheid	Scheidingsplein	Borging pilot Scheidingsplein	Uitgaven	Structureel	N	€68.675	€63.675	€63.675	€63.675
Bestaanszekerheid	Scheidingsplein	Borging pilot Scheidingsplein	Inkomsten	Structureel	V	- €45.529	- € 45.529	- €45.529	- €45.529
Kunst & Cultuur	Subsidieplafond Kerktorens	In de raad van juli is de subsidieverordening kerktorens vastgesteld. Om deze verordening te kunnen uitvoeren is budget nodig. We stellen voor het subsidieplafond vast te stellen op € 75.000).	Uitgaven	Structureel	N	€75.000	€75.000	€75.000	€75.000
Kunst & Cultuur	Thema jaar Zuiderzeewerken 2025		Uitgaven	Incidenteel		p.m.	p.m.		
Zorg		Verbeteren van het perspectief voor jongeren en jongvolwassenen tot 27 jaar (1 FTE)	Uitgaven	Incidenteel	N	€100.000			
Mutatie Reserve Vitaliteit	Mutatie reserve	Inzetten reserve Incidentele mutaties verbetering perspectief jongeren	Inkomsten	Incidenteel	V	- €100.000			
Bestaanszekerheid		Inwoners en met name kinderen in armoede kunnen blijven meedoen. Er is voldoende aanbod en budget via de regeling Meedoen Hollands Kroon voor	Uitgaven	Structureel	N	€100.000	€100.000	€100.000	€100.000

Cluster	Titel	Toelichting	I / U	Incid./struct.	V/N	2024	2025	2026	2027
		inwoners van alle leeftijden en de gebruiksdrempel is verlaagd.							
Bestaanszekerheid		We stimuleren het behalen van een zwemdiploma. Bedrag aangepast voor 2024 met 20k.	Uitgaven	Structureel	N	€100.000	€30.000	€30.000	€30.000
Bestaanszekerheid		Drempels voor mensen met laaggeletterdheid en digibetisme zijn verlaagd	Uitgaven	Structureel	N	€50.000	€50.000	€50.000	€50.000
Bestaanszekerheid		Statushouders krijgen voldoende begeleiding om goed te kunnen meedoen in de gemeente en te integreren in hun omgeving. Bedrag met 10k naar beneden bijgesteld.	Uitgaven	Incidenteel	N	€50.000			
Kunst & Cultuur		Er wordt uitvoering gegeven aan het herijkte kunst- en cultuurbeleid (inschatting nog niet mogelijk, beleid moet nog herijkt worden)	Uitgaven			p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Kunst & Cultuur		Stimulerend Erfgoedbeleid	Uitgaven	Structureel	N	€100.000	€50.000	€50.000	€50.000
Sport & Educatie		Toekomstbestendige mogelijkheden voor sporten en ontmoeten (inventarisatie)	Uitgaven	Incidenteel	N	€50.000			
Mutatie Reserve Vitaliteit	Mutatie reserve	Inzetten reserve Incidentele mutaties Statushouders	Inkomsten	Incidenteel	V	- €50.000			
Sport & Educatie		Inwoners die hier fysiek en mentaal toe in staat zijn begrijpen de Nederlandse taal op minimaal A2-niveau (Taalcafés).	Uitgaven	Structureel	N	€25.000	€25.000	€25.000	€25.000
Mutatie Reserve Vitaliteit	Mutatie reserve	Inzetten reserve Incidentele mutaties sporten en ontmoeten	Inkomsten	Incidenteel	V	- €50.000			

Vitaliteit - kredietaanvragen		
Cluster	**Toelichting**	**Investeringsbedrag / krediet**
Kunst & Cultuur	Kerktoren Winkel	€ 200.000
Sport & Educatie	Bijstelling IHP de Snip (Er is sprake van een tekort van ca. 230.000, op basis van de prijzen van de laagste aanbieder. De hoge kosten zijn vooral te wijten aan de stijging van de loonkosten en het benodigd materiaal.)	€ 225.000
Sport & Educatie	Bijstelling IHP Gymzalen (Avontuur+Tweewegen) later vervangen (aanname in 2026)	€ 3.404.000
Bestaanszekerheid	Bijdrage aan de verbouwing van de MFA Den Krieck	€ 290.000

PARAGRAFEN

5. Paragrafen

5.1 Paragraaf Bedrijfsvoering

Organisatie

Begin 2023 is de gemeentelijke visie 'met open houding midden in de samenleving' gelanceerd en is aan de slag gegaan met de implementatie van de 6 speerpunten. De implementatie loopt langs verschillende lijnen. Allereerst via de HK Visie Café's en Lunch & Learn waar we met elkaar vaststellen wat de speerpunten voor een ieders werk betekenen en van en met collega's leren die ons meenemen in hun werk en de betekenis voor de gemeente.
Ook via de lijn 'van zelfsturing naar zelforganisatie' gebeurt het nodige in de vorm van het inrichten van nieuwe functies (bijv. Programma- en Gebiedsregie), het inzetten op competentie ontwikkeling, zoals politiek-bestuurlijke sensitiviteit' en het begeleiden van teams naar effectiever werken. We passen het gebouw aan om uiting te geven aan een gemeente die midden in de samenleving staat, door een balie te creëren op het Kroondomein waar inwoners op afspraak terecht kunnen. We ontwikkelen een leerlijn 'wat iedereen weet' omdat er veel verandert en willen dat de kennisbasis op orde is ten aanzien van alles wat je hoort te weten als gemeenteambtenaar.

ICT en digitale veiligheid

Applicaties ‘praten’ met elkaar, dit doen ze via zogenaamde ‘api’s’ (application programming interface), of koppelvlakken. Hiervoor hebben we nu twee leveranciers. We onderzoeken of we dit kunnen terugbrengen naar één leverancier. Daarnaast moeten we in 2024 de geo-applicaties aanbesteden.
De leverancier van ons HR-software stopt in 2028 met zijn taken voor de lokale overheid. We gaan in 2024 een aanbesteding doen voor de aanschaf van een nieuw pakket.

Voor de beveiliging van onze ICT-infrastructuur maken we gebruik van een SIEM/SOC (Security Informatie Event Management / Security Operation Center) oplossing. De werkzaamheden die dit met zich meebrengen hebben we deels uitbesteed bij een externe partner. Het contract met deze partner moet in 2024 worden vervangen. De vervanging wordt gedaan middels een aanbesteding.

We besteden extra aandacht aan het verhogen van het bewustzijn van medewerkers met betrekking tot informatiebeveiliging en privacy. Hiervoor zal een aanbesteding plaatsvinden voor het gebruiksklaar opleveren van een online security awareness trainingsprogramma.
Ontwikkelingen in de Cloud volgen elkaar in een heel hoog tempo op. Om slagvaardig te zijn, hebben wij voor derdelijns ondersteuning en doorontwikkeling van onze ICT-infrastructuur in de Cloud een ICT-kennispartner nodig. In 2023 starten we nog met een aanbesteding om een ICT-Kennispartner aan te trekken.

Onze inwoners, bedrijven en medewerkers moeten werken met een flexibele, veilige en innovatieve ICT-omgeving. Informatie is één van de meest waardevolle activa geworden in onze moderne samenleving. De veiligheid van data en applicaties heeft directe impact op onze dienstverlening en dus de buitenwereld. Daardoor is informatiebeveiliging onderdeel van de openbare orde en veiligheid en daarmee onderdeel van de kadernota veiligheid 2024 in wording. Het overkoepelend doel van informatiebeveiliging is het handhaven van de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie. Geen dienstverlenend proces kan uitgevoerd worden zonder informatie. Besturing van processen gaat immers altijd op basis van informatie en informatiebeveiliging is daarbij onvermijdelijk. Om te voorkomen dat informatie en informatiesystemen te licht of te zwaar worden beveiligd, vormt risicomanagement een belangrijk onderdeel in dit afwegingsproces voor het treffen van passende beveiligingsmaatregelen. Dit doen wij o.a. door het uitvoeren van de security roadmap. Daarmee gaan we voor 89% aan het normenkader baseline informatiebeveiliging overheid (BIO) voldoen. Dat betekent dat we 'in control' zijn op basis van dit normenkader. Zo streven we en zijn we stapsgewijs op weg naar een 100% BIO compliancy.

Verder bereiden wij ons voor op de NIS2 (Network and Information Security directive) wetgeving die op ons af gaat komen in 2024. NIS2 richt zich op risico's die netwerk- en informatiesystemen bedreigen, zoals cyberbeveiligingsrisico's en gaat aanvullende beveiligingsmaatregelen opleggen aan de gehele publieke sector. Dit geldt voor zowel de interne organisatie als de aan de gemeente verbonden partijen.

Personeel

We zetten in op een toekomstbestendig personeelsbestand. Vanuit goed werkgeverschap pakken we de opgaven op die op ons afkomen, zoals een strategische personeelsplanning. Deze moet eind 2024 inzicht geven op het personeelsbestand (teams, competenties, opleidingen, ervaringen) en weten we ook waar we naar toe willen, gegeven de organisatievisie 2030 en de opgaven. Hier wordt momenteel aan gewerkt langs de lijnen: inhoud (werk en opgaven die er zijn), teams (welke ondersteuning teams nodig hebben in hun werk) en formatie (competenties en medewerkers die nodig zijn om het werk te realiseren). Het nieuwe functiegebouw HR21 waartoe in 2023 een aanzet is gegeven vormt hierbij een belangrijke bouwsteen. Ook vervangen we ons E-HRM systeem, aangezien de huidige leverancier stopt met de gemeentelijke tak.

Ziekteverzuim

We gaan in 2024 aan de slag met het opzetten van casemanagement voor ziekteverzuim. Hiermee verwachten wij het ziekteverzuim omlaag te krijgen. We evalueren de effecten en op basis daarvan bepalen we hoe dit een vervolg krijgt.

Rechtmatigheidsverantwoording door college

Vanaf het verslagjaar 2023 zal het college zich naar de raad verantwoorden over de naleving van wet- en regelgeving ten aanzien van financiële beheershandelingen. Dit gebeurt door middel van een rechtmatigheidsverantwoording, die onderdeel uitmaakt van de jaarrekening. In 2024 maken we verdere stappen door de Verbijzonderde Interne Controles (VIC) die de rechtmatigheidsverantwoording onderbouwen. We werken hierbij nauw samen met de externe accountant om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de controles voldoet aan de eisen. Voor de rechtmatigheidsverantwoording hanteren we de verantwoordings- en rapportagegrens zoals opgenomen in de geactualiseerde Financiële verordening ingaande 2024. In de jaarstukken rapporteert het college aan de raad over afwijkingen met een verantwoordingsgrens van 1% van de totale lasten van de gemeente, inclusief de dotaties aan de reserves. In de paragraaf Bedrijfsvoering zullen de geconstateerde afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) groter dan € 100.000 nader toegelicht worden.

5.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Onder weerstandsvermogen wordt verstaan het vermogen van de gemeente om niet-structurele risico's te kunnen opvangen, zonder dat dit ten koste gaat van de continuïteit in het afgesproken gemeentelijke takenpakket. Hierdoor hoeft bij een incidentele financiële tegenvaller niet direct bezuinigd te worden om de begroting weer sluitend te krijgen. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming. Op grond van het BBV bestaat het weerstandsvermogen uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, dat wil zeggen de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. In deze paragraaf wordt eerst een risico-inventarisatie gegeven, daarna volgt een inventarisatie van de weerstandscapaciteit.

Risico-inventarisatie & ontwikkelingen

Onderstaand worden de diverse actualiteiten benoemd die een risico kunnen zijn. In de bijlage Risico-inventarisatie worden deze, indien mogelijk, vertaald naar een risicobedrag.

Ravijnjaar

De voornaamste onzekerheid op financieel vlak is nog steeds het zogeheten ‘ravijnjaar’ 2026. Vanaf 2026 moet er een nieuwe financieringssystematiek voor gemeenten van kracht worden en vooruitlopend hierop heeft het Rijk de reguliere systematiek ‘samen trap op/samen trap af’ buiten werking gesteld. Gemeenten zien zich als gevolg hiervan geconfronteerd met fors teruglopende inkomsten met ingang van 2026. Het is nog steeds onduidelijk in hoeverre het Rijk gemeenten hierin tegemoet komt.

Loon- en prijsontwikkelingen - Inflatie

We onderzoeken altijd eerst of prijsstijgingen binnen een activiteit of project opgevangen kunnen worden. Als dit leidt tot een fundamentele bijstelling op de ambities of de uitvoering, dan houden we rekening met de prijsstijging en volgt aanvullende dekking. Als prijsstijgingen zich onverminderd doorzetten, dan vraagt dat mogelijk om een heroverweging in de uitvoering van projecten en activiteiten, zowel in ambitie, als ook in fasering.

Capaciteit en personele lasten

In de 1e Bestuursrapportage 2023 concluderen we al dat het uitwerken van alle ambities in één jaar ambitieus is. Ook de arbeidsmarkt heeft daarop effect. Het blijkt moeilijk om bepaalde vacatures vervuld te krijgen en inhuur is op verschillende specialismen zeer schaars. Ook de inhuurtarieven liggen hoger dan in het verleden. Momenteel drukt dit het tempo waarin we zaken kunnen realiseren. Als deze trend zicht voortzet in 2024 en verder, dan beperkt dit de organisatie ook in die jaren in het realiseren van de wensen en ambities van de coalitie.

Duurzaamheid & ontwikkeling energiekosten

In de hele gemeente zien wij dat de kosten van projecten nog stijgen. Dit heeft een direct effect op de kosten bij de verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen en projecten. De energiemarkt lijkt te stabiliseren maar is nog steeds zeer onvoorspelbaar waardoor risico's moeilijk in te schatten zijn. Deze onzekerheid speelt ook een rol bij maatschappelijke instellingen, verenigingen en clubs waarmee wij een subsidierelatie hebben. Hierdoor komt de exploitatie nog steeds onder druk te staan en worden de duurzaamheidsinvesteringen een lastig financieel vraagstuk.

Ontheemden Oekraïne en statushouders

De oorlog in Oekraïne is nog duurt voort en blijft van invloed op ontwikkelingen in Europa. Het verloop van de ontwikkelingen blijft onvoorspelbaar. De oorlog blijft daarom een risico voor verder oplopende prijzen. De gemeente blijft zich inzetten om de vluchtelingen onderdak te bieden, hen te voorzien van leefgeld, ze te laten participeren en gebruik te laten maken van alle voorzieningen. Daarnaast heeft de gemeente tot taak statushouders te huisvesten. Zij moeten eerst starten met een inburgeringstraject waardoor zij gebruik blijven maken van een bijstandsuitkering. Een toename van statushouders zal een toename van het aantal bijstandsgerechtigde tot gevolg hebben.

Sociaal Domein

Er gebeurt veel binnen het sociaal domein. De ontwikkelingen binnen de Jeugdhulp en Wmo hebben grote invloed op de financiële positie van de gemeente. Het gaat hier om zogenaamde ‘open-einde regelingen’ waarvoor, op basis van landelijk vastgestelde verdeelsleutels, budgetten aan de gemeenten beschikbaar worden gesteld via het

gemeentefonds. De kosten in het sociaal domein blijven toenemen door een toename van zorgzwaarte, zorgduur en door de groei van het aantal mensen dat zorg nodig heeft. Daarnaast kunnen besluiten die door het Rijk worden doorgevoerd (denk bijvoorbeeld aan het invoeren van het abonnementstarief) van grote invloed zijn op de ontwikkeling van de kosten. Er is een risico dat de bestaanszekerheid van inwoners en maatschappelijke accommodaties onder druk blijft staan door onzekere inkomsten, stijgende vaste lasten en te weinig financiële buffers. Ook is er een risico dat de effecten van de coronacrisis op onder andere de mentale gezondheid van jeugd ook in 2024 nog een impact hebben.
Ondanks de vele onzekerheden is toch een kader geschetst voor de kostenontwikkeling die de komende jaren te wachten staat binnen het sociaal domein. Voor de Wmo wordt hierbij het Wmo-voorspelmodel gebruikt. In dit model wordt nog steeds een grote toename van de vraag naar voorzieningen verwacht (vooral Hulp bij het Huishouden) van 8%.

Het verleden heeft aangetoond dat deze groeiverwachting reëel is. De verwachting was dat met ingang van 2025 voor alle Wmo-voorzieningen waar nu het abonnementstarief voor geldt een inkomensafhankelijke eigen bijdrage zou worden ingevoerd, maar dit is uitgesteld naar 2026. Vanaf 2026 hanteren we het uitgangspunt dat de invoer van de inkomensafhankelijke bijdrage van invloed is op de groei van de Wmo. Voor Jeugdhulp is een inschatting gemaakt op basis van de opgebouwde kennis uit voorgaande jaren en de ontwikkelingen van de markt. Er wordt uitgegaan van een groei van 2%.
De getoonde cijfers schetsen een zo reëel mogelijk beeld van de ontwikkelingen in het sociaal domein, maar door de vele onzekerheden die spelen voor Jeugdhulp en Wmo (denk aan de Hervormingsagenda Jeugd, de inkomensafhankelijke eigen bijdrage bij de Wmo) blijft de kans op een afwijking op de gestelde kaders groot. Met het doorvoeren van de groeicijfers in het meerjarenperspectief is de verwachting dat er steeds beter voorspeld wordt wat de vraag- en kostenontwikkeling is.

Beschermd Wonen
Na de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet, zou met ingang van 2024 Beschermd Wonen gedecentraliseerd worden. Deze decentralisatie is opnieuw uitgesteld, nu naar 1 januari 2025. Het zijn niet alleen de 43 centrumgemeenten, maar alle 352 gemeenten die zich volledig gaan inzetten voor inwoners die in aanmerking komen voor Beschermd Wonen en daarvoor allen regionale samenwerkingsafspraken hebben gemaakt. Dit heeft als gevolg dat er een nieuwe financiële verdeling tussen gemeenten komt. Daarmee wordt geregeld dat gemeenten voortaan verantwoordelijk zijn voor Beschermd Wonen voor de eigen inwoners en daartoe ook in staat zijn, omdat ze daarvoor de middelen ontvangen. In het meerjarenperspectief van deze kadernota kan er nog geen rekening gehouden worden met de verdere decentralisatie van Beschermd Wonen omdat de financiële bijdrage vanuit het Rijk nog niet bekend is.

Grondexploitaties

In de uitwerking van de samenwerkingsovereenkomst van Agriport / Robbenplaat wordt een verdeelsleutel gehanteerd die, afhankelijk van de verkopen per plangebied, veranderd. Dit kan gevolgen hebben voor de opbrengsten van de gemeente Hollands Kroon uit de grondexploitatie van Robbenplaat wanneer eerst/versneld alle gronden Agriport worden verkocht. De huidige renteontwikkelingen zouden een effect kunnen gaan hebben op de winstgevendheid binnen de grondexloitaties.

Verbonden partijen

De gemeente heeft de nodige taken ondergebracht (al dan niet verplicht) bij zogenaamde Verbonden Partijen (Gemeenschappelijke Regelingen). De complexiteit van deze taken, verwachte schaalvoordelen bij een gezamenlijke uitvoering ervan maar ook de gemeentegrens overstijgende taakuitoefening is hier aanleiding voor. Het gevolg van deze beweging is dat de directe invloed van het gemeentebestuur op deze taken afneemt. De gemeente blijft niettemin wel verantwoordelijk voor het resultaat en er zullen andere wegen moeten worden bewandeld om invloed uit te blijven oefenen op de besluitvorming. Omdat de gemeente hier niet alleen in staat maar met andere gemeenten/overheidslichamen samenwerkt is er een risico dat de besluitvorming niet loopt zoals verwacht.

Projecten

Voor Aanbestedingstrajecten voor nieuwe en of vervangingsprojecten blijft de ontwikkeling, waarbij geraamde kosten ver uit de pas lopen ten opzichte van de werkelijke kosten zich voordoen. Binnen de projecten zijn het vooral de autonome ontwikkelingen (prijzen van grondstoffen en schaarste op de arbeidsmarkt) die doorwerken.
Met deze ontwikkeling lopen we het risico van vertraging bij investeringen en of overschrijdingen van kredieten dat de financiële ruimte van de gemeente onder druk stelt. Wanneer investeringen getemporiseerd moeten worden kan in het ergste geval het voorzieningenniveau onder druk komen (de kwaliteit).

Garantstellingen

Het kan dat maatschappelijke organisaties zich melden voor garantstellingen (woningbouw / sportverenigingen). Ofschoon wij hieraan nadere eisen stellen die directe blootstelling van schulden / leningen aan ons adres minimaliseren is er altijd een kans (hoe klein ook) dat wij worden aangesproken.

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging

De financiële gevolgen van de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging (Wkb) zijn nog lastig in te schatten. In september 2023 werd ook nog bekend dat de Wkb nog maar gedeeltelijk per 1 januari 2024 van kracht wordt. In de begroting hebben we daar een inschatting voor gemaakt. We verwachten de komende twee jaar op basis van monitoring scherpere ramingen over kosten en opbrengsten te kunnen presenteren.

Pensioen Wethouders

Van voormalig wethouders wordt de pensioenverplichting jaarlijks via de begroting voldaan. Wanneer er wordt overgestapt naar een pensioenfonds moeten de toekomstige lasten in één keer worden voldaan.

ROM

Het transitiefonds beoogt nominaal revolverend te zijn. Dit betekent dat de gemeenten hun inleg ter hoogte van 1% van de gemeentelijke begroting in principe aan het eind van de fondsperiode terugontvangen. De fondsperiode is maximaal 25 jaar. Er zijn scenario's waarin het fonds een positief rendement oplevert maar er bestaat ook een kans dat een deel van het geld niet terugvloeit. In een aanvankelijke risicoberekening voor Invest MRA is door KPMG is aan de hand van botsproeven bepaald dat dit tot een maximaal waardeverlies van 15% van de inleg zal leiden.

Claims

De kans bestaat de samenleving claims tegen de gemeente indient. Waarbij de burger of bedrijven niet akkoord gaat met de geleverde dienst of product van Hollands Kroon.

ICT

In 2023 is er een onderzoek uitgevoerd naar de ICT en informatiehuishouding van de gemeente. Op een aantal moeten verbeteringen worden doorgevoerd. Hiervoor wordt momenteel een meerjarig plan (roadmap) opgesteld voor de te volgen koers voor de interne ICT-dienstverlening, vereiste processen en systemen, benodigde organisatiestructuur, governance en control en cultuur. De uitvoering van dit plan leidt mogelijk tot structurele extra personele (o.a. systeembeheer, applicatiebeheer en helpdesk) en materiële uitgaven. De hoogte daarvan is op dit moment nog niet bekend en daarom zijn deze lasten nog niet meegenomen in deze kadernota. De lasten worden bij het indienen van het plan, voorgelegd aan uw raad.

Ontwikkeling Den Oever

Voor het behoud van de visserij en functieverbreding van Haven Den Oever kan mogelijk aanspraak worden gemaakt op subsidiegelden. Het Ministerie van LNV beschikt over € 30 miljoen voor 5 visserij regio's. Hollands Kroon, Texel en Den Helder komen samen in aanmerking. De regeling komt tot stand via cofinanciering. Voor onze gemeente kan dit betekenen dat € 2 miljoen (1/3 van € 6 miljoen) beschikbaar komt. Dit vereist dat dan vanuit HK ook € 2 miljoen wordt gereserveerd voor de periode tot 2030. Aanvullende middelen vanuit de provincie volgen mogelijk, afhankelijk van het coalitieakkoord.

Haven De Oude Zeug

Over de verzelfstandiging van haven De Oude Zeug is nog geen definitieve keuze gemaakt. Wanneer de haven niet wordt verzelfstandigd, maar eigendom blijft van de gemeente, moet incidenteel geld beschikbaar komen voor het wegwerken van achterstallig onderhoud. Daarnaast moet er voor het onderhoud van de haven structureel extra geld worden gereserveerd.

Weerstandscapaciteit

Hollands Kroon rekent de volgende componenten tot de beschikbare weerstandscapaciteit:

- Algemene Reserve
- Reserve Risico Grondexploitaties
- Reserve vastgoed
- Post onvoorzien / begrotingsbuffer
- Onbenutte belastingcapaciteit

Algemene reserve

De algemene reserve kan worden ingezet voor incidentele onvoorziene, onvermijdelijke en onoverkomelijke uitgaven en om risico's te kunnen afdekken.

Reserve Risico Grondexploitaties

In deze reserve wordt een bedrag gereserveerd voor een eventueel toekomstige tegenvallers bij grondexploitaties.

Reserve vastgoed

Als gevolg van de vaststelling van het accommodatiebeleid is een reserve vastgoed gevormd om incidentele onvoorziene, onvermijdelijke en onoverkomelijke uitgaven en om risico's te kunnen afdekken.

Onvoorziene uitgaven/ begrotingsbuffer

In de begroting wordt jaarlijks een bedrag van €10.000 opgenomen ter dekking van onvoorziene gebeurtenissen. Daarnaast werd in de begroting een begrotingsbuffer opgenomen. Vanaf 2024 en verder is deze komen te vervallen en ingezet om de begroting 'sluitend' te krijgen.

Onbenutte / Vrije ruimte in de belastingcapaciteit

Mocht de gemeente in slecht financieel weer terecht komen en een beroep willen doen op artikel 12 van de financiële verhoudingswet (Fvw), dan moet worden voldaan aan het redelijk peil van het belastingpakket. De onbenutte belastingcapaciteit bij de OZB is zo groot als het verschil tussen het door de gemeente gehanteerde tarief en het tarief om tot een “artikel-12-gemeente” toegelaten te worden. De WOZ waarden die zijn gehanteerd komen overeen met de gebruikte waardes in de begroting 2023 om zo het gemiddelde tarief van 0,1262% te kunnen bepalen. Het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 is gebaseerd op 0,16% (meicirculaire 2023)
De totale verwachte OZB opbrengst in 2024 is € 13,2 miljoen, deze wordt verminderd met de artikel 12 norm € 16,1 miljoen en het resterende bedrag is de onbenutte belastingcapaciteit van € 2,9 miljoen.

Stille reserves

Van een stille reserve is sprake wanneer de actuele waarde van een bezitting hoger is dan de boekwaarde die op de balans is opgenomen. Omdat deze hogere waarde niet op de balans opgenomen mag worden, ontstaat een overwaarde die stille reserve wordt genoemd. De stille reserves worden indien van toepassing vermeld in deze paragraaf, maar zijn niet meegerekend in het beschikbare weerstandsvermogen.

Overzicht van de weerstandscapaciteit van de Gemeente Hollands Kroon

De weerstandscapaciteit (x € 1.000)	**in de exploitatie**	***in het vermogen 31-12-22***
Algemene reserve (vrije deel)		*20.478*
Reserve risico grondexploitaties		*2.754*
Onbenutte belastingcapaciteit	2.912	
Stelpost onvoorziene uitgaven/begrotingsbuffer		
Reserve vastgoed		*2.421*
Totaal	**28.565**	

Ratio weerstandsvermogen

Het is mogelijk om de risico’s af te zetten tegen de buffers van de gemeente Hollands Kroon. Door de weerstandscapaciteit af te zetten tegen het verwachte financiële gevolg van alle risico’s samen kan een conclusie worden getrokken over het weerstandsvermogen van de gemeente. Het weerstandsvermogen wordt door middel van een berekening

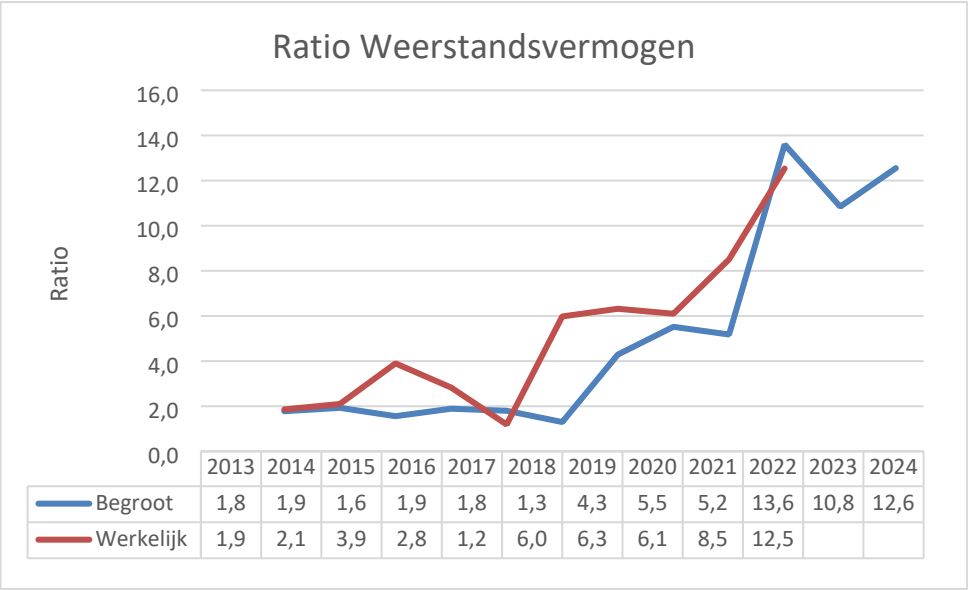
omgezet in een ratio weerstandsvermogen. Dit wordt als volgt berekend: De beschikbare weerstandscapaciteit wordt gedeeld op de benodigde weerstandscapaciteit. Een ratio weerstandsvermogen tussen de 1,0 en 1,4 is op dit moment acceptabel en valt onder de kwalificatie ‘voldoende’. De ratio kan worden gemeten in onderstaande tabel:

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	2,0 < x	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	x < 0,6	Ruim onvoldoende

Gemeente Hollands Kroon heeft waarderingscijfer C vastgesteld als uitgangspunt.

Beoordeling ratio

De beschikbare weerstandscapaciteit is € 29,2 miljoen. De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 2,2 miljoen Dit bedrag is een inschatting van het totaal aan de geïdentificeerde risico’s dat zich op enig moment kan voordoen.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Begroot	1,8	1,9	1,6	1,9	1,8	1,3	4,3	5,5	5,2	13,6	10,8	12,6
Werkelijk	1,9	2,1	3,9	2,8	1,2	6,0	6,3	6,1	8,5	12,5		

Bij het invullen van deze gegevens komt de ratio op 12,6. De ratio voor gemeente Hollands Kroon is hiermee waarderingscijfer ‘A, Uitstekend’. In de jaarrekening 2022 was de ratio nog 12,5. De stijgging van het weerstandsvermogen wordt vooral veroorzaakt door de verdere stijging van de algemene reserve.

Kengetallen

Kengetallen	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Werkelijk 2022	Werkelijk 2021
Netto schuldquote	76%	84%	100%	109%	47%	43%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	72%	79%	96%	105%	43%	38%
Solvabiliteitsratio	39%	40%	34%	32%	39%	39%
Structurele exploitatieruimte	4%	4%	-3%	-3%	3%	3%
Grondexploitatie	2%	2%	1%	0%	4%	3%
Belastingcapaciteit	93%	93%	93%	93%	95%	104%

Toelichting

De uitkomsten van de kengetallen uit de deze paragraaf afgezet tegen de normering geeft weer dat gemeente Hollands Kroon er financieel gezien voldoende voor staat. Onder de normering van de VNG is een korte toelichting van de kengetallen opgenomen.

Normering VNG	**Minst risicovol**	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote	< 90	90 - 130	> 130
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90	100 > X < 130	> 130
Solvabiliteitsratio	> 50	30 < > 50	< 20
Structurele exploitatieruimte	> 0	0	< 0
Grondexploitatie	< 20	20-35	> 35
Belastingcapaciteit	< 95	95-105	> 105

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast tegenover de eigen middelen. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.
De solvabiliteitsratio	Geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om aan de financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.
Structurele exploitatieruimte	Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.
Grondexploitatie	Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.
Belastingcapaciteit	De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt tegenover het landelijke gemiddelde. De uitkomst van de berekening van dit kengetal is voor het jaarverslag hetzelfde als bij de begroting. Het kengetal hoeft dus voor het opnemen in het jaarverslag niet opnieuw worden berekend. Het toch opnieuw opnemen houdt verband met het feit dat de kengetallen gezamenlijk en in samenhang gezien inzicht geven in de financiële positie van een gemeente.

5.3 Paragraaf Financiering

Inleiding

De uitgaven en inkomsten van de gemeente lopen niet gelijk in de tijd. Soms leent de gemeente geld om tijdig betalingen te kunnen verrichten en soms heeft ze (tijdelijk) overtollige liquide middelen. De gemeente hanteert een systeem van centrale financiering. In dit systeem bestaat er geen direct verband tussen een bepaalde investering en het aantrekken van financieringsmiddelen. Alle rentebaten en rentelasten worden verzameld en daarna toegerekend aan de gemeentelijke producten op basis van de zogenoemde omslagrente. Voor de begroting 2024 is deze omslagrente bepaald op 1,642%.

Treasury

Voor de inrichting en uitvoering van de treasury-functie van decentrale overheden zijn kaders gesteld in de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido). Onder de treasury-functie vallen onder andere het geldstromenbeheer, het saldobeheer, liquiditeitsbeheer, financiering, uitzetting van gelden, renterisicobeheer en schatkistbankieren. Uw raad heeft in het treasury-statuut eigen kaders vastgesteld op het gebied van treasury. In het treasury-statuut zijn uitgangspunten en kaders opgenomen uit de wet Fido. De in deze wet genoemde taken vallen binnen de treasury-functie.

Renterisicobeheer

Kasgeldlimiet (kort geld)

De gemeente kan niet onbegrensd risico's nemen voor kortlopende financiering (korter dan één jaar). Dit wordt wettelijk begrensd door de kasgeldlimiet. Conform de Wet Fido is de kasgeldlimiet 8,5% van de begroting per 1 januari. De korte schuld bestaat uit het opnemen van gelden met een oorspronkelijke rente typische looptijd korter dan één jaar en de schuld in rekening-courant en is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven. Wanneer de gemeente de kasgeldlimiet drie aaneengesloten kwartalen overschrijdt, moet een plan ter goedkeuring aan de toezichthouder worden voorgelegd waarin staat hoe en binnen welke termijn de overschrijding ongedaan wordt gemaakt. Dit is tot op heden nog niet voorgekomen.

Kasgeldlimiet * € 1.000	
Totaal primitieve jaarbegroting 2024 exclusief mutaties reserves (lasten)	€ 140.324
Kasgeldlimiet 8,5%	€ 11.928

Renterisiconorm (lang geld)

De gemeente kan niet onbegrensd risico's nemen met kortlopende financiering (korter dan één jaar). Dit wordt wettelijk begrensd door de kasgeldlimiet. Deze bedraagt 8,5% van de begroting per 1 januari van het begrotingsjaar. De korte schuld bestaat uit het opnemen van gelden met een oorspronkelijke rente typische looptijd korter dan één jaar en de schuld in rekening-courant en is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven. Wanneer de gemeente de kasgeldlimiet drie aaneengesloten kwartalen overschrijdt, moet een plan ter goedkeuring aan de toezichthouder worden voorgelegd waarin staat hoe en binnen welke termijn de overschrijding ongedaan wordt gemaakt.

	Renterisiconorm *€ 1.000
Totaal primitieve jaarbegroting 2024 exclusief mutaties reserves (lasten)	€ 140.324
Renterisiconorm 20%	€ 28.065
Aflossingen en renteherziening 2024	€ 6.808

Kredietrisicobeheer

Kredietrisicobeheersing richt zich op de kredietwaardigheid (en dus het risicoprofiel) van door de gemeente aan derden verstrekte leningen en bij derden ondergebrachte beleggingen. Voor 2024 wordt totaal € 47.000 verwacht.

Gegarandeerde geldopbrengst (* € 1.000)	**Begroot 2024**
rente Woningbouwverenigingen	47
Overig	0
Totaal	**47**

Dividend

Naast inkomsten uit bijvoorbeeld de Algemene Uitkering en belastingen, heeft de gemeente ook inkomsten door dividend uit deelnemingen. De belangrijkste deelnemingen zijn Alliander, BNG en de HVC. Het totaal aan verwacht dividend voor 2024 is € 426.000.

Overzicht dividenden 2020 ontvangen in 2021 (* € 1.000)	**Begroot 2024**
Alliander	156
BNG	150

Garantstellingsprovisie/Dividend HVC	120
Totaal	**426**

Gemeentefinanciering

Per 1 januari 2024 hebben wij voor ongeveer € 78.723.000 aan aangetrokken leningen. Ongeveer € 75.755.000 is voor de financiering van gemeentelijke uitgaven en € 2.968.000 betreft de destijds doorgeleende leningen aan woningbouwverenigingen. De liquiditeitsprognose wordt regelmatig herzien met informatie uit de organisatie. Dat stelt ons in staat om continu de financieringsbehoefte van de gemeente te bepalen.

Debiteuren- en crediteurenbeheer

Jaarlijks wordt bij de jaarrekening de debiteurenpositie beoordeeld. Het crediteurenbeheer is zodanig ingericht dat wij altijd in staat zijn om tijdig aan onze kortlopende verplichtingen te voldoen.

Schatkistbankieren

Met ingang van 1 januari 2014 zijn decentrale overheden verplicht alle overtollige middelen, boven een drempelbedrag, die ze niet direct nodig hebben voor hun publieke taak in de schatkist aan te houden. De berekening van het drempelbedrag voor schatkistbankieren voor gemeenten met een begroting < € 500 mln. is 2% van het begrotingstotaal. Hieruit volgt een drempelbedrag van € 2.806.480. De schatkistlimiet betreft een limiet voor de gemiddelde liquide middelen per kwartaal.

Schatkistbankieren drempelbedrag x € 1.000	
Totaal jaarbegroting 2024 (lasten)	€ 140.324
Drempelbedrag 2%	€ 2.806

EMU-saldo en Wet Hof

Voor landen die deelnemen aan de Europese Monetaire Unie gelden Europese begrotingsvoorschriften waaronder de zogenaamde EMU-normen. De EMU-normen stellen limieten aan de overheidsschuld van een land. De jaarlijkse groei van de netto overheidsschuld, ook wel het financieringstekort of EMU-saldo genaamd, mag in een jaar niet meer bedragen dan 3% van de omvang van de economie (bruto binnenlands product). Naar aanleiding van de schuldencrisis heeft Nederland in Europees verband afgesproken de Europese normen in nationale wetgeving te verankeren. Met de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (wet Hof) is daar gevolg aan gegeven (11 december

2013). Ook gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen vallen onder de Nederlandse overheid. De schulden van de gemeenten en de jaarlijkse groei van deze schulden tellen mee in de EMU-schuld en het EMU-saldo van de Nederlandse overheid. Daarom gaat de wet Hof ook over de ontwikkeling van de schulden van gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen.

EMU-saldo

Het EMU-saldo (begrotingssaldo) is het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven van de overheid (Rijksoverheid, sociale fondsen en de decentrale overheden) van een bepaald land in een bepaald jaar. Er kan een tekort of een overschot op de begroting zijn. Decentrale overheden moeten het EMU-saldo berekenen, zodat op macroniveau het EMU-saldo voor Nederland kan worden bepaald. Het EMU-saldo van de gemeente Hollands Kroon van de periode 2024-2027 is in het volgende overzicht berekend.

Bedragen x € 1.000	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
(+) Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	€ 2.025	-€ 9.333	€ 8.046	€ 7.353
(-) Mutatie (im)materiële vaste activa	€ 26.036	€ 19.818	€ 20.634	€ 15.820
(+) Mutatie voorzieningen	-€ 815	-€ 578	-€ 134	€ 0
(-) Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-€ 6.253	-€ 7.385	-€ 8.517	-€ 9.649
(-) Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwacht boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Berekend EMU-saldo	**-€ 18.573**	**-€ 22.344**	**-€ 4.205**	**€ 1.182**

N.B. Het EMU-saldo zegt niets over ontvangsten en uitgaven. De begroting is opgesteld volgens het stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie. Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. Het EMU-saldo is ingevoerd om vergelijkingen te kunnen maken tussen de verschillende eurolanden. Deze cijfermatige benadering moet los gezien worden van de opgestelde begroting van de gemeente en zegt hier feitelijk niets over. Bij een volledig sluitende begroting kan een gemeente toch een negatief EMU-saldo presenteren te meer omdat de investeringen niet meetellen in het stelsel van baten en lasten maar wel in het EMU-saldo.
In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is opgenomen dat de paragraaf financiering van de begroting en jaarstukken naast de beleidsvoornemens en het gerealiseerde beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille ook inzicht moet geven in:
- de rentelasten;

- het renteresultaat;
- de wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten;
- de financieringsbehoefte

Berekening rente-omslag

De gemeente hanteert een systeem van integrale financiering. In dit systeem bestaat geen direct verband tussen een bepaalde investering en het aantrekken van financieringsmiddelen. Alle rentebaten en rentelasten worden aan de taakvelden/programma's toegerekend op basis van de boekwaarde van de activa per 1 januari 2024 tegen een zogenaamd rente-omslag percentage. Het berekende renteomslag percentage voor 2024 bedraagt 1,642%.

Rente-omslag	**Begroot 2024**	
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€	3.063.810
De externe rentebaten (idem)	€	-77.810
Saldo rentelasten	**€**	**2.986.000**
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	€	-95.973
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	€	0
De rentebaat van door-verstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	€	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	**€**	**-95.973**
Rente over eigen vermogen	€	0
Rente over voorzieningen	€	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**€**	**2.890.027**
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		
Renteresultaat op het taakveld Treasury	€	2.890.027
Boekwaarde activa 01-01-2024	€	176.003.146
Rente-omslagpercentage jaarrekening 2024		**1,642%**

5.4 Paragraaf Lokale heffingen

Elke gemeente in Nederland heeft de mogelijkheid om zelfstandig belastingen en heffingen op te leggen. Dat kan zijn voor taken die zij doet in het algemeen belang, maar ook voor specifieke werkzaamheden of levering van diensten.
Dit totale pakket van de lokale lasten is vastgelegd in door de gemeenteraad vastgestelde belastingverordeningen. De hoogte van de lokale heffingen wordt deels bepaald door de ambities van de gemeente. Hoe meer ambities er zijn bij het bestuur, des te meer middelen beschikbaar moeten zijn om ze te realiseren. Het verhogen van de inkomsten via lokale heffingen betekent dat de inwoners meer moeten gaan betalen.

Trends & Ontwikkelingen

De belangrijkste ontwikkeling in 2024 op het gebied van de lokale belastingen is de waardeontwikkeling van het onroerend goed. Hoewel de huizenmarkt niet zo overspannen meer is, blijkt uit analyse van de verkopen dat in Hollands Kroon de WOZ-waarden voor woningen nog steeds stijgen. Op basis van de voorlopige analyse van verkopen is de verwachting dat de WOZ-waarden voor woningen gemiddeld stijgen met 9%. Bij de niet-woningen zien we een gemiddelde stijging van 0,5 %. Dit zijn voorlopige cijfers. Er is pas volledig inzicht in de waardeontwikkeling als de herwaardering is afgerond. Dat is in december.
De herwaardering, die in het najaar plaatsvindt op basis van verkoopcijfers rond de waarde-peildatum 1 januari 2023, geeft meer duidelijkheid over de effecten op de WOZ-waarden. Globaal worden daarbij de verkopen betrokken die binnen zes maanden voor of na de peildatum hebben plaatsgevonden.
Het aantal formele bezwaren is in 2023 (1518 bezwaren) flink gestegen ten opzichte van 2022 (957 bezwaren). Bijna 60% van deze bezwaren komt van de zogenaamde no-cure-no-pay bureaus. Dat percentage is vergelijkbaar met 2022. Overigens wordt in Den Haag gesproken over wetgeving die dit soort commerciële bezwaren minder aantrekkelijk maakt. Ook het aantal informele bezwaren is gestegen. In 2022 waren dat er 308 en in 2022 waren dat er 379. De reden van deze stijging lijkt voornamelijk te maken te hebben met de grote stijging van de WOZ-waarden ten opzichte van 2022. Ook het afgenomen vertrouwen van inwoners in de overheid (met name de rijksoverheid) speelt een rol.

Het gemeentelijke belastingbeleid

Het coalitieakkoord bepaalt voor een groot gedeelte de invulling van beleid. Dit beleid is terug te vinden in:

- De diverse belastingverordeningen
- De doorberekening van kosten en tarieven van derden
- Het Gemeentelijke Rioleringsplan
- De programmabegroting

In Hollands Kroon worden de volgende belastingen geheven:

- onroerende zaakbelasting
- rioolheffing
- afvalstoffenheffing
- begraafrechten
- toeristenbelasting
- forensenbelasting
- havengeld
- leges
- campergeld
- staangeld

Het uitgangspunt is kostendekkende tarieven in rekening te brengen bij de inwoners, het maatschappelijk middenveld en bedrijven. Verder hebben de coalitiepartijen in het coalitieakkoord 2022-2026 ‘Samen bouwen aan vertrouwen’ afgesproken dat de lokale belastingen niet worden verhoogd, behoudens de inflatiecorrectie, maar houden de mogelijkheid om dit wel te doen als dit nodig is.

Onroerende zaakbelasting

Onder de naam onroerende zaakbelastingen worden over, binnen de gemeente gelegen, onroerende zaken twee directe belastingen geheven:

1. een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak, zijnde een niet-woning, al dan niet op grond van eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
2. een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft op grond van eigendom, bezit of beperkt recht.

Er bestaat een tariefdifferentiatie voor woningen en niet-woningen.

Op basis van de Wet Waardering Onroerende Zaken (wet WOZ) wordt van elke individuele onroerende zaak de waarde vastgesteld. Deze waarde-gegevens worden gebruikt door de gemeente (onroerende zaakbelasting), het waterschap (watersysteemheffing) en de belastingdienst (inkomstenbelasting en successierecht).

Zoals verwoord in het Coalitieakkoord 2022-2026 wordt de ozb voor woningen en niet-woningen trendmatig verhoogd voor inflatie, voor 2023 3,0%, zijnde de cpi-index van het CBS. Conform het voorstel van het college wordt voor 2024 een extra-trendmatige stijging voorgesteld van 5%, boven op de indexering. Daarnaast stijgt de opbrengst door de uitbreiding van het areaal.

Uitgangspunten voor de onroerende zaakbelasting zijn:

- In de onderstaande tabel staat de begrote belastingopbrengst. Op basis van deze opbrengst betalen belanghebbende gemiddeld 8% meer onroerende zaakbelasting dan vorig jaar.
- Elk belastingjaar is een herwaarderingsjaar. Dit betekent dat de WOZ-waarde gebaseerd worden op een nieuwe waarde-peildatum. Voor 2024 is dat 1 januari 2023. Bij een toename van de hoogte van de WOZ-waarden en een keuze van gelijkblijvende OZB-opbrengst, worden de tarieven naar beneden bijgesteld. Als de keuze valt op een verhoging van de OZB-opbrengst, dan blijven de OZB-tarieven gelijk of ze stijgen (dit is afhankelijke van de mate van stijging van de totale OZB-opbrengst). De werkelijke waardestijging per individueel object kan echter afwijken van de gemiddelde waardeontwikkeling, met als gevolg een andere ontwikkeling van de lasten.

Opbrengst 2024	
Baten woningen	€ 6.602.494
Baten niet-woningen	€ 6.648.839

Voor het begrotingsjaar 2024 leidt dat tot de volgende (voorlopige) tarieven.

Eigenaar		**Gebruiker**	
Woning	0,0908 %	Woning	Niet van toepassing
Niet-woning	0,2033%	Niet-woning	0,1525 %

Deze tarieven zijn onder voorbehoud omdat de definitieve WOZ-waarden nog niet bekend zijn. Dit gebeurt pas eind november. De tarieven zijn berekend op basis van de meest recente cijfers over de waardeontwikkeling, namelijk 9% voor woningen en 0,5% voor de niet woningen. Bij de berekening van bovenstaande tarieven is voorzichtig rekening gehouden met de areaalontwikkeling. Wanneer blijkt dat de waardeontwikkeling van de WOZ-objecten veel afwijkt worden in december de tarieven opnieuw voor vaststelling aangeboden aan de raad.

In de tabellen hieronder zijn de gevolgen van de aanslagen 2022 en 2023 weergegeven.

	WOZ- waarde 2023	WOZ-waarde 2024	Aanslag OZB 2023	Aanslag OZB 2024
OZB Woning eigenaar	€ 200.000	€ 218.000	€ 180,00	€ 194,00
	€ 300.000	€ 327.000	€ 270,00	€ 291,00
	€ 500.000	€ 545.000	€ 450,00	€ 486,00
	WOZ- waarde 2023	**WOZ-waarde 2024**	**Aanslag OZB 2023**	**Aanslag OZB 2024**
OZB niet-woning eigenaar	€ 200.000	€ 201.000	€ 378,00	€ 408,00
	€ 400.000	€ 402.000	€ 756,00	€ 816,00
	€ 500.000	€ 502.000	€ 945,00	€ 1.020,00

Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven om de kosten te dekken die verband houden met de aanwezigheid en het gebruik van de gemeentelijke riolering. De rioolheffing is een bestemmingsheffing en is specifiek bestemd voor het beheer, onderhoud, vervanging en verbetering van de bestaande riolering. Voor de rioolheffing geldt dat de geraamde opbrengsten niet hoger mogen zijn dan de geraamde kosten.

Gemeenten zijn verplicht op basis van de Wet milieubeheer periodiek een Beleidsplan Programma stedelijk water en riolering op te stellen. Hierin legt de gemeente haar beleid (keuzes, maatregelen, financiering) vast voor een periode van 4 of 5 jaar. De hierin opgenomen kostendekkingsberekening verschaft inzicht in de kosten die verband houden met het uitvoeren van de gemeentelijke watertaken. Voor de jaarlijkse financiële consequenties wordt rioolheffing geheven. In december 2022 is het Beleidsplan Programma Stedelijk Water en Riolering 2023 – 2027 vastgesteld. Hierin zijn de uitgangspunten voor de rioolheffing vastgelegd.

Opbrengst 2024	
Belastingen op producenten	Kostendekkend
Belasting op inkomen van gezinnen	Kostendekkend

Afvalstoffenheffing

De gemeente is verplicht om huishoudelijke afvalstoffen (afkomstig van particulieren) in te zamelen. De gemeente mag de afvalstoffenheffing binnen de gemeentegrens heffen, ook als er geen afval wordt aangeboden. De afvalstoffenheffing wordt opgelegd aan de gebruiker van een object waar huishoudelijk afval ontstaat. Voor afvoeren en verwerken van bedrijfsafval heeft de gemeente geen verplichtingen. Voor de afvalstoffenheffing geldt dat geen winst mag worden gemaakt door de gemeente. De begrote opbrengst van de heffing mag niet hoger zijn dan de begrote kosten, die voor de desbetreffende voorziening worden gemaakt. Het uitgangspunt in Hollands Kroon is een 100% kostendekkende opbrengst. De gemeente Hollands Kroon neemt diensten af van HVC voor het ophalen en verwerken van huishoudelijk afval. Hiervoor is een dienstverleningsovereenkomst gesloten met HVC.

Vanaf 2022 wordt de afvalstoffenheffing te berekenend op basis van het zogenoemde ‘recycle tarief’. De gemeente Hollands Kroon heeft de ambitie om toe te werken naar 100 kilo restafval per inwoner in 2022 en een verdere daling in de jaren daarna. Daarbij moeten de lasten voor bewoners beheersbaar zijn. De aanslag bestaat uit een vast deel en een variabel deel. De hoogte van de aanslag wordt zo bepaald aan de hand van de hoeveelheid restafval dat wordt aangeboden.

Opbrengst 2023	
Afvalstoffenheffing	Kostendekkend

Lokale lastendruk

Om de vergelijking van woonlasten tussen gemeenten op het gebied van belastingen te kunnen maken, wordt vaak de term lokale lastendruk gebruikt. De gemiddelde woonlasten bestaan voor een woning uit de OZB met een gemiddelde WOZ-waarde plus de riool- en afvalstoffenheffing. In de gemeente Hollands Kroon komt de gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in 2022 uit op € 860. Het landelijk gemiddelde van alle gemeenten bedroeg in 2023 € 944. Hollands Kroon komt in 2023 op de 92e plek (van de 342 gemeenten). Positie één is hierbij de goedkoopste gemeente.

Vergelijking lastendruk regio 2023

Gemeente	Lasten (€) eph* (Coelo 2023)	Lasten (€) mph* (Coelo 2023)	Rang-nummer mph (Coelo 2023)	OZB tarief woningen (%) (Coelo 2023)	OZB tarief niet-woningen (%) (Coelo 2023)	Gemiddelde WOZ waarde woningen (€) (CBS 2023)
Nederland (gem)		€ 944		0,0890	0,5393	€ 369.000
Regionaal						
Den Helder	€ 723	€ 885	104	0,1036	0,7515	€ 223.000
Hollands Kroon	*€ 769*	*€ 877*	*92*	*0,0900*	*0,3387*	*€ 332.000*
Dijk en Waard	€ 819	€ 876	87	0,0721	0,5994	€ 367.000
Medemblik	€ 967	€ 1.067	295	0,1207	0,5345	€ 376.000
Opmeer	€ 1.105	€ 1.218	338	0,1315	0,4120	€ 370.000
Schagen	€ 961	€ 1,018	264	0,1095	0,4052	€ 349.000
Texel	€ 636	€ 765	16	0,0323	0,1231	€ 372.000

mph = meerpersoons huishouden eph = eenpersoonshuishouden

Vergelijking lastendruk P10-gemeenten 2023

Gemeente	Lasten (€) eph* (Coelo 2023)	Lasten (€) mph* (Coelo 2023)	Rangnummer mph (Coelo 2023)	OZB tarief woningen (%) (Coelo 2023)	OZB tarief niet-woningen (%) (Coelo 2023)	Gemiddelde WOZ waarde woningen (€) (CBS 2023)
Nederland (gem)		€ 944		0,0890	0,5393	€ 369.000
Platteland gemeenten						
Aa en Hunze (DR)	€ 717	€ 779	22	0,0926	0,3137	€ 342.000
Berkelland (GE)	€ 846	€ 967	204	0,0970	0,4191	€ 357.000
Borger-Odoorn (DR)	€ 987	€ 1.032	272	0,1574	0,2885	€ 297.000
Bronckhorst (GE)	€ 936	€ 988	231	0,0871	0,3667	€ 419.000

De Fryske Marren (FR)	€ 691	€ 843	64	0,0918	0,4706	€ 324.000
Het Hogeland (GR)	€ 911	€ 996	240	0,1514	0,8711	€ 251.000
Hof van Twente (OV)	€ 963	€ 1.003	250	0,1109	0,4754	€ 344.000
Hollands Kroon (NH)	*€ 769*	*€ 8677*	*107*	*0,0900*	*0,3387*	*€ 332.000*
Horst aan de Maas (LI)	€ 877	€ 947	179	0,1288	0,4870	€ 332.000
Hulst (ZE)	€ 842	€ 942	172	0,1017	0,4175	€ 277.000
Medemblik (NH)	€ 967	€ 1.067	295	0,1207	0,5345,	€ 376.000
Midden Drenthe (DR)	€ 758	€ 803	37	0,0979	0,4361	€ 299.000
Ooststellingwerf (FR)	€ 625	€ 813	41	0,0800	0,0902	€ 303.000
Opsterland (FR)	€ 715	€ 824	49	0,0797	0,3289	€ 332.000
Peel en Maas (LI)	€ 767	€ 824	49	0,0788	0,3999	€ 357.000
SchouwenDuiveland (ZE)	€898	€ 987	230	0,1050	0,4288	€ 343.000
Sluis (ZE)	€ 803	€ 885	103	0,0858	0,3842	€ 303.000
Twenterand (OV)	€ 940	€ 981	225	0,1294	0,5184	€ 327.000
Westerkwartier (GR)	€ 933	€ 1.075	271	0,1178	0,4836	€ 304.000
Westerveld (DR)	€ 867	€ 973	211	0,1010	0,3232	€ 375.000

Kwijtschelding

Als een belastingplichtige geen of weinig financiële middelen heeft om de gemeentelijke belastingaanslag te voldoen, kan onder bepaalde voorwaarden kwijtschelding worden verleend. Kwijtschelding is mogelijk voor de afvalstoffen- en de rioolheffing. Deze derving van inkomsten mag de gemeente meenemen als kostenpost voor het berekenen van het tarief van de betreffende heffing. Bij de toetsing wordt gebruik gemaakt van de voorwaarden van de Invorderingswet. Of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding wordt getoetst aan de betalingscapaciteit en de hoogte van het vermogen van een belastingschuldige. Hier zijn normeringen voor. Minimaal 80% van de betalingscapaciteit dient te worden aangewend ter voldoening van belastingschulden. De betalingscapaciteit wordt berekend door het netto besteedbaar inkomen te verminderen met de genormeerde kosten van bestaan. Deze genormeerde kosten van bestaan betreffen een percentage van de uitkering die de belastingschuldige naar de normen van de bijstandsregelgeving zou kunnen krijgen. De gemeente Hollands Kroon kent in het kader van het kwijtscheldingsbeleid een 100%-norm. Dit is het maximaal toegestane percentage.

Andere heffingen en rechten

De gemeente Hollands Kroon maakt verder gebruik van de volgende heffingen en belastingen: begraafrechten, toeristenbelasting, forensenbelasting, haven- en liggeld en leges.

Opbrengst 2023	
Begraafrechten	Niet Kostendekkend
Toeristenbelasting	€ 134.000
Forensenbelasting	€ 203.971
Haven- en liggeld	Niet kostendekkend
Leges	Niet Kostendekkend

Verder bestaat er voor de gemeente nog de mogelijkheid om reclamebelasting, precariobelasting, hondenbelasting en baatbelasting op te leggen. De uitvoering van het opleggen van deze belastingen is echter behoorlijk arbeidsintensief en ook niet onomstreden. Daarom is afgezien van het heffen van deze belastingen.

5.5 Paragraaf Grondbeleid

Met grondbeleid worden instrumenten ingezet om gemeentelijk beleid te realiseren. Denk daarbij aan ruimtelijke ordening, wonen, economie en arbeid, maatschappelijke ontwikkeling, verkeer en vervoer. Grondbeleid heeft een volgend, dienend karakter voor doelstellingen van andere beleidsvelden. De doelstelling van het gemeentelijk grondbeleid is binnen de gestelde doelen de gewenste verandering van het grondgebruik te realiseren met inzet van juridische en financiële instrumenten. De doelen zijn beschreven in de Nota Grondbeleid.

Regionaal beleid

Op 10 november 2020 heeft het college het *Convenant: Regionale samenwerkingsafspraken woningbouw van de Kop van Noord-Holland 2020-2030* (KwK) vastgesteld. De gemeenteraad is hier met een memo over geïnformeerd. De gemeenten Hollands Kroon, Den Helder, Schagen en Texel en de provincie Noord-Holland hebben dit programma met elkaar opgesteld. Hierin is het bouwprogramma in de Kop van Noord-Holland tot 2030 vastgelegd. In het convenant zijn ook samenwerkingsafspraken vastgelegd. Met de introductie van de werkwijze van adaptief programmeren wordt gewerkt aan een optimale balans tussen vraag- en aanbod van woningen. Deze werkwijze biedt ruimte voor de ambities van de regio en de mogelijkheid om flexibel in te spelen op actuele ontwikkelingen. Door middel van monitoring kan het

programma tijdig worden bijgesteld, zodat er continu gewerkt wordt aan de juiste hoeveelheid woningbouwplannen in de Kop van Noord-Holland. Partijen hebben ondertussen een *Woonakkoord: Regionaal woonakkoord Kop van Noord-Holland 2022-2026* vastgesteld op 8 maart 2022 waarin ambities en samenwerkingsafspraken verder zijn uitgewerkt.

Gemeentelijk beleid

In december 2020 heeft de raad de *Woonvisie Hollands Kroon* vastgesteld. In deze woonvisie wil de gemeente meer sturen op doelgroepen en daarmee meer regie pakken in het type woningen dat gebouwd gaat worden. Dat is een koerswijziging ten opzichte van de vorige woonvisie, waarbij eigenlijk alles aan de markt werd overgelaten. Er wordt nu focus gelegd op drie uitgangspunten. Er is focus op bouwen, focus op jongeren en starters, en focus op ouderen. Allereerst moeten er de komende jaren veel woningen gebouwd worden om te voldoen aan de hoge vraag. Verder wordt er bij woningbouwplannen vooral gekeken naar woningen voor jongeren en starters aan de ene kant, en woningen voor ouderen aan de andere kant. Voor deze doelgroepen is momenteel een tekort aan (geschikte) woningen. Ondertussen is er een nieuwe woonvisie in de maak, welke in 2024 wordt vastgesteld.
Verder heeft de gemeenteraad in maart 2019 de *Nota Grondbeleid 2019-2022* vastgesteld. In deze Nota Grondbeleid geeft de gemeente haar visie op haar grondbeleid en legt ze vast op welke wijze zij haar grondbeleidsinstrumentarium inzet. Het beleidskader wordt in grote lijnen gevormd door de vastgestelde Omgevingsvisie van de gemeente. De wens om ons verder te ontwikkelen tot regisseur staat centraal in de sturingsfilosofie van de omgevingsvisie. Hierin vormt het thema ‘Niet de regels staan centraal maar het initiatief!’ de leidraad in verdere ruimtelijke ontwikkelingen en daarmee ook in het grondbeleid. De Nota Grondbeleid wordt momenteel herzien en in het eerste kwartaal van 2024 wordt een nieuwe Nota Grondbeleid voor vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad.

Trends & ontwikkelingen

- Aantrekkende woningmarkt, krapte op de woningmarkt en hoge woningprijzen
- Bouw blijft achter als gevolg van leveringsproblemen bouwmaterialen en gebrek aan personeel
- Hoge energiekosten en stroomnet dat vol zit (niet alle nieuwbouw kan aangesloten worden)
- Afnemende financieringsmogelijkheden vanwege stijgende rente
- Verzwarend provinciaal beleid, aangescherpte regelgeving vanuit het Besluit Begroten en Verantwoorden provincies en gemeenten en het Kwalitatief Woningbouw Programma Kop van Noord-Holland
- Overheden pakken zelf weer vaker het initiatief in ontwikkelingen om de krapte op de woningbouwmarkt terug te dringen

Afgelopen jaar zijn er ondanks alle problemen in de bouw toch heel wat woningbouwlocaties op gemeentegrond mogelijk gemaakt. Zo is de ontwikkeling van ’t Veld Noord fase 1 afgerond (60 woningen) en zijn de contracten voor de volgende twee fases getekend (305 woningen). Ook op de plek van het voormalige gemeentehuis van Wieringen in Hippolytushoef zijn 19 woningen gebouwd. Hetzelfde geldt voor de locatie van de voormalige basisschool De Zwerm in Winkel. Deze locatie is net als de locatie in Hippolytushoef via een openbare inschrijving in de verkoop gezet. Hier zijn afgelopen jaar 20 woningen opgeleverd. Vanuit de voormalige grondexploitatie Elshof-Zuid in Anna Paulowna worden de laatste twee fasen ondertussen bebouwd (89 woningen). Hierna komt ook nog een vijfde fase van deze woonwijk. Verder is gestart met het bouwrijp maken van de grondexploitatie Lelypark in Wieringerwerf. Hier gaat de gemeente zelf ontwikkelen en maken we 123 nieuwe woningen mogelijk. In Anna Paulowna zijn op de plek van de voormalige school De Meerpaal in Anna Paulowna afgelopen jaar 30 sociale huurwoningen gerealiseerd. Ook zijn de voormalige gemeentelijke gronden op de locatie OBS Oude Niedorp (1 woning) en aan de Gesterweg in Den Oever (3 woningen) ondertussen bebouwd met woningen. Daarnaast wordt er nu ook gebouwd op de locatie van de Oude Beurs in Middenmeer, waarvoor de gemeente een stuk grond heeft verkocht. Tenslotte zijn afgelopen jaar ook de koopovereenkomsten getekend voor de woningbouwprojecten op gemeentegrond in Kreileroord (9 woningen) en de Meertuin in Slootdorp (23 woningen).

Beleidsdoel

Met het grondbeleid geven wij helderheid over de rol en de doelstellingen van de gemeente. Het doel is erop gericht om op bepaalde locaties volledig te kunnen sturen op de invulling van het plangebied en daarnaast om bepaalde ontwikkelingen mogelijk te maken die de markt laat liggen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen in 2024?
Volledige regie over de invulling van de grondexploitatiegebieden en exploitatieresultaten van de gemeentelijke grondexploitaties minimaal kostenneutraal houden	Alle gemeentelijke grondexploitaties doorlichten en herijken
	▪ Opstellen Meerjarenprognose Grondexploitaties
	▪ Een nieuwe Nota Grondbeleid vaststellen
	▪ Voor zover van toepassing afwaarderen van voorraden grond
	▪ Indien van toepassing het treffen van een voorziening voor verliesgevende exploitaties
	▪ Indien van toepassing het nemen van winst voor winstgevende exploitaties
	▪ Mogelijk verwerven van gronden waar de gemeente ontwikkelingen wil realiseren

Wat gaat het kosten?

Het grondbeleid kan een grote financiële impact hebben. De eventuele baten, maar vooral ook de financiële risico's zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente. Dat zal de komende jaren voor Hollands Kroon niet anders zijn. Hierna is een overzicht opgenomen van de grondexploitaties met daarin de boekwaarde en de te realiseren kosten en opbrengsten. Dit overzicht is een samenvatting uit de veel uitgebreidere Meerjarenprognose Grondexploitaties 2023, waarin veel dieper op de verschillende grondexploitaties in wordt gegaan.

Bouwgronden in exploitatie

Actief grondbeleid	Boekwaarde 01-01-2023	Nog te realiseren opbrengsten (incl. rente)	Nog te maken kosten (incl. rente)	Einddatum exploitatie	Resultaat op eindwaarde	Netto Contante Waarde per 01-01-2023	Genomen winst of tussentijdse voorziening	Dit jaar te nemen winst
Den Oever Zuid II	€ 68.075	€ 684.573	€ -657.212	31-12-2024	€ 95.436	€ 91.730		€ 81.228
Industrieweg	€ 159.524	€ 172.650	€ -128.947	31-12-2023	€ 569.228	€ 558.067	€ 366.000	
Hoornseweg	€ -846.710	€ 2.113.286	€ -609.044	31-12-2025	€ 657.532	€ 619.607		€ 230.379
Robbenplaat	€-5.711.087	€ 6.681.165	€ -1.882.970	31-12-2026	€ -912.892	€ -843.371	€ 920.000	
Dentele	€ 61.072	€ 1.337	€ -26.439	31-12-2023	€ 35.970	€ 35.265		
Lelypark	€ -611.895	€ 3.858.259	€ -4.896.524	31-12-2027	€ -1.650.160	€ -1.494.601	€ 1.650.000	
TOTAAL	**€ 6.881.021**	**€ 13.511.270**	**€ -8.201.136**	-	**€ -1.204.886**	**€ -1.033.303**	-	-

In vergelijking met de nominale waarde is voor de netto contante waarde rekening gehouden met een discontering voet van 2% per jaar. Ook is rekening gehouden met de verwachte kosten- en opbrengstenstijging voor de komende jaren. In de laatste kolommen is te zien dat er bij een aantal complexen een voorziening is getroffen of dat er een winstneming heeft plaatsgevonden.

Bij bedrijventerrein Robbenplaat is een voorziening getroffen van € 920.000,- omdat deze grondexploitatie een negatief resultaat op eindwaarde en netto contante waarde vertoond. De reden hiervan is dat er ten tijde van de kredietcrisis al veel kosten waren gemaakt en er geen interesse meer was in bedrijfskavels. Het bedrag van de getroffen voorziening is eerder vrijgemaakt en staat apart om de negatieve eindwaarde van dit complex op te vangen. Voor woningbouwlocatie Lelypark is bij opening van deze grondexploitatie in september 2021 direct een voorziening getroffen om het te verwachten verlies op te vangen. Doordat in dit plan is gekozen voor een lage woningdichtheid, kwaliteit hoogstaande openbare ruimte en een groot percentage sociale huurwoningen was bij openen van deze grex al duidelijk dat er een negatief resultaat over zou blijven aan het einde van de looptijd. Hiervoor staat momenteel een voorziening van € 1.650.000,- apart. Voor bedrijventerrein Industrieweg heeft een

winstneming plaatsgevonden. De netto contante waarde toonde een ruime winst en een groot deel van deze winst was al behaald (zodat de boekwaarde positief was), waardoor € 366.000 aan winst is genomen. Dit bedrag staat op de Reserve Grondexploitaties. Dit geldt ook voor de winstnemingen van de bedrijventerreinen Den Oever Zuid II (€ 81.228,-) en Hoornseweg (€ 230.379,-) die bij de laatste herziening zijn gedaan.

Lopende projecten

Ontwikkeling en uitvoering door de gemeente

- Grondexploitatie Den Oever Zuid II in Den Oever (bedrijventerrein)
- Grondexploitatie Hoornseweg in Middenmeer (bedrijventerrein)
- Grondexploitatie Industrieweg in Middenmeer (bedrijventerrein)
- Grondexploitatie Robbenplaat in Wieringerwerf (bedrijventerrein)
- Grondexploitatie Dentele in Westerland (woningbouwlocatie)
- Grondexploitatie Lelypark in Wieringerwerf (woningbouwlocatie)

Ontwikkeling en uitvoering door derden, inbreng gronden door gemeente

- Grondexploitatie Elshof-Zuid in Anna Paulowna (woningbouw)
- Plan De Hoop in Wieringerwaard (woningbouw)

Ontwikkeling en uitvoering door derden, maar met (financieel) samenwerkingsverband gemeente

- Agriport A7 (bedrijventerrein en datacenters)

Ontwikkelingen op verkochte gemeentelijke locaties in uitvoering

- Woningbouwontwikkeling voormalige Oude Beurs in Middenmeer (34 woningen)
- Uitbreiding winkelcentrum Winkelhart in Nieuwe Niedorp
- Realisatie trouwlocatie bij monumentaal pand ’t Raedthuys in Barsingerhorn

Ontwikkelingen op verkochte (of te verkopen) gemeentelijke locaties in voorbereiding

- Bouw van nieuwe brandweerkazerne aan Hoornseweg Middenmeer
- Bouw van nieuwe brandweerkazerne of renovatie huidige kazerne Slootdorp
- Woningbouw voormalige kinderopvang Van Balen Blankenstraat in Anna Paulowna
- Woningbouw achter Heerenweg 128 in Barsingerhorn
- Woningbouw en winkels voormalige Lidl Terpstraat in Wieringerwerf
- Woningbouw fase 2 en fase 3 ’t Veld Noord in ’t Veld
- Woningbouw voormalige basisschool Meertuin in Slootdorp
- Woningbouw voormalige basisschool De Marske in Hippolytushoef
- Woningbouw vrije bouwgronden in Kreileroord
- Woningbouw voormalige brandweerkazerne in Wieringerwerf
- Woningbouw en nieuw sportcomplex Randweg in Anna Paulowna
- Huidige schoollocaties Triangel, het Baken en de Don Bosco in Wieringerwerf
- Realisatie nieuwe kinderopvang bij voormalige Dukdalf in Wieringerwerf

Momenteel zijn de bestemmingsplanprocedures of bouwvoorbereidingen opgestart, of vindt onderzoek plaats naar de mogelijkheden tot herontwikkeling van bovenstaande locaties.

Financiële positie

In de Nota Grondbeleid is beschreven dat de raad jaarlijks inzicht krijgt in de financiële positie van de gemeentelijke grondexploitaties. Dit gebeurt door het aanbieden van een Meerjarenprognose Grondexploitaties (MPG) welke elk jaar vlak voor de jaarrekening aan de raad wordt aangeboden.

Winstneming

De tussentijdse winstneming op bouwgronden in exploitatie is gebaseerd op de PoC-methode (Percentage of Completion) zoals voorgeschreven in de notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019). Bij de lopende grondexploitaties is in 2015 tussentijdse winst genomen bij de grondexploitatie Industrieweg. Het ging om een bedrag van € 366.000. In 2023 is ook tussentijdse winst genomen bij de grondexploitaties Den Oever Zuid II € 81.228,- en Hoornseweg € 230.379. Deze bedragen zijn gestort in de reserve

Risico Bouwgronden. Daarnaast zijn de grondexploitaties Parklaan in Hippolytushoef en Elshof-Zuid in Anna Paulowna afgerond en afgesloten. Bij beide grondexploitaties ging het om woningbouwontwikkelingen. Bij Parklaan is een winst van € 116.224 genomen en bij Elshof-Zuid was een positief eindresultaat van € 20.322. Deze bedragen zijn tevens gestort in de reserve Risico Bouwgronden.

Risico's

Aan de gemeentelijke grondexploitaties zijn risico's verbonden. Het risico is aanwezig dat resultaten lager uitvallen dan de prognoses. In de grondexploitaties zitten overigens wel enkele procenten onvoorzien afhankelijk van de kostensoorten. Met name looptijdrisico's (het duurt langer voordat opbrengsten worden gerealiseerd waardoor rentekosten op al gedane uitgaven hoger worden dan ingerekend), calculatierisico's (de werkelijke kosten en opbrengsten zullen hoger respectievelijk lager zijn dan de ingerekende kosten en opbrengsten) en afzetrisico's spelen parten in de grondexploitaties. Afhankelijk van de fase waarin een exploitatie zich bevindt, zijn de bovengenoemde risico's groter of kleiner. De risico's nemen af naar mate de uitvoering van de projecten vordert.

De stand van de reserve Risico Bouwgronden per 1 januari 2023 is € 2.754.364. Dit bedrag kan gebruikt worden om de mogelijke negatieve resultaten van de grondexploitaties te dekken.

5.6 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

In de openbare ruimte van Hollands Kroon vinden veel activiteiten plaats zoals wonen, werken en recreëren. Voor deze activiteiten zijn kapitaalgoederen nodig zoals riolering, infrastructuur, verlichting, bruggen, openbaar groen en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan zijn bepalend voor het aanzien van onze gemeente en uiteraard voor de benodigde structurele, jaarlijkse lasten. Het integraal beheerplan openbare ruimte 2022-2025 vormt de basis voor het beheer en onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen. Eventuele financiële gevolgen worden in de beleidscyclus meegenomen. De raad kan dan een integrale afweging maken tussen de verschillende programma's en de bijbehorende effecten en doelstellingen.

Trends & ontwikkelingen

- Klimaatadaptatie
- Risico gestuurd beheer en onderhoud op basis van inspecties
- Toename vervangingsinvesteringen t.g.v. einde levensduur

Riolering

De investeringen worden opgenomen in het meerjareninvesteringsplan. Deze wordt periodiek geactualiseerd op basis van:

- Rioolinspecties en beoordelingen;
- Ontwikkelingen die geïnitieerd worden door derden (projectontwikkelaars / woningbouwcorporaties);
- Kwaliteit wegen (werk met werk maken).

Deze ontwikkelingen worden meegenomen bij het opstellen van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). In 2022 is het GRP 2023 – 2028 vastgesteld. In het GRP zijn, in samenwerking met de regiogemeenten, actuele thema's als klimaat en waterproblemen uitgewerkt. Op basis van de meest actuele kwaliteitsgegevens is in het GRP een strategisch investeringsprogramma opgenomen en is een kostendekkend riooltarief berekend. Rioolvervangingen in de periode 2023 – 2028 zijn opgenomen in de meerjarenplanning.

Openbare Verlichting

Zoals beschreven in het IBP en in het beleidsplan openbare verlichting (2016-2025) moeten er tot 2025 ca. 800 lichtmasten en 4.000 armaturen worden vervangen. Bij de vervanging van armaturen worden LED lampen met dimfunctie gemonteerd waardoor het energieverbruik sterk daalt.

Infrastructuur

Het onderhoud aan verharding vindt op hoofdlijnen plaats op het afgesproken kwaliteitsniveau. De verharding wordt regelmatig gecontroleerd op gebreken. Op basis van deze inspecties vindt klein of groot onderhoud plaats. Complete renovatie van verharding komt pas in beeld als de onderliggende riolering moet worden vervangen of wanneer de bestaande verharding echt aan vervanging toe is.
Als gevolg van diverse ontwikkelingen en/of externe projecten is bij een aantal wegen de levensduur verlengende maatregel aan de infrastructuur een aantal jaren uitgesteld. De betreffende wegen worden in de komende jaren weer in goede toestand gebracht.

Openbaar Groen

Het openbaar groen wordt onderhouden volgens het afgesproken kwaliteitsniveau. Bomen worden 1x per 4 jaar gecontroleerd op veiligheid en op basis van de uitkomst wordt, indien nodig, onderhoud gepleegd. Daarnaast worden er jaarlijks ca. 475 bomen geplant.

Water

Het reguliere onderhoud (uitmaaien sloten etc.) wordt uitgevoerd volgens de eisen van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Er is verder gestart met de uitvoering van het baggerplan waarbij als eerste de wegsloten in het buitengebied van voormalig Niedorp worden aangepakt.

Begraafplaatsen

Het reguliere onderhoud van de begraafplaatsen wordt uitgevoerd volgens het afgesproken kwaliteitsniveau.

Speeltoestellen en terreinmeubilair

Het reguliere onderhoud van de speeltoestellen en terreinmeubilair wordt uitgevoerd om alles te laten voldoen aan de laatste eisen.

Civiele Kunstwerken

Het reguliere onderhoud aan de bruggen vindt plaats op basis van de uitkomsten van een instandhoudingsinspectie.

Havens

Voor de werkhaven Den Oever wordt na gereedkomen van het project aanpassing Oostkade (medio 2023) een beheerplan opgesteld. Voor de Oude Zeug wordt een plan opgezet om de haven te revitaliseren. Het beheer en (klein) onderhoud van de vier recreatiehavens (Kolhorn, Middenmeer, De Rijd, Haukeshaven) is ondergebracht bij derden.

Gebouwen

In 2023 wordt het Meerjaren-onderhoudsplan verder uitgevoerd, nadat hier in 2020 een start mee gemaakt is. Daarnaast is in 2023 gestart met het energieneutraal maken van 15 gemeentelijke gebouwen in beheer. Dit project loopt tot en met 2031 conform raadsbesluit.

Onderdeel	Vastgestelde beleidskaders	Vastgesteld kwaliteitsniveau	Beheers- en onderhoudsplannen	Financiële gevolgen conform plannen / investeringen Bedrag x 1.000	Lasten t.l.v. exploitatie Bedrag x 1.000	Achterstallig onderhoud?	Zijn er voorzieningen of reserves voor achterstallig onderhoud?
Riolering	Gemeentelijk Riolering Plan (GRP) 2018- 2022. Het GRP is opgesteld met de Noordkop gemeenten en vastgesteld voor de periode 2018-2022	GRP, Riool moet voldoen aan de doelen die in het GRP staan vermeld.	Het GRP is uitgewerkt op strategisch niveau. Voor meerjarenplanning is een operationeel Plan tot 2022 vastgesteld.	3.500	1.240	Nee, slechte riolen zijn en worden in de meerjarenplanning opgenomen.	n.v.t.
Openbare verlichting	IBP/beheerplan OV 2015-2025	IBP/beheerplan OV 2015-2025	IBP/beheerplan OV 2015-2025	170	350	Nee	Nee
Infrastructuur	IBP	IBP	IBP/MJP 5 jaar	8.750	1.402	Uitgesteld onderhoud van bepaalde wegen in verband met toekomstige / lopende projecten	Nee, het onderhoud wordt mede door middel van investeringsprojecten uitgevoerd. De kapitaallasten worden opgenomen in de meerjarenbegroting
Groen	IBP	IBP	IBP	NVT	3.626	Onveilige situaties worden direct opgepakt.	Nee
Water	IBP/ Baggerplan	IBP/ baggerplan	IBP/ Baggerplan	400	515	Ja, betreft plannings-achterstand wat de komende jaren worden ingehaald.	nee
Spelen en terreinmeubilair	IBP	IBP	IBP	100	190	Ja, betreft plannings-achterstand wat in komende jaren wordt ingehaald	Nee

Onderdeel	Vastgestelde beleidskaders	Vastgesteld kwaliteitsniveau	Beheers- en onderhoudsplannen	Financiële gevolgen conform plannen / investeringen Bedrag x 1.000	Lasten t.l.v. exploitatie Bedrag x 1.000	Achterstallig onderhoud?	Zijn er voorzieningen of reserves voor achterstallig onderhoud?
Civieltechnische Kunstwerken	IBP	IBP	IBP/MJP 2022	1.600	265	nee	nee
Begraafplaatsen	IBP	IBP	IBP	NVT	315	Nee	nee
Gebouwen	IBP/accommodatiebeleid	IBP	IBP	0	1.246	Ja, betreft plannings-achterstand wat in komende jaren wordt ingehaald.	nee
Havens	IBP	IBP	IBP	n.v.t.	466	Ja	Nee

5.7 Paragraaf Wet open overheid

Dit is de eerste keer dat u deze openbaarheidsparagraaf in een begroting treft. Deze wordt door de Wet open overheid (hierna: Woo) voorgeschreven. De Woo is op 1 mei 2022 in werking getreden en vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). In artikel 3.5 (openbaarheidsparagraaf) van de Woo wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens.

De Woo regelt het recht van burgers op informatie van de overheid. De wet beoogt overheden transparanter te maken door overheidsinformatie beter vindbaar en digitaal toegankelijker te maken, en daarmee het vertrouwen van onze inwoners te bevorderen.

De Woo omvat:

- Actieve openbaarmaking;
- Passieve openbaarmaking;
- Verbetering van de informatiehuishouding

Actieve openbaarmaking

De wet verplicht ons om op termijn verschillende informatie categorieën (11) uit eigen beweging openbaar te maken (actieve openbaarmakingsplicht). De gemeente Hollands Kroon is begonnen met de eerste informatie categorieën, te weten:

1. Bereikbaarheidsgegevens van het bestuursorgaan en wijze waarop een verzoek om informatie kan worden ingediend;
2. Vergaderstukken van het bestuursorgaan;
3. Woo-verzoeken en
4. Convenanten.

De komende periode gaan we hiermee verder. Vervolgens zulle wij gefaseerd, per categorie, documenten actief openbaar maken, voor zover deze niet reeds openbaar worden gemaakt.

Passieve openbaarmaking

Passieve openbaarmaking is het openbaar maken van informatie nadat hierom is verzocht, een zogenoemd Woo-verzoek. Een anonimiseringstool is reeds aangeschaft om het proces efficiënter te laten verlopen. Het optimaliseren van het Woo-proces zal de snelheid van de afhandeling van de Woo-verzoeken ten goede komen.

Verbetering informatiehuishouden

Veel informatie van de gemeente komt voort uit haar werkprocessen. Hierbij kan gedacht worden aan een aanvraag om vergunning, of het verlenen van een vergunning, dan wel het afsluiten van een overeenkomst met een externe partij. De uitdaging is om digitale informatie vindbaar, uitwisselbaar, te ontsluiten en te archiveren. Aan deze uitdaging wordt in 2024 verder gewerkt.

Regionale samenwerking

Net als in 2023 zullen de Noordkop gemeenten samen optrekken in de Woo-vraagstukken die op ons afkomen.

5.8 Paragraaf Verbonden partijen

Definitie verbonden partij

Deze paragraaf geeft een korte samenvatting van de verbonden partijen en de visie en het beleid omtrent deze verbonden partijen. Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijke én een financieel belang heeft.

De gemeente heeft een bestuurlijk belang als een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de verbonden partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt.

De gemeente heeft een financieel belang als de middelen die ze ter beschikking stelt, verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Indien de gemeente alleen een bestuurlijk of alleen een financieel belang heeft, is in principe geen sprake van een verbonden partij.

Als een gemeentelijke taak wordt uitgevoerd door een verbonden partij, dan blijft de gemeente verantwoordelijk voor het realiseren van de doelstellingen van de programma's.

Beleidskaders

Gemeente Hollands Kroon heeft geen visie vastgesteld op basis waarvan er een afweging wordt gemaakt of er wel of niet gebruikt gemaakt gaat worden van een verbonden partij. Wanneer dit zich voordoet wordt er per situatie onderzocht of het is gewenst en indien nodig wordt dit voorgelegd aan de raad ter besluitvorming.

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële verordening (op basis van artikel 212 Gemeentewet) worden beheersmatige aspecten in paragrafen van de begroting behandeld. Een onderdeel hiervan is de paragraaf Verbonden partijen. De huidige financiële verordening bevat geen bepalingen over de verbonden partijen.

Het bestuurlijke en financiële risico van verbonden partijen

De risico's, die kleven aan een verbonden partij, zijn onder te verdelen in bestuurlijke en financiële risico's. Het bestuurlijke risico bestaat uit het verder op afstand staan van de gemeente door de overdracht van de taken aan de verbonden partij en de 'dubbele petten rol' van de gemeentelijke vertegenwoordiger in het bestuur van een verbonden partij. Door het op afstand staan van de gemeente zijn de informatievoorziening en de beïnvloedingsmogelijkheden voor het gemeentebestuur minder

vanzelfsprekend dan bij de eigen gemeentelijke organisatie. De gemeente moet dus meer moeite doen om zijn rol als klant/opdrachtgever waar te maken. Tegelijkertijd is zij als bestuurder/eigenaar wel medeverantwoordelijk voor het reilen en zeilen van de verbonden partij. Een gemeenschappelijke regeling, waarbij de gemeente alleen in het Algemeen Bestuur is vertegenwoordigd en niet in het Dagelijks Bestuur, zet de gemeenschappelijke regeling dus meer op afstand. De directe bestuurlijke invloed vermindert. De maximale participatie in het bestuur van zo'n verbonden partij maakt die afstand kleiner. Die bestuurlijke bemoeienis heeft ook een keerzijde. Namelijk als de belangen van de verbonden partij niet overeenkomen met de belangen van de gemeente. Het bestuurslid wordt geacht zowel de belangen van de verbonden partij als de belangen van de gemeente die hij vertegenwoordigt te behartigen (de dubbele pet). Dat kan de bestuurder in een moeilijke situatie brengen. Integriteit en transparantie binnen de bestuurlijke rollen en verantwoordelijkheden zijn dan ook van groot belang. De gemeente stelt financiële middelen ter beschikking aan verbonden partijen om de overeengekomen maatschappelijke taken voor de deelnemers uit te voeren.

Als die taak niet naar behoren wordt uitgevoerd, dan heeft de gemeente (een deel van) haar middelen ondoelmatig uitgegeven. Als het gaat om gemeenschappelijke regelingen staat de gemeente samen met de andere deelnemers garant voor eventuele tekorten. Bij vennootschappen draagt de gemeente het risico over het geïnvesteerde kapitaal en het mislopen van eventuele dividendopbrengsten. Een deelneming die ophoudt te bestaan, resulteert in een eenmalige afboeking van de restant boekwaarde van die deelneming ten laste van de algemene reserve. Omdat de gemeente haar deelnemingen op grond van het BBV moet waarderen tegen verkrijgingsprijs, is de boekwaarde van bijvoorbeeld de aandelen veel lager dan de actuele waarde. Het echte risico zit hem dan ook niet zo zeer in de eenmalige afwaardering van de boekwaarde, maar veel meer in het mislopen van de dividendopbrengsten. Zeker als met deze dividendopbrengsten structureel rekening wordt gehouden in de exploitatie van de begroting. Een structureel lagere of zelfs wegvallende dividendopbrengst leidt dan tot een structureel tekort in de begroting.

Stuur- en beheerinstrumenten

In 2013 heeft de raad de Nota verbonden partijen vastgesteld. Hierin staan de kaders over de wijze waarop we als bestuur grip houden op onze verbonden partijen. Deze uitgangspunten zijn daarmee een noodzakelijk onderdeel van het stuur- en beheerinstrumentarium van de gemeente. In deze nota is onder meer aan de orde:

- Het besliskader;
- De rolverdeling raad/college;
- Beheer en toezicht;
- Risico's en risicomanagement.

Financiële bijdrage aan de verbonden partijen

Op de volgende pagina's is een overzicht opgenomen van de belangrijkste financiële bijdragen aan de verschillende verbonden partijen. In totaal verstrekken wij ruim 13 miljoen euro aan verbonden partijen. Hiervan gaat het overgrote deel naar de Veiligheidsregio, de GR Gesubsidieerde Arbeid (Pro bedrijven) en de GGD Hollands Noorden.

*Bedragen * € 1.000*					
Naam	**Bijdrage 2024**	**Bijdrage 2023**	**Bijdrage 2022**	**Bijdrage 2021**	**Programma**
GR Gesubsidieerde Arbeid	4.287	4.215	4.002	3.724	Vitaliteit
GR Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	3.580	3.878	3.645	3.607	Leefbaarheid
GR GGD Hollands Noorden	3.202	2.890	2.849	2.533	Vitaliteit
GR Omgevingsdienst (voorheen RUD) NHN	2.044	1.747	1.733	1.757	Leefbaarheid
GR Regionaal Archief Alkmaar	263	232	226	222	Dienstverlening
Totaal	**13.376**	**12.962**	**12.455**	**11.843**	

Publiekrechtelijke deelnemingen

1.	**Verbonden Partij**	**GR Gesubsidieerde Arbeid gevestigd in Schagen**
	Website	https://www.grga.nl/
	Bestuurlijk belang	Deelnemers zijn de gemeenten Hollands Kroon, Den Helder en Schagen. Hollands Kroon is in het Dagelijks en Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de wethouder Sociaal Domein.
	Openbaar belang	Goede uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) en de Participatievoorziening beschut werk.
	Financieel belang	Op basis de begroting 2024 van GRGA geldt voor Hollands Kroon een bijdrage van € 4.287.000. Het verwachte begrotingssaldo 2024 bedraagt €0.
	Doelstelling	De GRGA is een samenwerking van de 3 gemeenten ter uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening, de regeling Beschut Werk en de voorziening Duurzaam aan het werk met Loonkostensubsidie.
	Beleidsvoornemens, veranderingen	De begroting 2024 kenmerkt zich door de volgende speerpunten: • Realisatie van banen van de voormalige doelgroep Wsw; • Waaronder ook realisatie van banen via de regeling Begeleid Werken; • Mogelijk maken van banen voor mensen in de regeling Beschut Werken;

		• Realiseren van uitstroom naar activiteiten en banen bij reguliere werkgevers; • Realiseren van banen door de regeling duurzaam aan het werk met loonkostensubsidie.
	Risico's	In de begroting van GRGA worden een aantal risico's benoemd. De grootste zijn: – Doorontwikkelen regelingen Participatiewet – Uitstroomvolume WSW – Risico van niet compensabele salarisverhogingen en – kosten – Financiering (begeleidings-)kosten Beschut Werk – Andere regelingen dan WSW, Beschut Werk en 'Duurzaam aan het werk met LKS' – Project met de Marine De GR houdt in opdracht van gemeenten geen weerstandsvermogen aan, ter dekking van eventuele afwending van een zich materialiserend financieel risico. Risico's die zich (financieel) materialiseren en waarvoor geen maatregelen zijn getroffen, zullen moeten worden gedekt door een beroep te doen op deelnemende gemeenten.

2.	**Verbonden Partij**	**GR Veiligheidsregio Noord-Holland Noord gevestigd in Alkmaar**
	Website	https://www.vrnhn.nl
	Bestuurlijk belang	In deze GR nemen 16 gemeenten in Noord-Holland Noord deel. Hollands Kroon is door de burgemeester vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur. Elk lid legt binnen haar of zijn gemeenteraad verantwoording af over het door de veiligheidsregio gevoerde beleid.
	Openbaar belang	De veiligheidsregio voert namens zestien gemeenten taken uit op het gebied van brandweer, ambulancezorg, risico- en crisisbeheersing, de meldkamer het Zorg- en Veiligheidshuis, bedrijfsvoering en geneeskundige hulpverlening bij crisissen en rampen.
	Financieel belang	**Verwachte bijdrage 2024** | **Verwacht resultaat 2024** | **Verwacht eigen vermogen 01-01-2024** | **Verwacht eigen vermogen 31-12-2024** | **Verwacht vreemd vermogen 01-01-2024** | **Verwacht vreemd vermogen 31-12-2024** 3.580 | 434 | 6.816 | 5.151 | 49.026 | 55.707 *Bedragen * € 1.000* Op basis van de begroting 2024 van GRNHN geldt voor Hollands Kroon een bijdrage van € 3.579.771. Het verwachte begrotingssaldo 2024 bedraagt € 434.213.
	Doelstelling	Hoofddoelstelling is het verkleinen van risico's en beperken van leed en schade bij incidenten. Het gezamenlijk behartigen van belangen, die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, voor de veiligheid van de bevolking.
	Beleidsvoornemens, veranderingen	Veiligheidsregio Noord-Holland Noord staat voor het verkleinen van risico's en het beperken van leed en (gezondheids-)schade bij incidenten. Dit wordt gedaan door het bieden van adequate hulp en intensief samenwerken met andere partijen die betrokken zijn bij veiligheid en hulpverlening. Inwoners en bedrijven worden gestimuleerd tot zelfredzaamheid en het

		nemen van eigen verantwoordelijkheid. Belangrijke thema's zijn Zorg en Veiligheid, Veilig Leven, Brandweer 360, omgevingswet en oriëntatie op nieuwe crisistypen (cyber, klimaat, extreem geweld).
	Risico's	In samenwerking met de betrokken gemeenten is een regionaal risicoprofiel opgesteld. De grootste zijn: – Uitval vitale voorzieningen – Extreem geweld – Extreem weer – Verstoring zorgcontinuïteit – Brand – Overstroming Op basis van de uitgangspunten gemeenschappelijke regelingen is een beperkte algemene reserve toegestaan. Als richtlijn geldt maximaal 2,5% van de exploitatielasten. Dit komt op basis van de jaarstukken 2022 neer op een bedrag van € 1.795.000 Feitelijk vormen de 16 deelnemende gemeenten de weerstandscapaciteit.

3.	**Verbonden Partij**	**GR GGD Hollands Noorden gevestigd in Alkmaar**
	Website	https://www.ggdhollandsnoorden.nl
	Bestuurlijk belang	In deze gemeenschappelijke regeling participeren 16 gemeenten in Noord-Holland. Hollands Kroon is in het Dagelijks en Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de wethouder Sociaal Domein.
	Openbaar belang	Beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van alle inwoners in de regio. De taken van de GGD zijn divers en vastgelegd in verschillende wetten.
	Financieel belang	**Verwachte bijdrage 2024** | **Verwacht resultaat 2024** | **Verwacht eigen vermogen 01-01-2024** | **Verwacht eigen vermogen 31-12-2024** | **Verwacht vreemd vermogen 01-01-2024** | **Verwacht vreemd vermogen 31-12-2024** 3.202 | 180 | 1.276 | 1.306 | 25.057 | 25.057 *Bedragen * € 1.000* Op basis van de begroting 2024 van GR GGD HN geldt voor Hollands Kroon een bijdrage van € 3.202.000. Het begrotingssaldo 2024 bedraagt € 180.000, -.
	Doelstelling	Doel van de samenwerking is het gezamenlijk behartigen van belangen, die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, voor de gezondheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied. De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van de inwoners van Noord-Holland Noord. De GGD bevordert individueel en collectief gezond gedrag en is samen met andere spelers in de gezondheidszorg een partner in het preventief beleid van de gemeenten.
	Beleidsvoornemens, veranderingen	De GGD stelt de volgende speerpunten voor: • Doorontwikkeling Jeugdgezondheidszorg (JGZ) • Proactief inzetten op preventie en bestrijding van (nieuwe) infectieziekten • Informatiebeveiliging en privacy

		De volgende (maatschappelijke) ontwikkelingen zullen de komende jaren relevant blijven voor de taken en diensten die door de GGD worden uitgevoerd: 1. Samenwerking (met onder andere ketenpartners sociaal domein, onderwijs, regionale zorgnetwerk ABR, GGD'en en Veiligheidsregio). 2. Aansluiting bij en implementatie van landelijke ontwikkelingen (onder andere versterking van de publieke gezondheid). 3. Omgevingswet: In 2024 moeten alle gemeenten hun Omgevingsvisie gereed hebben. De GGD verwacht daarom in 2023 nog meer dan nu betrokken te zijn bij de totstandkoming van nieuwe omgevingsvisies en herzieningen van bestaande visies. Daarnaast zullen gemeenten volop bezig zijn met de Omgevingsplannen en met vergunningverlening via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).
	Risico's	In de begroting van de GGD worden een aantal risico's benoemd. De grootste zijn: – Doorontwikkeling JGZ – Ziekteverzuim JGZ – Hogere instroom Veilig Thuis – Informatiebeveiliging en privacybescherming – Kostenstijgingen Bij GGD HN wordt de beschikbare weerstandscapaciteit gevormd door de algemene reserve. De algemene reserve is ultimo 2024 begroot op € 1.035.000 en groot genoeg om alle begrotingsrisico's in 2024 op te vangen.

4.	Verbonden Partij	**GR Omgevingsdienst Noord-Holland Noord gevestigd in Hoorn**
	Website	https://www.odnhn.nl/
	Bestuurlijk belang	In deze gemeenschappelijke regeling participeren 17 partijen (16 gemeenten en de provincie Noord-Holland). Hollands Kroon is in het Dagelijks en Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de wethouder Openbare Ruimte.
	Openbaar belang	De OD NHN draagt bij aan het schoon, veilig, gezond en duurzaam wonen, werken en recreëren in de fysieke leefomgeving van de regio Noord-Holland Noord.
	Financieel belang	

Verwachte bijdrage 2024	**Verwacht resultaat 2024**	**Verwacht eigen vermogen 01-01-2024**	**Verwacht eigen vermogen 31-12-2024**	**Verwacht vreemd vermogen 01-01-2024**	**Verwacht vreemd vermogen 31-12-2024**
2.044	0	4.855	4.855	5.398	5.398

*Bedragen * € 1.000*

Op basis de begroting 2024 van GR omgevingsdienst NHN geldt voor Hollands Kroon een bijdrage van € 2.044.000.
Het begrotingssaldo 2024 bedraagt € 0.

	Doelstelling	De OD NHN heeft als doel de huidige en toekomstige leef- en werkomgeving van inwoners in Noord-Holland Noord schoner, duurzamer en veiliger te maken.

	Beleidsvoornemens, veranderingen	• Door adequate, professionele en transparante vergunningverlening, advisering, toezicht en handhaving zorgen voor een schone, veilige, gezonde en duurzame leefomgeving • Actief bijdragen aan maatschappelijke vraagstukken rondom de fysieke leefomgeving • Het voorkomen van bodem- en grondwaterverontreinigingen en het saneren en/of beheren van de verontreinigde ondergrond • Inbreng van specialistische expertise in omgevingsplannen, vergunningverlenings- en toezicht/handhavingstrajecten met het oog op kwaliteit, duurzaamheid, veiligheid, circulariteit en integraliteit.
	Risico's	In de begroting van de Omgevingsdienst worden een aantal risico's benoemd. De grootste zijn: – Datalek van geregistreerde gegevens – Claims – Aanbestedingsrisico's – Projecten ten laste van het rekeningresultaat – Implementatie Omgevingswet Op dit moment is er onvoldoende dekking voor de benodigde weerstandscapaciteit. De deelnemende gemeenten staan garant dat de OD NHN over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen tegenover derden te kunnen voldoen.

5.	**Verbonden Partij**	**GR Regionaal Archief Alkmaar**
	Website	https://www.regionaalarchiefalkmaar.nl/
	Bestuurlijk belang	In deze gemeenschappelijke regeling participeren 9 gemeenten in Noord-Holland. Hollands Kroon is in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de burgemeester.
	Openbaar belang	De collectie behoudt zijn waarde als bron van bewijs ten behoeve van democratische controle en onderzoek. Daarin ligt het bestaansrecht en de toegevoegde waarde van een archiefinstelling ten opzichte van andere informatiedienstverleners en dit is de kern van de wettelijke taak van het Regionaal Archief.
	Financieel belang	**Verwachte bijdrage 2024** | **Verwacht resultaat 2024** | **Verwacht eigen vermogen 01-01-2024** | **Verwacht eigen vermogen 31-12-2024** | **Verwacht vreemd vermogen 01-01-2024** | **Verwacht vreemd vermogen 31-12-2024** 263 | 0 | 392 | 392 | 941 | 941 *Bedragen * € 1.000* Op basis van de begroting 2024 van de GR Regionaal Archief geldt voor Hollands Kroon een bijdrage van € 262.962. Het begrotingssaldo 2024 bedraagt €0.

	Doelstelling	Het RHCA voert voor de aangesloten gemeenten de wettelijke taken uit zoals beschreven in de Archiefwet 1995: Toezicht op de nog niet overgebrachte archieven (inspectie), de wettelijke adviestaak, het toezien op en begeleiden van het overdragen van archieven, het behoud en beheer van de in de archiefbewaarplaats bewaarde archieven en het beschikbaar stellen van deze archieven zodat iedereen deze archieven kan raadplegen.
	Beleidsvoornemens, veranderingen	De belangrijkste tactische doelstelling is dat de integriteit, authenticiteit, bruikbaarheid en representativiteit van de collectie tot in lengte van jaren gegarandeerd moeten zijn. De collectie van het Regionaal Archief is een publiek goed. Iedereen moet daar zijn voordeel mee kunnen doen. Van de bestuurders en ambtenaren tot de inwoners. Van onderzoekers tot ontwikkelaars van digitale datatoepassingen.
	Risico's	In de begroting worden een aantal risico's benoemd. De grootste zijn: – Minder opbrengsten depotgebruik derden – Hogere energiekosten De weerstandscapaciteit is op dit moment hoog genoeg om de risico's te dekken.

Naast de hierboven genoemde verbonden partijen zijn er nog een aantal andere privaatrechtelijke deelnemingen. Deze zijn:

Bank Nederlandse Gemeenten

De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang. De gemeente Hollands Kroon heeft een financieel belang bestaande uit een aandelenpakket en bestuurlijk belang via stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Hollands Kroon wordt in aandeelhoudersvergaderingen vertegenwoordigd door de wethouder Economische Zaken. Het eigen vermogen per 31-12-2022 is € 4,6 miljoen, het vreemd vermogen per 31-12-2022 is € 107,5 miljoen. Het nettoresultaat is € 300 miljoen.

Netwerkbedrijf Alliander NV

De gemeente Hollands Kroon heeft aandelen in het netwerkbedrijf Alliander NV. Hollands Kroon wordt in de aandeelhoudersvergaderingen vertegenwoordigd door de wethouder Openbare Ruimte. Het eigen vermogen conform jaarrekening 2022 is € 4,6 miljoen en het vreemd vermogen is € 6,106 miljoen. Het nettoresultaat is € 2,2 miljoen.

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord

Deze vennootschap heeft als doel het behouden en stimuleren van de groei van het bedrijfsleven in de noordelijke regio van Noord-Holland en het begeleiden van bedrijven bij verplaatsing of uitbreiding en het aantrekken van nieuwe bedrijven in deze regio. De gemeente Hollands Kroon heeft als aandeelhouder zeggenschap via stemrecht op de aandelen en wordt vertegenwoordigd door de wethouder Economische Zaken. Het eigen vermogen per 31-12-2022 is € 35,2 miljoen en het vreemde vermogen per 31-12-2022 is € 12,1 miljoen. Het nettoresultaat is - € 953.038.

NV Huisvuilcentrale Noord-Holland

Hollands Kroon is aandeelhouder van de NV Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC) en staat garant voor de betaling van rente en aflossing van de leningen. De gemeente ontvangt hiervoor jaarlijks een garantstellingsvergoeding. De Huisvuilcentrale beoogt het voeren van milieuverantwoord afvalbeheer voor aandeelhoudende gemeenten en gemeentelijke samenwerkingsverbanden in Noord-Holland Noord en Flevoland. De gemeente Hollands Kroon wordt in de aandeelhoudersvergadering vertegenwoordigd door de wethouder Openbare Ruimte. Het eigen vermogen conform jaarrekening 2022 is € 201 miljoen. Het vreemd vermogen bedraagt € 740 miljoen. Het nettoresultaat is € 35 miljoen.

Overige verbonden partijen

Vereniging van Waddenzeegemeenten

De vereniging bestaat uit de (12) aan de Waddenzeekust gelegen gemeenten in de provincies Groningen, Friesland en Noord-Holland. De vereniging heeft de volgende doelen en taken:

- komen tot een samenhangend gemeentelijk beleid voor het Waddenzeegebied;
- coördinatie gemeentelijk Waddenzeebeleid;
- adviseren gemeenten over regelgeving, bestuur en beheer Waddenzeegebied;
- namens gemeenten vertegenwoordiging in diverse bestuurlijke en ambtelijke overleggen;
- onderhouden contacten met belanghebbende instanties;
- uitvoeren gezamenlijke projecten.

Het aandeel van de gemeenten in de kosten is gebaseerd op het aantal hectares buitenwater en het aantal inwoners per gemeente. De vereniging heeft een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. Elke gemeente heeft 2 leden in het Algemeen Bestuur, 1 lid namens het college en 1 lid namens de raad. De wethouder Economische Zaken is lid van het dagelijks bestuur.

Coöperatie parkmanagement Wieringermeer (CPW) U.A.

Op het Bedrijventerrein Robbenplaat is parkmanagement van toepassing. Parkmanagement is het middel om het beheer en de exploitatie doelmatig, flexibel en efficiënt uit te voeren in een organisatiestructuur waarin bedrijven met elkaar en met de gemeente samenwerken. In het CPW-bestuur zitten twee afgevaardigden van het bedrijfsleven (gevestigd op Robbenplaat) en namens de gemeente de wethouder Economische Zaken. De gemeente betaalt de coöperatie jaarlijks een door de gemeente vast te stellen bedrag, dat is gerelateerd aan het beheer en onderhoud voor openbare voorzieningen. Het kwaliteitsniveau van de openbare voorzieningen wordt daarmee een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid.

P10 - samenwerkingsverband van grote plattelandsgemeenten

De P10 is een netwerkorganisatie van 31 plattelandsgemeenten. Veel problematiek is niet uniek aan één gemeente en plattelandsgemeenten kennen vaak dezelfde problemen. Om dit gezamenlijk aan te kunnen pakken is de P10 in het leven geroepen. Het voeren van lobby, het uitzetten van pilots en veel andere initiatieven worden ontplooid. Hollands Kroon is een van de grootste spelers in de P10, zowel als het gaat om oppervlakte als om inzet. De wethouder Economische Zaken is lid van het dagelijks bestuur en trekt de programmalijn Leefbaar Platteland. De burgemeester is voorzitter van de werkgroep Agrarische Sector binnen de programmalijn Leefbaar Platteland en lid van het dagelijks bestuur.

FINANCIELE BEGROTING

6. Financiële begroting

6.1 Begroting per cluster

Begroting per programma op clusterniveau

Programma BEDRIJVIGHEID				
Saldo per cluster	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
(Lucht) Havens - Saldo	*€ 77.820*	*€ 88.799*	*€ 88.799*	*€ 88.799*
Inkomsten	-€ 354.996	-€ 354.996	-€ 354.996	-€ 354.996
Uitgaven	€ 432.816	€ 443.795	€ 443.795	€ 443.795
Economische Ontwikkeling - Saldo	*€ 1.259.458*	*€ 683.824*	*€ 906.824*	*€ 906.824*
Inkomsten	-€ 654.085	-€ 694.085	-€ 694.085	-€ 694.085
Uitgaven	€ 1.913.543	€ 1.377.909	€ 1.600.909	€ 1.600.909
Mutatie Reserve Bedrijvigheid - Saldo	*-€ 297.825*	*-€ 58.825*	*-€ 281.825*	*-€ 281.825*
Inkomsten	-€ 623.703	-€ 384.703	-€ 607.703	-€ 607.703
Uitgaven	€ 325.878	€ 325.878	€ 325.878	€ 325.878
Toerisme - Saldo	*-€ 113.621*	*-€ 113.621*	*-€ 113.621*	*-€ 113.621*
Inkomsten	-€ 337.971	-€ 337.971	-€ 337.971	-€ 337.971
Uitgaven	€ 224.350	€ 224.350	€ 224.350	€ 224.350
Programma Bedrijvigheid Totaal	***€ 925.832***	***€ 600.177***	***€ 600.177***	***€ 600.177***

Programma DIENSTVERLENING				
Saldo per cluster	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Bestuur - Saldo	*€ 3.555.890*	*€ 3.555.890*	*€ 3.555.890*	*€ 3.555.890*
Inkomsten	-€ 1.521	-€ 1.521	-€ 1.521	-€ 1.521
Uitgaven	€ 3.557.411	€ 3.557.411	€ 3.557.411	€ 3.557.411
Financiering - Saldo	*€ 688.911*	*€ 688.911*	*€ 688.911*	*€ 688.911*
Inkomsten	-€ 532.493	-€ 532.493	-€ 532.493	-€ 532.493
Uitgaven	€ 1.221.404	€ 1.221.404	€ 1.221.404	€ 1.221.404
Leges & Heffingen - Saldo	*-€ 13.062.525*	*-€ 13.062.525*	*-€ 13.062.525*	*-€ 13.062.525*
Inkomsten	*-€ 13.290.214*	*-€ 13.290.214*	*-€ 13.290.214*	*-€ 13.290.214*
Uitgaven	*€ 227.689*	*€ 227.689*	*€ 227.689*	*€ 227.689*
Mutatie Reserve Dienstverlening - Saldo	*€ 296.420*	*€ 11.293.657*	*-€ 160.271*	*-€ 160.271*
Inkomsten	*-€ 1.960.117*	*-€ 1.107.716*	*-€ 957.716*	*-€ 957.716*
Uitgaven	*€ 2.256.537*	*€ 12.401.373*	*€ 797.445*	*€ 797.445*
Organisatie - Saldo	*€ 39.631.796*	*€ 29.383.508*	*€ 39.234.508*	*€ 39.261.508*
Inkomsten	-€ 1.288.795	-€ 10.783.795	-€ 908.795	-€ 908.795
Uitgaven	€ 40.920.591	€ 40.167.303	€ 40.143.303	€ 40.170.303
Overig - Saldo	*-€ 95.185.740*	*-€ 96.416.044*	*-€ 89.754.044*	*-€ 91.259.044*
Inkomsten	-€ 96.194.092	-€ 97.424.396	-€ 90.762.396	-€ 92.267.396
Uitgaven	€ 1.008.352	€ 1.008.352	€ 1.008.352	€ 1.008.352
Programma Dienstverlening	***-€ 64.075.248***	***-€ 64.556.603***	***-€ 60.110.979***	***-€ 61.588.979***

Programma LEEFBAARHEID				
Saldo per cluster	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Infrastructuur - Saldo	*€ 5.672.846*	*€ 6.330.105*	*€ 6.509.587*	*€ 6.524.825*
Inkomsten	-€ 150.229	-€ 150.229	-€ 152.747	-€ 319.509
Uitgaven	€ 5.823.075	€ 6.480.334	€ 6.662.334	€ 6.844.334
Milieu – Saldo	*-€ 902.295*	*-€ 860.648*	*-€ 1.131.106*	*-€ 1.131.106*
Inkomsten	-€ 10.911.205	-€ 10.911.205	-€ 10.834.538	-€ 10.834.538
Uitgaven	€ 10.008.910	€ 10.050.557	€ 9.703.432	€ 9.703.432
Mutatie Reserve Leefbaarheid - Saldo	*-€ 1.544.882*	*-€ 1.322.794*	*-€ 1.413.794*	*-€ 1.504.794*
Inkomsten	-€ 1.968.527	-€ 1.746.439	-€ 1.837.439	-€ 1.928.439
Uitgaven	€ 423.645	€ 423.645	€ 423.645	€ 423.645
Omgevingskwaliteit - Saldo	*€ 5.108.148*	*€ 4.549.744*	*€ 4.549.744*	*€ 4.135.019*
Inkomsten	-€ 1.972.926	-€ 1.972.926	-€ 1.972.926	-€ 1.972.926
Uitgaven	€ 7.081.074	€ 6.522.670	€ 6.522.670	€ 6.107.945
Veiligheid - Saldo	*€ 4.889.768*	*€ 4.894.398*	*€ 4.894.398*	*€ 4.894.398*
Inkomsten	-€ 16.238	-€ 16.238	-€ 16.238	-€ 16.238
Uitgaven	€ 4.906.006	€ 4.910.636	€ 4.910.636	€ 4.910.636
Programma Leefbaarheid	***€ 13.223.585***	***€ 13.590.805***	***€ 13.408.829***	***€ 12.918.342***

Programma VITALITEIT				
Saldo per cluster	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Bestaanszekerheid – Saldo	*€ 6.707.949*	*€ 6.969.032*	*€ 7.081.070*	*€ 7.197.070*
Inkomsten	-€ 10.903.017	-€ 10.482.856	-€ 10.430.975	-€ 10.327.347
Uitgaven	€ 17.610.966	€ 17.451.888	€ 17.512.045	€ 17.524.417
Kunst & Cultuur - Saldo	*€ 1.619.095*	*€ 1.476.640*	*€ 1.476.640*	*€ 1.476.640*
Inkomsten	-€ 50.316	-€ 50.316	-€ 50.316	-€ 50.316
Uitgaven	€ 1.669.411	€ 1.526.956	€ 1.526.956	€ 1.526.956
Mutatie Reserve Vitaliteit - Saldo	*-€ 478.555*	*-€ 578.555*	*-€ 28.555*	*-€ 28.555*
Inkomsten	€ 375.229	€ 575.229	€ 575.229	€ 575.229
Uitgaven	-€ 853.784	-€ 1.153.784	-€ 603.784	-€ 603.784
Sport & Educatie - Saldo	*€ 6.294.898*	*€ 5.982.257*	*€ 5.987.910*	*€ 6.180.827*
Inkomsten	-€ 1.140.907	-€ 1.140.907	-€ 1.123.505	-€ 845.726
Uitgaven	€ 7.435.805	€ 7.123.164	€ 7.111.415	€ 7.026.553
Zorg - Saldo	*€ 35.782.444*	*€ 36.516.247*	*€ 37.133.247*	*€ 38.008.247*
Inkomsten	-€ 799.563	-€ 805.322	-€ 697.775	-€ 402.724
Uitgaven	€ 36.582.007	€ 37.321.569	€ 37.831.022	€ 38.410.971
Programma Vitaliteit	***€ 49.925.831***	***€ 50.365.621***	***€ 51.650.312***	***€ 52.834.230***

Totaal				
Saldo per programma	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Bedrijvigheid	€ 925.832	€ 600.177	€ 600.177	€ 600.177
Dienstverlening	-€ 64.075.248	-€ 64.556.603	-€ 59.497.531	-€ 60.975.531
Leefbaarheid	€ 13.223.585	€ 13.590.805	€ 13.408.829	€ 12.918.342
Vitaliteit	€ 49.925.831	€ 50.365.621	€ 51.650.312	€ 52.834.229
Begrotingssaldo	***€ 0***	***€ 0***	***€ 6.161.787***	***€ 5.377.217***

6.2 Incidentele baten en lasten

Programma	Cluster	Titel	I / U	2024	2025	2026	2027
Bedrijvigheid	Economische Ontwikkeling	Uitvoering projecten	Uitgaven	€ 30.000	€ 30.000		
Bedrijvigheid	Mutatie Reserve Bedrijvigheid	Inzet Bestemmingsreserve voor Branding agrarische hoofdstad.	Inkomsten	-€ 30.000	-€ 30.000		
Bedrijvigheid	Economische Ontwikkeling	Inzet extern bureau voor gebiedsprogramma's	Uitgaven	€ 50.000			
Bedrijvigheid	Economische Ontwikkeling	Oppaken opgave bedrijventerreinen	Uitgaven	€ 100.000			
Bedrijvigheid	Economische Ontwikkeling	arbeidsmigranten inventarisatie zelf te ontwikkelen locaties	Uitgaven	€ 70.000			
Bedrijvigheid	Mutatie Reserve Bedrijvigheid	inzetten reserve Incidentele mutatie (gebiedsprogramma's + opgave bedrijventerreinen+ arbeidsmigranten	Inkomsten	-€ 220.000			
Bedrijvigheid	Economische Ontwikkeling	Arbeidsmigranten (onderzoek en extra inzet voor informatieloket arbeidsmigranten)	Uitgaven	€ 50.000			
Bedrijvigheid	Mutatie Reserve Bedrijvigheid	Inzetten reserve Incidentele mutatie Arbeidsmigranten	Inkomsten	-€ 50.000			
Dienstverlening	Organisatie	Afhandelen gestegen aantal WOZ-bezwaren	Uitgaven	€ 100.000			
Dienstverlening	Organisatie	WOZ-beswaren - B.R. Bedrijfsmiddelen	Inkomsten	-€ 100.000			
Dienstverlening	Organisatie	Personeel	Uitgaven	€ 280.000			
Dienstverlening	Organisatie	Te verwachten inkomsten	Inkomsten	-€ 280.000			
Dienstverlening	Organisatie	We zetten casemanagement voor ziekteverzuim op. Hiermee verwachten wij het % ziekteverzuim omlaag te krijgen.	Uitgaven	€ 50.000			
Dienstverlening	Mutatie Reserve Dienstverlening	B.R. Bedrijfsmiddelen voor casemanagement	Inkomsten	-€ 50.000			
Dienstverlening	Organisatie	Vervanging HRM software	Uitgaven	€ 70.000			
Dienstverlening	Mutatie Reserve Dienstverlening	B.R.Bedrijfsmiddelen	Inkomsten	-€ 70.000			

Programma	Cluster	Titel	I / U	2024	2025	2026	2027
Dienstverlening	Organisatie	HRM software - Voor de begeleiding van de aanbesteding en implementatie is een gespecialiseerde projectleider nodig. Deze willen wij tijdelijk inhuren	Uitgaven	€ 50.000			
Dienstverlening	Mutatie Reserve Dienstverlening	B.R.Bedrijfsmiddelen	Inkomsten	-€ 50.000			
Dienstverlening	Organisatie	HRM software	Uitgaven	€ 200.000			
Dienstverlening	Mutatie Reserve Dienstverlening	Azure omgeving - B.R. Bedrijfsmiddelen (Azure omgeving)	Inkomsten	-€ 200.000			
Dienstverlening	Mutatie Reserve Dienstverlening	B.R. Bedrijfsmiddelen	Inkomsten	-€ 80.000			
Dienstverlening	Organisatie	Aanhaken op Artificial Intelligence	Uitgaven	€ 100.000			
Dienstverlening	Organisatie	Overgang Geo-software	Uitgaven	€ 150.000			
Dienstverlening	Mutatie Reserve Dienstverlening	Inzetten reserve Incidentele mutatie Geo-software Artificial Intelligence	Inkomsten	-€ 250.000			
Dienstverlening	Organisatie	Verbeteren Klant Informatie Systeem	Uitgaven	€ 50.000			
Dienstverlening	Mutatie Reserve Dienstverlening	B.R. Bedrijfsmiddelen	Inkomsten	-€ 50.000			
Dienstverlening	Mutatie Reserve Dienstverlening	B.R. Bedrijfsmiddelen	Inkomsten	-€ 100.000			
Dienstverlening	Organisatie	Extra applicatiebeheerder FTE bij team applicaties	Uitgaven	€ 100.000			
Dienstverlening	Mutatie Reserve Dienstverlening	B.R. Bedrijfsmiddelen	Inkomsten	-€ 100.000			
Dienstverlening	Organisatie	Kapitaallasten	Uitgaven		€ 349.333	€ 349.333	€ 349.333
Dienstverlening	Mutatie Reserve Dienstverlening	Investeringsagenda HK	Inkomsten		-€ 349.333	-€ 349.333	-€ 349.333
Dienstverlening	Organisatie	Budget koppelingen klant kernapplicaties	Uitgaven		€ 50.000		
Dienstverlening	Mutatie Reserve Dienstverlening	B.R. Bedrijfsmiddelen - koppeling kernapplicaties	Inkomsten		-€ 50.000		
Dienstverlening	Mutatie Reserve Dienstverlening	Verwerking RV energieneutraal maken gemeentelijke gebouwen	Uitgaven	-€ 72.000	-€ 126.000	-€ 207.000	-€ 207.000
Dienstverlening	Mutatie Reserve Dienstverlening	Storting in de Algemene reserve Bijstelling septembercirculaire	Uitgaven	€ 1.324.092	€ 1.647.928		

Programma	Cluster	Titel	I / U	2024	2025	2026	2027
Leefbaarheid	Infrastructuur	Kosten kadastrale overdracht wegen	Uitgaven	€ 90.000			
Leefbaarheid	Mutatie Reserve Leefbaarheid	Dekking uit reserve. Kosten kadastrale overdracht wegen	Inkomsten	-€ 90.000			
Leefbaarheid	Omgevingskwaliteit	Woonzorgvisie	Uitgaven	€ 40.000			
Leefbaarheid	Infrastructuur	Actualisatie 'Wegenlegger' OR (wettelijke verplicht)	Uitgaven	€ 50.000			
Leefbaarheid	Mutatie Reserve Leefbaarheid	Inzetten reserve Incidentele mutatie Wegenlegger	Inkomsten	-€ 50.000			
Leefbaarheid	Mutatie Reserve Leefbaarheid	Vrijval reserve Bestemmingsplannen Omgevingswet. Voor de invoering van de omgevingswet worden de kosten die daar (Deels) mee te maken hebben dekken door deze reserve die hiervoor ook is opgevoerd.	Inkomsten	-€ 179.000			
Leefbaarheid	Omgevingskwaliteit	Actief grondbeleid (Na vaststelling vd Nota Grondbeleid wordt duidelijker wat er nodig is) Voor inzet (Formatie+adviesbureau)	Uitgaven	€ 100.000			
Leefbaarheid	Omgevingskwaliteit	Bestrijding Iepziekte (particuliere terreinen)	Uitgaven	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Leefbaarheid	Mutatie Reserve Leefbaarheid	Inzetten reserve Openbare ruimte (Wegen/Civiel/Baggeren/Haven) voor bestrijding iepziekte	Inkomsten	-€ 200.000	-€ 200.000	-€ 200.000	-€ 200.000
Leefbaarheid	Omgevingskwaliteit	Dorpsvisies Aanvulling in huidige begroting 23/24. verwachting dat dit doorloopt naar 25/26	Uitgaven		€ 100.000	€ 100.000	
Leefbaarheid	Milieu	Uitvoeringsbudget voor Vergroening en Steenbreek	Uitgaven	€ 100.000	€ 100.000		
Leefbaarheid	Omgevingskwaliteit	Bijdrage overname Speeltuin ZaagmolenStr in Nieuwe Niedorp	Uitgaven	€ 60.000			
Leefbaarheid	Infrastructuur	Verkeer opstellen mobiliteitsplan en investeringsagenda	Uitgaven	€ 70.000			
Leefbaarheid	Omgevingskwaliteit	Maatwerk onkruid op verharding	Uitgaven	€ 50.000			
Leefbaarheid	Veiligheid	Haven Den Oever aanpak ondermijning	Uitgaven	€ 50.000			
Leefbaarheid	Mutatie Reserve Leefbaarheid	Inzetten reserve Incidentele mutaties (Ondermijning + Maatwerk verharding + verkeer + speeltuin)	Inkomsten	-€ 230.000			
Leefbaarheid	Omgevingskwaliteit	Welstandsnota	Uitgaven	€ 25.000			

Programma	Cluster	Titel	I / U	2024	2025	2026	2027
Dienstverlening	Mutatie Reserve Dienstverlening	Inzetten Algemene reserve Welstandsnota	Inkomsten	-€ 25.000			
Dienstverlening	Mutatie Reserve Dienstverlening	Inzetten Algemene reserve Woonzorgvisie	Inkomsten	-€ 40.000			
Dienstverlening	Mutatie Reserve Dienstverlening	Inzetten Algemene reserve Steenbreek	Inkomsten	-€ 100.000	-€ 100.000		
Dienstverlening	Mutatie Reserve Dienstverlening	Inzetten Algemene reserve Actief grondbeleid	Inkomsten	-€ 100.000			
Vitaliteit	Mutatie Reserve Vitaliteit	WMO en Jeugd	Uitgaven	-250000	-€ 550.000		
Vitaliteit	Sport & Educatie	Investeringsagenda HK	Uitgaven	-€ 167.931	-€ 167.931	-€ 167.931	-€ 167.931
Vitaliteit	Bestaanszekerheid	Subsidie	Uitgaven	€ 130.000			
Vitaliteit	Bestaanszekerheid	Subsidie	Inkomsten	-€ 114.400			
Vitaliteit	Zorg		Uitgaven	€ 100.000			
Vitaliteit	Mutatie Reserve Vitaliteit	Mutatie reserve	Inkomsten	-€ 100.000			
Vitaliteit	Bestaanszekerheid		Uitgaven	€ 50.000			
Vitaliteit	Sport & Educatie		Uitgaven	€ 50.000			
Vitaliteit	Mutatie Reserve Vitaliteit	Mutatie reserve	Inkomsten	-€ 50.000			
Vitaliteit	Mutatie Reserve Vitaliteit	Mutatie reserve	Inkomsten	-€ 50.000			
		Eindtotaal		***€ 1.104.209***	***€ 1.572.208***	***-€ 274.931***	***-€ 374.931***

Saldo Incidentele lasten en baten per programma	2024	2025	2026	2027
Bedrijvigheid	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Dienstverlening	€ 807.092	€ 1.421.928	-€ 207.000	-€ 207.000
Leefbaarheid	€ 86.000	€ 200.000	€ 100.000	€ 0
Vitaliteit	-€ 402.331	-€ 717.931	-€ 167.931	-€ 167.931
Eindtotaal	**€ 490.761**	**€ 903.997**	**-€ 274.931**	**-€ 374.931**

6.3 Meerjarenraming 2025-2028

LASTEN per programma				
Programma	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Bedrijvigheid	€ 2.570.709	€ 2.046.054	€ 2.269.054	€ 2.269.054
Dienstverlening	€ 46.636.095	€ 45.882.807	€ 45.858.807	€ 45.885.807
Leefbaarheid	€ 27.819.065	€ 27.964.197	€ 27.799.072	€ 27.566.347
Vitaliteit	€ 63.298.189	€ 63.423.578	€ 63.981.438	€ 64.488.898
Lasten	***€ 140.324.058***	***€ 139.316.635***	***€ 139.908.371***	***€ 140.210.105***

BATEN per programma				
Programma	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Bedrijvigheid	-€ 1.347.052	-€ 1.387.052	-€ 1.387.052	-€ 1.387.052
Dienstverlening	-€ 111.007.763	-€ 121.733.067	-€ 105.196.067	-€ 106.701.067
Leefbaarheid	-€ 13.050.598	-€ 13.050.598	-€ 12.976.449	-€ 13.143.211
Vitaliteit	-€ 12.893.803	-€ 12.479.402	-€ 12.302.571	-€ 11.626.113
Baten	***-€ 138.299.216***	***-€ 148.650.118***	***-€ 131.862.139***	***-€ 132.857.443***

Saldo				
	2024	**2025**	**2026**	**2027**
Saldo voor bestemming	€ 2.024.842	-€ 9.333.483	€ 8.046.232	€ 7.352.662
Mutaties binnen reserve	-€ 2.024.842	€ 9.333.483	-€ 1.884.445	-€ 1.975.445
Saldo na bestemming	***€ 0***	***€ 0***	***€ 6.161.787***	***€ 5.377.217***

Structureel Begrotingssaldo

Presentatie van het structureel begrotingssaldo	2024	2025	2026	2027
Saldo voor bestemming	€ 2.024.842	-€ 9.333.482	€ 8.046.233	€ 7.352.663
Mutaties binnen reserve	-€ 2.024.842	€ 9.333.482	-€ 1.884.445	-€ 1.975.445
Saldo na bestemming	**€ 0**	**€ 0**	**€ 6.161.787**	**€ 5.377.218**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo exploitatie)	€ 2.859.483	-€ 9.251.023	€ 558.210	€ 381.402
Saldo incidentele reservemutaties	-€ 595.460	€ 10.984.043	-€ 142.885	-€ 142.885
Structureel begrotingssaldo	**-€ 2.264.023**	**-€ 1.733.020**	**€ 5.746.462**	**€ 5.138.701**

BIJLAGEN

7. Bijlagen

7.1 Reserves en voorzieningen (bedragen x 1.000)

Reserves

	2022	2023				2024				2025				2026				2027			
Reserves	**Saldo per**	**Vermeer-**	**Vermin-**	**Kap.-**	**Saldo per**	**Vermeer-**	**Vermin-**	**Kap.-**	**Saldo per**	**Vermeer-**	**Vermin-**	**Kap.-**	**Saldo per**	**Vermeer-**	**Vermin-**	**Kap.-**	**Saldo per**	**Vermeer-**	**Vermin-**	**Kap.-**	**Saldo per**
	31-12	**deringen**	**deringen**	**last**	**31-12**	**deringen**	**deringen**	**last**	**31-12**	**deringen**	**deringen**	**last**	**31-12**	**deringen**	**deringen**	**last**	**31-12**	**deringen**	**deringen**	**last**	**31-12**
A. Reserves																					
A1. Algemene reserves																					
Algemene reserve	20.478	17.108	4.150		33.435	1.938	1.579		33.794	12.136	180		45.805	613	0		46.364	613	0		46.977
Resultaat na bestemming	0																				
Totaal algemene reserves	20.478	17.108	4.150		33.435	1.938	1.579		33.794	12.136	180		45.805	613	0		46.364	613	0		46.977
A2. Bestemmingsreserves																					
Afkoopsom havens	4.073	0	226		3.846	0	226		3.620	0	226		3.393	0	226		3.167	0	226		2.940
Onderhoud havens	1.687	0	80		1.607	0	0	17	1.589	0	0	30	1.559		0	30	1.529		0	30	1.499
Realisatie bestemmingsplannen	179	0	0		179	0	179		0	0	0		0	0	0		0	0	0		0
Onderhoud gemeentegebouwen	1.487	391	12		1.866	319	12		2.173	265	12		2.426	184	12		2.598	184	12		2.770
Bovenwijkse voorzieningen	897	14	0		911	14	0		924	14	0		938	0	0		938	0	0		938
Openbare voorzieningen agriport A7	229	0	21		208	0	21		187	0	21		166	0	0		166	0	0		166
Egalisatie Afvalstoffenheffing	62	0	0		62	0	0		62	0	0		62	0	0		62	0	0		62
Risico bouwgronden	2.754	0	0		2.754	0	0		2.754	0	0		2.754	0	0		2.754	0	0		2.754
Kapitaallasten gemeentelijke eigendommen	1.606	0	87		1.520	0	87		1.433	0	87		1.346	0	0		1.346	0	0		1.346
Wegen	5.981	0	0		5.981	0	570		5.411	0	222	327	4.863	0	200	418	4.245	0	200	509	3.536
Kunstwerken	2.285	0	0		2.285	0	0		2.285	0	0		2.285	0	0		2.285	0	0		2.285

	2022	2023				2024				2025				2026				2027			
Reserves	**Saldo per**	**Vermeer-**	**Vermin-**	**Kap.-**	**Saldo per**	**Vermeer-**	**Vermin-**	**Kap.-**	**Saldo per**	**Vermeer-**	**Vermin-**	**Kap.-**	**Saldo per**	**Vermeer-**	**Vermin-**	**Kap.-**	**Saldo per**	**Vermeer-**	**Vermin-**	**Kap.-**	**Saldo per**
	31-12	**deringen**	**deringen**	**last**	**31-12**	**deringen**	**deringen**	**last**	**31-12**	**deringen**	**deringen**	**last**	**31-12**	**deringen**	**deringen**	**last**	**31-12**	**deringen**	**deringen**	**last**	**31-12**
Baggeren	378	275	275		378	0	200		178	22	200		0	0	0		0	0	0		0
Schoolgebouwen	15.761	0		763	14.999	0		763	14.236	0		763	13.473	0		763	12.711	0		763	11.948
Vastgoed	1.684	0	1.196		487	0	0		487	0	0		487	0	0		487	0	0		487
Doorontwikkeling buitendienst	546	0	34		511	0	44		467	0	41		426	0	0		426	0	0		426
Zwembad	292	118	0		410	118	0		528	118	0		646	0	0		646	0	0		646
Duurzaam toerisme	60	0	0		60	0	0		60	0	0		60	0	0		60	0	0		60
Bedrijfsmiddelen	2.005	200	141	349	1.715	0	0	349	1.366	0	0	565	800	0	0	349	451	0	0	349	102
Sociaal Domein	2.847	0	545		2.302	0	450		1.852	0	550		1.302	0	0		1.302	0	0		1.302
Re-integratie en arbeidkosten gerelateerde verplichtingen	901	0	26		875	0	0		875	0	0		875	0	0		875	0	0		875
Economisch en Maatschappelijk Stimulering (revital.fonds)	940	0	0		940	0	0		940	0	0		940	0	0		940	0	0		940
Overhevelingen	185	0	0		185	0	0		185	0	0		185	0	0		185	0	0		185
VOP		2.000			2.000				2.000	0			2.000				2.000				2.000
Duurzaam Economisch Sociaal programma	163	0	124		39	0	0		39	0	0		39	0	0		39	0	0		39
Totaal bestemmingsreserves	47.002	2.998	2.768	1.112	46.120	451	1.790	1.129	43.652	418	1.359	1.685	41.027	184	438	1.560	39.213	184	438	1.651	37.307
Totaal reserves	**67.480**	**20.106**	**6.919**	**1.112**	**79.555**	**2.388**	**3.369**	**1.129**	**77.446**	**12.555**	**1.539**	**1.685**	**86.832**	**797**	**438**	**1.560**	**85.576**	**797**	**438**	**1.651**	**84.284**

Voorzieningen

	2022	2023				2024				2025				2026				2027			
Voorzieningen	**Saldo per**	**Vermeer-**	**Vermin-**		**Saldo per**	**Vermeer-**	**Vermin-**		**Saldo per**	**Vermeer-**	**Vermin-**		**Saldo per**	**Vermeer-**	**Vermin-**		**Saldo per**	**Vermeer-**	**Vermin-**		**Saldo per**

	#######	deringen	deringen		31-12	deringen	deringen		31-12	deringen	deringen		31-12	deringen	deringen		31-12	deringen	deringen		31-12
B. Voorzieningen																					
Afkoopsommen onderhoud graven	1.314	300	230		1.384	300	265		1.419	300			1.719	300			2.019	300			2.319
Bouwgrondexploitatie	1.483	0	0		1.483	0	0		1.483	0	0		1.483				1.483				1.483
Verplichtingen voormalig wethouders	1.706	0	0		1.706	0	0		1.706	0	0		1.706				1.706				1.706
Verplichtingen voormalig personeel	920	0	0		920	0	0		920	0	0		920				920				920
Riolering	19.463		316		19.147		198		18.950		197		18.753		137		18.616		205		18.411
Agriport Infrastructuur	1.988	0	400		1.588	0	0		1.588	0	0		1.588				1.588				1.588
Totaal voorzieningen	**26.874**	**300**	**946**		**26.228**	**300**	**463**		**26.066**	**300**	**197**		**26.169**	**300**	**137**		**26.333**	**300**	**205**		**26.427**

7.2 Investeringen 2024-2027

Investeringsagenda 2024

Met het vaststellen van de begroting wordt jaarlijks eveneens een aantal investeringskredieten gevoteerd. Dat is conform de wens om zo min mogelijk tussentijdse voorstellen aan de raad te doen. Op deze manier kan de afweging integraal worden gemaakt en kunnen de kapitaallasten worden getoond als onderdeel van de totale lasten in de meerjarenbegroting.
Voor elke hier genoemde investering geldt dat de raad kan besluiten hiervan af te zien of die op te schuiven naar een later tijdstip.

We kunnen de investeringen verdelen in twee hoofdgroepen:

1. Het investeringsplafond
2. Investeringen waarover nog geen besluit is genomen

1. Het investeringsplafond

Het gaat hier om investeringen die onderdeel zijn van een meerjarig, regulier beleid, vooral gericht op het op een kwalitatief niveau houden van de openbare ruimte. Jaarlijks wordt een ongeveer gelijk bedrag geïnvesteerd in herinrichting en levensduur verlengende maatregelen; ook in de vervanging van materieel en voertuigen. De kapitaallasten ervan vormen een stabiel bedrag in onze meerjarenbegroting. De jaarlijkse ruimte die hiermee wordt gecreëerd wordt ingevuld met concrete projecten tot het volledige plafondbedrag.

In 2024 voorzien wij de volgende bedragen voor het investeringsplafond:

Investeringen plafond	
Openbare Ruimte Infrastructuur - herinrichting en levensduur verlengend[1]	€ 8.750.000
Voertuigen (Plafond)	€ 50.000
Machinepark openbare ruimte (Plafond)	€ 50.000
Bruggen (Plafond)	€ 1.600.000
Speeltoestellen (Plafond)	€ 100.000
Beschoeiing (Plafond)	€ 400.000

Riolering (Plafond)	€ 3.500.000
Bermverhardingen (Plafond)	€ 500.000
Openbare verlichting (Plafond)	€ 170.000
Totaalbedrag	**€15.120.000**

De kapitaallasten bedragen vanaf 2025 € 750.000 (aflopend) en deze zijn verwerkt in de meerjarenraming. Dat geldt ook voor de dekking vanuit reserves voor sommige investeringen (zoals riolering.)

2. Investeringen waarover nog geen besluit is genomen

Vanuit de organisatie wordt een aantal investeringen voorgesteld. De wenselijkheid ervan komt voort uit de ambities van de raad of zijn een invulling van in gang gezet beleid. De meeste hiervan zijn genoemd in de Kadernota 2024, maar een expliciet besluit wordt genomen bij de begroting 2024.

In 2024 voorzien we de volgende bedragen als nieuwe investering:

Investeringen waartoe nog niet eerder is besloten	
Den Oeverseweg	€ 1.000.000
Campus de Terp - openbare ruimte fase 2	€ 1.000.000
Beweegtuin Slootdorp	€ 100.000
Koude loods - gebouw	€ 850.000
Centrum Hippolytushoef	€ 2.600.000
Duiker Molenvaart	€ 1.301.000
Geluidsscherm A7 Wieringerwerf	€ 1.200.000
Elektrische vrachtwagen buitendienst	€ 650.000
Tijdelijke huisvestingslocaties aandachtsgroepen / statushouders	€ 700.000
Mobiele telefonie en laptops	€ 1.000.000
MFA Den Krieck	€ 290.000
IHP Scholen	€ 225.000
Totaal bedrag	**€ 10.916.000**

Wanneer besloten wordt tot deze investeringen resulteert dat vanaf 2025 in een kapitaallast van € 890.000, aflopend. Dit is in de meerjarenraming verwerkt.

Toelichting nog niet eerder besloten investeringen

Den Oeverseweg

De herstructurering van Wieringerwerf omvat het aanpassen van het winkelgebied Terpstraat. Nu rijdt er (ongewenst) landbouwverkeer door de kern van Wieringerwerf. Dat gaat eindigen. Om dat mogelijk te maken is het voor de landbouw van belang dat er een goed alternatief is. Dat alternatief is het aanpassen van het wegprofiel van de Den Oeverseweg tussen de Schelpenbolweg en de Hippolytushoeverweg. Daarvoor is eerder een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. Inmiddels zijn het definitieve ontwerp, het bestek en de directieraming gereed. Gebleken is dat er meer kosten gemaakt moeten worden voor het aanpassen van de fundering en het afvoeren van het vrijkomende materiaal. Ook zijn de kosten voor nieuwe materialen gestegen. Per saldo is een aanvullend krediet van € 1.000.000 noodzakelijk. De kapitaallasten hiervoor worden verwerkt vanaf 2025.

Campus de Terp - openbare ruimte fase 2

Voor de openbare ruimte in het gebied van de Campus heeft de raad in begin 2022 een uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld. Dit krediet is gebaseerd op de kennis uit 2021. Sindsdien is er (mondiaal) veel gebeurd, met grote prijsstijgingen tot gevolg. Om het landschapsontwerp uit te kunnen voeren zoals dat gemaakt is en met alle partijen bij de Campus is vastgelegd, is het beschikbare budget onvoldoende. Met de kennis van nu is een aanvullend krediet van € 1.000.000 nodig. De kapitaallasten hiervoor worden verwerkt vanaf 2026.

Beweegtuin Slootdorp

Bedrag is bedoeld voor de eenmalige kosten van ontwerp, aanschaf materialen en dergelijke. De inwoners van Slootdorp zorgen zelf voor aanleg en onderhoud.

Koude loods

Al eerder is dit onderwerp ter sprake geweest. De afgelopen tijd is gewerkt aan ideeën over de invulling van dit project. Een krediet van € 850.000 is noodzakelijk om het plan te kunnen realiseren.

Centrumplan Hippolytushoef

Er is een stedenbouwkundig ontwerp dat momenteel wordt vertaald naar een technisch ontwerp. De raming van de kosten is gebaseerd op het stedenbouwkundig ontwerp. In samenspraak met het dorp en samen met de ondernemers wordt invulling gegeven aan de uitwerking van het plan.

Duiker Molenvaart

Een nieuwe duiker is nodig in het traject Molenvaart-Molengang-Kruiszwin. Betreft een complex project waaraan wordt meebetaald door Lidl. Bovendien worden subsidies verkregen van het rijk en HHNK. Totaal aan bijdragen € 600.000.

Geluidsscherm A7 Wieringerwerf

Voor het geluidscherm langs de A7 ter hoogte van Wieringerwerf, dat nodig is voor het beperken van de geluidbelasting op bestaande en nieuwe gevels, zijn ontwerp, bestek en raming gereed. Voor Hollands Kroon is een deel van de investering geraamd. Het andere deel is voor de ontwikkelaar van het woningbouwgebied aan de Terpweg. Daarnaast ontvangt Hollands Kroon een bijdrage vanuit De Kop Werkt! van € 400.000. Per saldo is hiervoor een investering nodig van € 1.200.000. De kapitaallasten worden verwerkt vanaf 2025.

Elektrische vrachtwagen buitendienst

Onze ambities als duurzame gemeente heeft ook een voorbeeldfunctie. Daarom investeren wij graag in een elektrisch aangedreven vrachtwagen met een elektrische kraan.

Tijdelijke huisvestingslocaties aandachtsgroepen/statushouders

Bij het opstellen van de kadernota 2024 was nog niet duidelijk of en hoe de investering in de tijdelijk huisvestinglocatie zou plaatsvinden. Inmiddels is er in het raadsbesluit van 19-10-2023 een besluit separaat worden voorgelegd; de hier genoemde cijfers en de planning hebben, gezien de complexiteit van de regelingen en het aantal betrokken partijen, een voorlopig karakter.

In deze begroting 2024 is een reservering voor (kapitaal)lasten gedaan voor 75.000 welke na het individuele raadsbesluit wellicht komen te vervallen.

De Bruto investering bedraagt naar schatting ca. € 9.500.000. Het betreft een investering voor de realisatie van ca 48 units. Door rijkssubsidie en garantie op restwaarde kan de investering voor ca 3,9 mln verminderd worden. Daarnaast krijgt dit initiatief een eigen begroting waarin ook inkomsten uit de verhuur van de units komen en worden andere dekkingsmiddelen aangesproken.

Mobiele telefonie en laptops

Uit oogpunt van bedrijfszekerheid vervangen wij elke drie jaar onze mobiele telefoons en de laptops. Dit beleid is neergelegd in een nota. Er wordt nog nagedacht over een bestemming van de spullen die nu worden ingenomen en die (deels) een tweede leven kunnen krijgen.

MFA Den Krieck

De multifunctionele ruimte bij zwembad Den Krieck vergt een bijdrage van de gemeente. Het bedrag ad € 290.000 in de vorm van een bijdrage wordt geactiveerd.

Bijstelling IHP Scholen; hogere kosten De Snip

Er is sprake van een tekort van ca. € 230.000, op basis van de prijzen van de laagste aanbieder. De hoge kosten zijn vooral te wijten aan de stijging van de loonkosten en het benodigd materiaal. Het krediet waarmee in het IHP is gerekend komt met deze verhoging uit op € 1.273.000.

Samenvatting / conclusie Investeringsagenda

Wanneer alle hier genoemde investeringsvoorstellen worden gehonoreerd, resulteert dit in 2025 in een bruto kapitaallast van ca. € 1.640.000, aflopend. Een deel daarvan wordt gedekt vanuit reserves. Zowel lasten als dekking zijn in de meerjarenraming verwerkt.

Meerjarig beeld investeringen

Voor de jaren na 2024 zien we het volume aan investeringswensen op een ongeveer gelijk niveau gehandhaafd. Dat is voor nu ter kennis. Bij de begroting 2025 zullen deze – gespecificeerd – ter besluitvorming worden voorgelegd.

Voorgenomen investeringen 2025 - 2027		
2025	€ 19.818.000	
2026	€ 20.363.770	
2027	€ 15.820.000	

[1] Bedrag is inclusief de verhoging als verwoord bij de Kadernota 2024

7.3 Taakvelden overzicht

Overzicht per programma	2024	2025	2026	2027
Bedrijvigheid	**€ 925.832**	**€ 600.177**	**€ 600.177**	**€ 600.177**
(Lucht) Havens	€ 77.820	€ 88.799	€ 88.799	€ 88.799
2.30 Recreatieve Havens	-€ 44.014	-€ 31.010	-€ 31.010	-€ 31.010
Inkomsten	-€ 77.367	-€ 77.367	-€ 77.367	-€ 77.367
Uitgaven	€ 33.353	€ 46.357	€ 46.357	€ 46.357
2.40 Economische Havens & Waterwegen	€ 121.834	€ 119.809	€ 119.809	€ 119.809
Inkomsten	-€ 277.629	-€ 277.629	-€ 277.629	-€ 277.629
Uitgaven	€ 399.463	€ 397.438	€ 397.438	€ 397.438
Economische Ontwikkeling	€ 1.259.458	€ 683.824	€ 906.824	€ 906.824
3.10 Economische Ontwikkeling	€ 1.205.020	€ 615.020	€ 838.020	€ 838.020
Inkomsten	€ 40.000	€ 0	€ 0	€ 0
Uitgaven	€ 1.165.020	€ 615.020	€ 838.020	€ 838.020
3.20 Fysieke Bedrijfsinfrastructuur	€ 69.924	€ 84.290	€ 84.290	€ 84.290
Inkomsten	-€ 677.619	-€ 677.619	-€ 677.619	-€ 677.619
Uitgaven	€ 747.543	€ 761.909	€ 761.909	€ 761.909
3.30 Bedrijfsloket- & Regelingen	-€ 15.486	-€ 15.486	-€ 15.486	-€ 15.486
Inkomsten	-€ 16.466	-€ 16.466	-€ 16.466	-€ 16.466
Uitgaven	€ 980	€ 980	€ 980	€ 980
Mutatie Reserve Bedrijvigheid	-€ 297.825	-€ 58.825	-€ 281.825	-€ 281.825
0.10 Mutatie Reserve	-€ 77.825	-€ 58.825	-€ 281.825	-€ 281.825
Inkomsten	-€ 403.703	-€ 384.703	-€ 607.703	-€ 607.703
Uitgaven	€ 325.878	€ 325.878	€ 325.878	€ 325.878
3.10 Economische Ontwikkeling	-€ 220.000	€ 0	€ 0	€ 0
Inkomsten	-€ 220.000	€ 0	€ 0	€ 0
Toerisme	-€ 113.621	-€ 113.621	-€ 113.621	-€ 113.621
3.40 Economishce Promotie	-€ 113.621	-€ 113.621	-€ 113.621	-€ 113.621
Inkomsten	-€ 337.971	-€ 337.971	-€ 337.971	-€ 337.971

Overzicht per programma	2024	2025	2026	2027
Uitgaven	€ 224.350	€ 224.350	€ 224.350	€ 224.350
Dienstverlening	**-€ 64.075.248**	**-€ 64.556.603**	**-€ 59.497.531**	**-€ 60.975.531**
Bestuur	€ 3.555.890	€ 3.555.890	€ 3.555.890	€ 3.555.890
0.01 Bestuur	€ 3.555.890	€ 3.555.890	€ 3.555.890	€ 3.555.890
Inkomsten	-€ 1.521	-€ 1.521	-€ 1.521	-€ 1.521
Uitgaven	€ 3.557.411	€ 3.557.411	€ 3.557.411	€ 3.557.411
Financiering	€ 688.911	€ 688.911	€ 688.911	€ 688.911
0.50 Treasury	€ 688.911	€ 688.911	€ 688.911	€ 688.911
Inkomsten	-€ 532.493	-€ 532.493	-€ 532.493	-€ 532.493
Uitgaven	€ 1.221.404	€ 1.221.404	€ 1.221.404	€ 1.221.404
Leges & Heffingen	-€ 13.062.525	-€ 13.062.525	-€ 13.062.525	-€ 13.062.525
0.40 Ondersteuning Organisatie	-€ 1.126.448	-€ 1.126.448	-€ 1.126.448	-€ 1.126.448
Inkomsten	-€ 1.126.448	-€ 1.126.448	-€ 1.126.448	-€ 1.126.448
0.61 OZB Woning	-€ 5.916.473	-€ 5.916.473	-€ 5.916.473	-€ 5.916.473
Inkomsten	-€ 6.144.162	-€ 6.144.162	-€ 6.144.162	-€ 6.144.162
Uitgaven	€ 227.689	€ 227.689	€ 227.689	€ 227.689
0.62 OZB Niet-Woningen	-€ 6.019.604	-€ 6.019.604	-€ 6.019.604	-€ 6.019.604
Inkomsten	-€ 6.019.604	-€ 6.019.604	-€ 6.019.604	-€ 6.019.604
Mutatie Reserve Dienstverlening	€ 296.420	€ 11.293.657	-€ 160.271	-€ 160.271
0.10 Mutatie Reserve	€ 1.246.420	€ 11.293.657	-€ 160.271	-€ 160.271
Inkomsten	-€ 1.010.117	-€ 1.107.716	-€ 957.716	-€ 957.716
Uitgaven	€ 2.256.537	€ 12.401.373	€ 797.445	€ 797.445
0.40 Ondersteuning Organisatie	-€ 950.000	€ 0	€ 0	€ 0
Inkomsten	-€ 950.000	€ 0	€ 0	€ 0
Organisatie	€ 39.631.796	€ 29.383.508	€ 39.234.508	€ 39.261.508
0.20 Burgerzaken	€ 5.296	€ 65.296	€ 65.296	€ 65.296
Inkomsten	-€ 558.511	-€ 558.511	-€ 558.511	-€ 558.511
Uitgaven	€ 563.807	€ 623.807	€ 623.807	€ 623.807
0.40 Ondersteuning Organisatie	€ 39.626.500	€ 29.318.212	€ 39.169.212	€ 39.196.212

Overzicht per programma	2024	2025	2026	2027
Inkomsten	-€ 730.284	-€ 10.225.284	-€ 350.284	-€ 350.284
Uitgaven	€ 40.356.784	€ 39.543.496	€ 39.519.496	€ 39.546.496
Overig	-€ 95.185.740	-€ 96.416.044	-€ 89.754.044	-€ 91.259.044
0.11 Result.Rekening Baten & Lasten				
Uitgaven				
0.40 Ondersteuning Organisatie	-€ 299.352	-€ 299.352	-€ 299.352	-€ 299.352
Uitgaven	-€ 299.352	-€ 299.352	-€ 299.352	-€ 299.352
0.70 Alg. & Overig Uitkering GF	-€ 95.894.740	-€ 97.125.044	-€ 90.463.044	-€ 91.968.044
Inkomsten	-€ 95.894.740	-€ 97.125.044	-€ 90.463.044	-€ 91.968.044
0.80 Overige Baten & Lasten	€ 1.008.352	€ 1.008.352	€ 1.008.352	€ 1.008.352
Inkomsten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Uitgaven	€ 1.008.352	€ 1.008.352	€ 1.008.352	€ 1.008.352
Leefbaarheid	**€ 13.223.585**	**€ 13.590.805**	**€ 13.408.829**	**€ 12.918.342**
Infrastructuur	€ 5.672.846	€ 6.330.105	€ 6.509.587	€ 6.524.825
2.10 Verkeer, Wegen & Water	€ 5.672.846	€ 6.330.105	€ 6.509.587	€ 6.524.825
Inkomsten	-€ 150.229	-€ 150.229	-€ 152.747	-€ 319.509
Uitgaven	€ 5.823.075	€ 6.480.334	€ 6.662.334	€ 6.844.334
Milieu	-€ 902.295	-€ 860.648	-€ 1.131.106	-€ 1.131.106
7.20 Riolering	-€ 2.291.655	-€ 2.300.002	-€ 2.300.002	-€ 2.300.002
Inkomsten	-€ 3.988.721	-€ 3.988.721	-€ 3.988.721	-€ 3.988.721
Uitgaven	€ 1.697.066	€ 1.688.719	€ 1.688.719	€ 1.688.719
7.30 Afval	-€ 1.293.103	-€ 1.293.109	-€ 1.293.109	-€ 1.293.109
Inkomsten	-€ 6.842.611	-€ 6.842.611	-€ 6.842.611	-€ 6.842.611
Uitgaven	€ 5.549.508	€ 5.549.502	€ 5.549.502	€ 5.549.502
7.40 Milieubeheer	€ 2.682.463	€ 2.732.463	€ 2.462.005	€ 2.462.005
Inkomsten	-€ 79.873	-€ 79.873	-€ 3.206	-€ 3.206
Uitgaven	€ 2.762.336	€ 2.812.336	€ 2.465.211	€ 2.465.211
Mutatie Reserve Leefbaarheid	-€ 1.544.882	-€ 1.322.794	-€ 1.413.794	-€ 1.504.794
0.10 Mutatie Reserve	-€ 1.544.882	-€ 1.322.794	-€ 1.413.794	-€ 1.504.794

Overzicht per programma	2024	2025	2026	2027
Inkomsten	-€ 1.968.527	-€ 1.746.439	-€ 1.837.439	-€ 1.928.439
Uitgaven	€ 423.645	€ 423.645	€ 423.645	€ 423.645
Omgevingskwaliteit	€ 5.108.148	€ 4.549.744	€ 4.549.744	€ 4.135.019
5.70 Openbaar Groen (Openlucht) Recr.	€ 5.041.289	€ 5.015.774	€ 5.015.774	€ 5.015.774
Inkomsten	-€ 35.002	-€ 35.002	-€ 35.002	-€ 35.002
Uitgaven	€ 5.076.291	€ 5.050.776	€ 5.050.776	€ 5.050.776
7.50 Begraafplaatsen & Crematoria	-€ 111.925	-€ 112.705	-€ 112.705	-€ 112.705
Inkomsten	-€ 731.272	-€ 731.272	-€ 731.272	-€ 731.272
Uitgaven	€ 619.347	€ 618.567	€ 618.567	€ 618.567
8.10 Ruimtelijk Orderning	€ 660.273	€ 660.273	€ 660.273	€ 345.548
Inkomsten	-€ 55.452	-€ 55.452	-€ 55.452	-€ 55.452
Uitgaven	€ 715.725	€ 715.725	€ 715.725	€ 401.000
8.20 Grondexpl. (Niet Bedrijfterrein)	-€ 103.203	-€ 205.312	-€ 205.312	-€ 205.312
Inkomsten	-€ 232.914	-€ 232.914	-€ 232.914	-€ 232.914
Uitgaven	€ 129.711	€ 27.602	€ 27.602	€ 27.602
8.30 Wonen & Bouwen	-€ 378.286	-€ 808.286	-€ 808.286	-€ 908.286
Inkomsten	-€ 918.286	-€ 918.286	-€ 918.286	-€ 918.286
Uitgaven	€ 540.000	€ 110.000	€ 110.000	€ 10.000
Veiligheid	€ 4.889.768	€ 4.894.398	€ 4.894.398	€ 4.894.398
1.10 Crisisbeheersing & Brandweer	€ 4.457.553	€ 4.437.183	€ 4.437.183	€ 4.437.183
Uitgaven	€ 4.457.553	€ 4.437.183	€ 4.437.183	€ 4.437.183
1.20 Openbare Order & Veiligheid	€ 432.215	€ 457.215	€ 457.215	€ 457.215
Inkomsten	-€ 16.238	-€ 16.238	-€ 16.238	-€ 16.238
Uitgaven	€ 448.453	€ 473.453	€ 473.453	€ 473.453
Vitaliteit	**€ 49.925.831**	**€ 50.365.621**	**€ 51.650.312**	**€ 52.834.229**
Bestaanszekerheid	€ 6.707.949	€ 6.969.032	€ 7.081.070	€ 7.197.070
6.10 Samenkracht & Burgerparticipatie	€ 1.422.282	€ 1.373.365	€ 1.396.403	€ 1.396.403
Inkomsten	-€ 858.829	-€ 738.668	-€ 712.739	-€ 686.832
Uitgaven	€ 2.281.111	€ 2.112.033	€ 2.109.142	€ 2.083.235

Overzicht per programma	2024	2025	2026	2027
6.30 Inkomensregeling	€ 423.325	€ 603.325	€ 603.325	€ 603.325
Inkomsten	-€ 9.990.588	-€ 9.740.588	-€ 9.714.636	-€ 9.636.915
Uitgaven	€ 10.413.913	€ 10.343.913	€ 10.317.961	€ 10.240.240
6.40 Begeleide Participatie	€ 4.287.000	€ 4.417.000	€ 4.506.000	€ 4.622.000
Uitgaven	€ 4.287.000	€ 4.417.000	€ 4.506.000	€ 4.622.000
6.50 Arbeidsparticipatie	€ 575.342	€ 575.342	€ 575.342	€ 575.342
Inkomsten	-€ 53.600	-€ 3.600	-€ 3.600	-€ 3.600
Uitgaven	€ 628.942	€ 578.942	€ 578.942	€ 578.942
Kunst & Cultuur	€ 1.619.095	€ 1.476.640	€ 1.476.640	€ 1.476.640
5.30 Cultuurpresent.-Prod.-Partic.	€ 271.679	€ 271.660	€ 271.660	€ 271.660
Inkomsten	-€ 15.924	-€ 15.924	-€ 15.924	-€ 15.924
Uitgaven	€ 287.603	€ 287.584	€ 287.584	€ 287.584
5.40 Musea	€ 323.132	€ 231.465	€ 231.465	€ 231.465
Inkomsten	-€ 8.030	-€ 8.030	-€ 8.030	-€ 8.030
Uitgaven	€ 331.162	€ 239.495	€ 239.495	€ 239.495
5.50 Cultureel Erfgoed	€ 188.892	€ 138.123	€ 138.123	€ 138.123
Uitgaven	€ 188.892	€ 138.123	€ 138.123	€ 138.123
5.60 Media	€ 835.392	€ 835.392	€ 835.392	€ 835.392
Inkomsten	-€ 26.362	-€ 26.362	-€ 26.362	-€ 26.362
Uitgaven	€ 861.754	€ 861.754	€ 861.754	€ 861.754
Mutatie Reserve Vitaliteit	-€ 478.555	-€ 578.555	-€ 28.555	-€ 28.555
0.10 Mutatie Reserve	-€ 478.555	-€ 578.555	-€ 28.555	-€ 28.555
Inkomsten	€ 375.229	€ 575.229	€ 575.229	€ 575.229
Uitgaven	-€ 853.784	-€ 1.153.784	-€ 603.784	-€ 603.784
Sport & Educatie	€ 6.294.898	€ 5.982.257	€ 5.987.910	€ 6.180.827
4.10 Openbaar Onderwijs	€ 238.539	€ 238.539	€ 238.539	€ 238.539
Uitgaven	€ 238.539	€ 238.539	€ 238.539	€ 238.539
4.20 Onderwijshuisvesting	€ 1.936.795	€ 1.848.124	€ 1.845.124	€ 1.845.124
Inkomsten	-€ 248.141	-€ 248.141	-€ 248.141	-€ 248.141

Overzicht per programma	2024	2025	2026	2027
Uitgaven	€ 2.184.936	€ 2.096.265	€ 2.093.265	€ 2.093.265
4.30 Onderwijsbeleid & Leerlingzaken	€ 2.083.753	€ 1.983.704	€ 1.983.704	€ 1.983.704
Inkomsten	-€ 161.781	-€ 161.781	-€ 161.781	-€ 161.781
Uitgaven	€ 2.245.534	€ 2.145.485	€ 2.145.485	€ 2.145.485
5.10 Sportbeleid & Activering	€ 740.819	€ 590.806	€ 599.459	€ 792.376
Inkomsten	-€ 295.181	-€ 295.181	-€ 277.779	€ 0
Uitgaven	€ 1.036.000	€ 885.987	€ 877.238	€ 792.376
5.20 Sportaccomodaties	€ 1.294.992	€ 1.321.084	€ 1.321.084	€ 1.321.084
Inkomsten	-€ 435.804	-€ 435.804	-€ 435.804	-€ 435.804
Uitgaven	€ 1.730.796	€ 1.756.888	€ 1.756.888	€ 1.756.888
Zorg	€ 35.782.444	€ 36.516.247	€ 37.133.247	€ 38.008.247
6.20 Wijkteams	€ 10.710.492	€ 10.444.350	€ 10.061.350	€ 10.891.350
Uitgaven	€ 10.710.492	€ 10.444.350	€ 10.061.350	€ 10.891.350
6.60 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	€ 2.813.477	€ 2.813.477	€ 2.813.477	€ 2.813.477
Inkomsten	-€ 302.373	-€ 302.373	-€ 302.373	-€ 302.373
Uitgaven	€ 3.115.850	€ 3.115.850	€ 3.115.850	€ 3.115.850
6.71 Maatwerkdienst - Verlening 18+	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Inkomsten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Uitgaven	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6.71a Hulp bij het Huishouden (WMO)	€ 5.552.000	€ 6.552.000	€ 7.552.000	€ 7.552.000
Uitgaven	€ 5.552.000	€ 6.552.000	€ 7.552.000	€ 7.552.000
6.71b Begeleiding (WMO)	€ 293.000	€ 293.000	€ 293.000	€ 293.000
Uitgaven	€ 293.000	€ 293.000	€ 293.000	€ 293.000
6.71c Dagbesteding (WMO)	€ 1.008.000	€ 1.008.000	€ 1.008.000	€ 1.008.000
Uitgaven	€ 1.008.000	€ 1.008.000	€ 1.008.000	€ 1.008.000
6.71d Overige Maatwerkarrangementen(WMO)	€ 59.243	€ 59.213	€ 59.213	€ 59.213
Inkomsten	-€ 136.791	-€ 136.791	-€ 141.049	€ 0
Uitgaven	€ 196.034	€ 196.004	€ 200.262	€ 59.213
6.72 Maatwerkdienst - Verlening 18-	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Overzicht per programma	2024	2025	2026	2027
Uitgaven	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6.72a Jeugdhulp Begeleiding	€ 1.482.000	€ 1.482.000	€ 1.482.000	€ 1.482.000
Uitgaven	€ 1.482.000	€ 1.482.000	€ 1.482.000	€ 1.482.000
6.72b Jeugdhulp Behandeling	€ 712.000	€ 712.000	€ 712.000	€ 712.000
Uitgaven	€ 712.000	€ 712.000	€ 712.000	€ 712.000
6.72c Jeugdhulp Dagbesteding	€ 1.221.000	€ 1.221.000	€ 1.221.000	€ 1.221.000
Uitgaven	€ 1.221.000	€ 1.221.000	€ 1.221.000	€ 1.221.000
6.73a Pleegzorg	€ 3.419.000	€ 3.419.000	€ 3.419.000	€ 3.419.000
Uitgaven	€ 3.419.000	€ 3.419.000	€ 3.419.000	€ 3.419.000
6.73b Gezinsgericht	€ 201.000	€ 201.000	€ 201.000	€ 201.000
Uitgaven	€ 201.000	€ 201.000	€ 201.000	€ 201.000
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	€ 977.737	€ 977.737	€ 977.737	€ 977.737
Uitgaven	€ 977.737	€ 977.737	€ 977.737	€ 977.737
6.74a Jeugdbehandeling GGZ zonder verbl	€ 3.299.000	€ 3.299.000	€ 3.299.000	€ 3.299.000
Uitgaven	€ 3.299.000	€ 3.299.000	€ 3.299.000	€ 3.299.000
6.74b Jeugdhulp Crisis/LTA/GGZ-verblijf	€ 255.000	€ 255.000	€ 255.000	€ 255.000
Uitgaven	€ 255.000	€ 255.000	€ 255.000	€ 255.000
6.74c Gesloten Plaatsing	€ 675.000	€ 675.000	€ 675.000	€ 675.000
Uitgaven	€ 675.000	€ 675.000	€ 675.000	€ 675.000
6.81 Geëscaleerde Zorg 18+	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Uitgaven	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6.82 Geëscaleerde Zorg 18-	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Uitgaven	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
7.10 Volksgezondheid	€ 3.104.495	€ 3.104.470	€ 3.104.470	€ 3.149.470
Inkomsten	-€ 360.399	-€ 366.158	-€ 254.353	-€ 100.351
Uitgaven	€ 3.464.894	€ 3.470.628	€ 3.358.823	€ 3.249.821
Eindtotaal	**€ 0**	**€ 0**	**€ 6.161.787**	**€ 5.377.217**

7.4 Subsidieoverzicht

We zien in de subsidieaanvragen een lichte stijging in de exploitatiekosten mede veroorzaakt door de hogere vaste lasten zoals energiekosten.

De daadwerkelijke toekenningen 2024 zijn nog in behandeling. Het is mogelijk dat er een afwijking ontstaat t.o.v. het plafond zoals opgenomen in de begroting 2024.

Zie hierna de financiële uitwerken voor het subsidieplafond per beleidsonderwerp:

Thema	**Plafond 2023**	Index 3%	2024
Subsidieplafond Gezondheid	€ 3.240	€ 100	€ 3.340
Subsidieplafond Jeugd	€ 3.433	€ 100	€ 3.533
Subsidieplafond Kunst en Cultuur	€ 1.111.337	€ 33.000	€ 1.144.337
Subsidieplafond Maatschappelijke voorzieningen en zorg	€ 382.470	€ 11.000	€ 393.470
Subsidieplafond Ouderen	€ 146.495	€ 4.000	€ 150.495
Subsidieplafond Sport Recreatie en Toerisme	€ 435.862	€ 13.000	€ 448.862
Subsidieplafond budgettaire ruimte	€ 148.452	€ 4.000	€ 152.452
Totaal subsidieplafond 2023	**€ 2.231.290**	**€ 67.000**	**€ 2.298.290**

7.5 Geprognosticeerde meerjarenbalans

Geprognotiseerde balans	2023	2024	2025	2026	2027
Activa					
Vaste Activa	162.910.000	176.003.146	194.962.011	207.448.560	220.644.002
Voorraden (bouwgrondexploitatie)	4.528.000	3.396.000	2.264.000	1.132.000	0
Vorderingen	3.888.000	3.888.000	3.888.000	3.888.000	3.888.000
Liquide middelen	0	0	0	0	0
Overlopende activa	14.103.000	14.103.000	14.103.000	14.103.000	14.103.000
Totaal activa	**185.429.000**	**197.390.146**	**215.217.011**	**226.571.560**	**238.635.002**
Passiva					
Resultaat				-5.548.339	-4.763.770
Reserves	77.555.432	76.059.635	86.059.861	84.937.901	83.565.882
Voorzieningen	26.228.356	26.065.753	26.169.150	26.747.000	26.613.000
Langlopende schulden	78.722.264	73.911.325	69.112.282	64.334.029	49.549.156
Kortlopende schulden	3.321.000	3.321.000	3.321.000	3.321.000	3.321.000
Overlopende passiva	11.217.000	11.217.000	11.217.000	11.217.000	11.217.000
Financieringsbehoefte (cumulatief)	-11.615.052	6.815.433	19.337.718	43.403.313	71.586.526
Totaal passiva	**185.429.000**	**197.390.146**	**215.217.011**	**226.571.560**	**238.635.002**

7.6 Overzicht risico's

Risicobedragen

In onderstaande tabel worden bovenstaande posten, indien mogelijk, vertaald naar een risicobedrag. Om tot een bedrag te komen, wat soms complex kan zijn om die inschatting te maken wordt beredeneerd met een omvang van de post, het risicobedrag en de ‘kans’ hoe groot van optreden.

	Toelichting	Financiële omvang project / proces	Risico bedrag (begroting HK) 5% vd omvang of bedrag	Kans op gebeurtenis risico bedrag. Vrijwel zeker (90%) Waarschijnlijk (50%) Mogelijk (25%) Klein (0%)	Beslag op Weerstands-vermogen
Ravijnjaar	De voornaamste onzekerheid op financieel vlak is nog steeds het zogeheten 'ravijnjaar' 2026. Vanaf 2026 moet er een nieuwe financieringssystematiek voor gemeenten van kracht worden en vooruitlopend hierop heeft het Rijk de reguliere systematiek 'samen trap op/samen trap af' buiten werking gesteld. Gemeenten zien zich als gevolg hiervan geconfronteerd met fors teruglopende inkomsten met ingang van 2026. Het is nog steeds onduidelijk in hoeverre het Rijk gemeenten hierin tegemoet komt.	€ 7.000.000	€ 350.000	vrijwel zeker	€ 315.000
Loon en prijs	We onderzoeken altijd eerst of prijsstijgingen binnen een activiteit of project opgevangen kunnen worden. Als dit leidt tot een fundamentele bijstelling op de ambities of de uitvoering, dan houden we rekening met de prijsstijging en volgt aanvullende dekking. Als prijsstijgingen zich onverminderd doorzetten, dan vraagt dat mogelijk om een heroverweging in de uitvoering van projecten en activiteiten, zowel in ambitie, als ook in fasering.	PM			PM
Capaciteit en personele lasten	In de 1e Bestuursrapportage 2023 concluderen we al dat het uitwerken van alle ambities in één jaar ambitieus is. Ook de arbeidsmarkt heeft daarop effect. Het blijkt moeilijk om bepaalde vacatures vervuld te krijgen en inhuur is op verschillende specialismen zeer schaars. Ook de inhuurtarieven liggen hoger dan in het verleden. Momenteel drukt dit het tempo waarin we zaken kunnen realiseren. Als deze trend zicht voortzet in 2024 en verder, dan beperkt dit de organisatie ook in die jaren in het realiseren van de wensen en ambities van de coalitie.	PM			PM
Duurzaamheid en energie	In de hele gemeente is zichtbaar dat de kosten van projecten enorm stijgen. Dit heeft direct een effect op de kosten bij verduurzaming van gemeentelijke gebouwen en	PM			PM

	Toelichting	Financiële omvang project / proces	Risico bedrag (begroting HK) 5% vd omvang of bedrag	Kans op gebeurtenis risico bedrag. Vrijwel zeker (90%) Waarschijnlijk (50%) Mogelijk (25%) Klein (0%)	Beslag op Weerstands-vermogen
	overige projecten. Op basis van de huidige ontwikkeling op de energiemarkt, waar sterk stijgende prijzen de markt domineren, is dit een risico. Dit speelt ook een belangrijke rol bij de maatschappelijke instellingen, verengingen en clubs waarmee wij een subsidierelatie hebben. Zij komen voor uitdagende vraagstukken te staan zoals de stijging van de energiekosten en verduurzaming van hun exploitatie. De gemeente heeft inmiddels beleid geformuleerd om een bijdrage te kunnen leveren als gevolg van deze ontwikkeling.				
Oekraïne	De oorlog in Oekraïne duurt voort en heeft grote kostenstijgingen tot gevolg. Hoe de ontwikkelingen verder gaan verlopen is onvoorspelbaar, maar wij bestempelen deze oorlog als een risico voor verder oplopende prijzen. Daarnaast is er de taak om, binnen de gemeente Hollands Kroon, vluchtelingen onderdak te bieden en te voorzien van leefgeld. Het risico hierbij is dat de bijdrage vanuit het rijk niet toereikend is.	PM			PM

	Toelichting	Financiële omvang project / proces	Risico bedrag (begroting HK) 5% vd omvang of bedrag	Kans op gebeurtenis risico bedrag. Vrijwel zeker (90%) Waarschijnlijk (50%) Mogelijk (25%) Klein (0%)	Beslag op Weerstands-vermogen
Sociaal Domein	Er gebeurt veel binnen het sociaal domein. De ontwikkelingen binnen de Jeugdhulp en Wmo hebben grote invloed op de financiële positie van de gemeente. Het gaat hier om zogenaamde 'open-einde regelingen' waarvoor, op basis van landelijk vastgestelde verdeelsleutels, budgetten aan de gemeenten beschikbaar worden gesteld via het gemeentefonds. De kosten in het sociaal domein blijven toenemen door een toename van zorgzwaarte, zorgduur en door de groei van het aantal mensen dat zorg nodig heeft. Daarnaast kunnen besluiten die door het Rijk worden doorgevoerd (denk bijvoorbeeld aan het invoeren van het abonnementstarief) van grote invloed zijn op de ontwikkeling van de kosten. Er is een risico dat de bestaanszekerheid van inwoners en maatschappelijke accommodaties onder druk blijft staan door onzekere inkomsten, stijgende vaste lasten en te weinig financiële buffers. Ook is er een risico dat de effecten van de coronacrisis op onder andere de mentale gezondheid van jeugd ook in 2024 nog een impact hebben. Ondanks de vele onzekerheden is toch een kader geschetst voor de kostenontwikkeling die de komende jaren te wachten staat binnen het sociaal domein. Voor de Wmo wordt hierbij het Wmo-voorspelmodel gebruikt. In dit model wordt nog steeds een grote toename van de vraag naar voorzieningen verwacht (vooral Hulp bij het Huishouden) van 8%. Het verleden heeft aangetoond dat deze groeiverwachting reëel is. De verwachting was dat met ingang van 2025	€ 31.700.000	€ 1.585.000	Waarschijnlijk	€ 1.000.000

	Toelichting	Financiële omvang project / proces	Risico bedrag (begroting HK) 5% vd omvang of bedrag	Kans op gebeurtenis risico bedrag. Vrijwel zeker (90%) Waarschijnlijk (50%) Mogelijk (25%) Klein (0%)	Beslag op Weerstands-vermogen
	voor alle Wmo-voorzieningen waar nu het abonnementstarief voor geldt een inkomensafhankelijke eigen bijdrage zou worden ingevoerd, maar dit is uitgesteld naar 2026. Vanaf 2026 hanteren we het uitgangspunt dat de invoer van de inkomensafhankelijke bijdrage van invloed is op de groei van de Wmo. Voor Jeugdhulp is een inschatting gemaakt op basis van de opgebouwde kennis uit voorgaande jaren en de ontwikkelingen van de markt. Er wordt uitgegaan van een groei van 2%. De getoonde cijfers schetsen een zo reëel mogelijk beeld van de ontwikkelingen in het sociaal domein, maar door de vele onzekerheden die spelen voor Jeugdhulp en Wmo (denk aan de Hervormingsagenda Jeugd, de inkomensafhankelijke eigen bijdrage bij de Wmo) blijft de kans op een afwijking op de gestelde kaders groot. Met het doorvoeren van de groeicijfers in het meerjarenperspectief is de verwachting dat er steeds beter voorspeld wordt wat de vraag- en kostenontwikkeling is.				
Beschermd Wonen	Na de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet, zou met ingang van 2024 Beschermd Wonen gedecentraliseerd worden. Deze decentralisatie is opnieuw uitgesteld, nu naar 1 januari 2025. Het zijn niet alleen de 43 centrumgemeenten, maar alle 352 gemeenten die zich volledig gaan inzetten voor inwoners die in aanmerking komen voor Beschermd Wonen en daarvoor allen regionale samenwerkingsafspraken hebben gemaakt. Dit heeft als gevolg dat er een nieuwe financiële verdeling tussen gemeenten komt. Daarmee wordt geregeld dat	PM			PM

	Toelichting	Financiële omvang project / proces	Risico bedrag (begroting HK) 5% vd omvang of bedrag	Kans op gebeurtenis risico bedrag. Vrijwel zeker (90%) Waarschijnlijk (50%) Mogelijk (25%) Klein (0%)	Beslag op Weerstands-vermogen
	gemeenten voortaan verantwoordelijk zijn voor Beschermd Wonen voor de eigen inwoners en daartoe ook in staat zijn, omdat ze daarvoor de middelen ontvangen. In het meerjarenperspectief van deze kadernota kan er nog geen rekening gehouden worden met de verdere decentralisatie van Beschermd Wonen omdat de financiële bijdrage vanuit het Rijk nog niet bekend is.				
Grondexploitatie A7/Agriport	Het realiseren van grootschalige glastuinbouw, agribusiness en logistiek, kleinschalige kennisintensieve en innovatieve bedrijvigheid, recreatie en overige functies, waaronder openbare ruimte, groen, natuurontwikkeling, infrastructuur en woningen t.b.v. glastuinbouw (Agriport A7). Het risico zit voornamelijk in de voorfinanciering van een rotonde.	€ 1.500.000	€ 75.000	Mogelijk	€ 18.750
verbonden partij	De gemeente heeft de nodige taken in regie weggezet bij zogenaamde Verbonden Partijen (Gemeenschappelijke Regelingen). De complexiteit van deze taken, verwachte schaalvoordelen bij een gezamenlijke uitvoering ervan maar ook de gemeentegrens overstijgende taakuitoefening zorgt hier bijvoorbeeld voor. Het gevolg van deze beweging is dat de directe invloed van het gemeentebestuur afneemt. De gemeente blijft niettemin wel verantwoordelijk voor het resultaat en er zullen andere wegen moeten worden bewandeld om invloed uit te blijven oefenen op de besluitvorming. Door het op afstand plaatsen van een gemeentelijke taak kunnen resultaten (plus of min) pas laat boven tafel komen en kan dit ook in financiële zin gevolgen hebben. Omdat de	PM			PM

	Toelichting	Financiële omvang project / proces	Risico bedrag (begroting HK) 5% vd omvang of bedrag	Kans op gebeurtenis risico bedrag. Vrijwel zeker (90%) Waarschijnlijk (50%) Mogelijk (25%) Klein (0%)	Beslag op Weerstands-vermogen
	gemeente hier niet alleen in staat maar met andere gemeenten/overheidslichamen samenwerkt is er een risico dat de besluitvorming niet loopt zoals verwacht.				
Projecten	Aanbestedingstrajecten voor nieuwe en of vervangingsprojecten verlopen moeizaam en slagen tot op heden nauwelijks door de marktontwikkeling, waarbij de geraamde kosten ver uit de pas lopen ten opzichte van de werkelijke kosten. In algemene zin betekent dit dat eerder vastgestelde investeringskredieten, ook in de openbare ruimte, veelal herzien moeten worden. Dit leidt tot een bijstelling van kredieten naar boven en inherent daaraan, aanvullende kredietvoorstellen aan uw raad. De projecten die hier onder andere mee te maken hebben zijn de Brandweerkazerne Middenmeer, Ontwikkeling Campus De Terp en de ontwikkeling van het scholengebouw de Terp. Het Investeringskrediet voor deze projecten is reeds vastgesteld. In het vierde kwartaal van 2022 zijn op basis van nieuwe calculaties aanvullende kredieten aangevraagd. Binnen de projecten zijn het vooral de autonome ontwikkelingen die doorwerken. De economische ontwikkelingen op het gebied van de grondstoffen en de schaarste in de markt zorgen ervoor dat wij als gemeente moeite hebben om dergelijke projecten van de grond te krijgen. Vertraging bij investeringen e/o overschrijdingen van kredieten dat de financiële ruimte van de gemeente onder druk stelt. Wanneer het gevolg is dat investeringen getemporiseerd moeten worden kan in het ergste geval het voorzieningenniveau onder druk komen (de kwaliteit).	€ 77.000.000	€ 962.500	Waarschijnlijk	€ 481.250

	Toelichting	Financiële omvang project / proces	Risico bedrag (begroting HK) 5% vd omvang of bedrag	Kans op gebeurtenis risico bedrag. Vrijwel zeker (90%) Waarschijnlijk (50%) Mogelijk (25%) Klein (0%)	Beslag op Weerstands-vermogen
Garantstelling Terp	In de raad van oktober '20 is het raadsvoorstel Campus de Terp behandeld. Dit raadsvoorstel houdt o.a. in dat de gemeente Hollands Kroon garant staat voor € 13,2 mln. . Deze garantstelling betreft de bouw van de campus. In de overeenkomst (bij overdracht van grond) wordt opgenomen bij faillissement van de stichting of BV failliet , de grond en gebouwen terugvallen naar de gemeente. De gemeente kan dan alsnog bouwheer worden en daarna beheerder. De gebouwen dienen als onderpand. Hierdoor is er geen extra risico. Het financiële risico betreft de beheersing van kosten. Naast de SOK zal een uitwerkingsovereenkomst en een realisatieovereenkomst worden opgesteld. Hierin moet worden opgenomen hoe de "organisatie" structuren gaan werken. Medewerkers van Hollands Kroon nemen deel aan de diverse werkgroepen waardoor het proces nauwlettend gevolgd wordt en tijdig kan worden ingegrepen. Bij dit project is een stijging van de kosten een reëel risico, er is voor ca 1,3 mln. opgenomen voor onvoorziene kosten en voor prijsstijgingen echter hiermee moet wel rekening gehouden worden. Als risico wordt nogmaals 20% van de bouwsom opgenomen. Dit bedrag is voor verdere bouwvertraging en of stijging van de kosten. Met de aanpassing van het krediet op 13-10-22 is het garantiebedrag naar 16,6 mln. gestegen	€ 16.650.000	€ 832.500	Mogelijk	€ 208.125
Garantstelling Hospice	garantstelling inzake Hospice "Het Tweede Thuis" . In 2022 is een raadsvoorstel aangenomen waarin de gemeente stelt garant te willen staan voor een deel van de verbouwingskosten van genoemd Hospice. De betreffende	€ 500.000	275.000	Mogelijk	€ 68.750

	Toelichting	Financiële omvang project / proces	Risico bedrag (begroting HK) 5% vd omvang of bedrag	Kans op gebeurtenis risico bedrag. Vrijwel zeker (90%) Waarschijnlijk (50%) Mogelijk (25%) Klein (0%)	Beslag op Weerstands-vermogen
	lening bedraagt 500.000 en de garantstelling heeft een looptijd van 10 jaar.				
Garantstellingen Algemeen	De gemeente staat o.a. via het waarborgfonds sociale woningbouw garant voor leningen. (ook voor startersleningen, borg voor verenigingen, HVC)	€ 119.768.397	€ 5.988.420	Klein	0
Pensioen wethouders	Van voormalig wethouders wordt de pensioenverplichting jaarlijks via de begroting voldaan. Wanneer er wordt overgestapt naar een pensioenfonds moeten de toekomstige lasten in één keer worden voldaan.	€ 2.000.000	€ 100.000	Mogelijk	€ 25.000
ROM	Het transitiefonds beoogt nominaal revolverend te zijn. Dit betekent dat de gemeenten hun inleg ter hoogte van 1% van de gemeentelijke begroting in principe aan het eind van de fondsperiode terugontvangen. De fondsperiode is maximaal 25 jaar. Er zijn scenario's waarin het fonds een positief rendement oplevert maar er bestaat ook een kans dat een deel van het geld niet terugvloeit. In een aanvankelijke risicoberekening voor Invest MRA is door KPMG is aan de hand van botsproeven bepaald dat dit tot een maximaal waardeverlies van 15% van de inleg zal leiden. Dit risico wordt ieder jaar bij de jaarrekening beoordeeld.	€ 1.011.447	€ 50.572	Klein	0
Claims	De kans bestaat de samenleving claims tegen de gemeente indient. Waarbij de burger of bedrijven niet akkoord gaat met de geleverde dienst of product van Hollands Kroon.	PM	€ 400.000	Mogelijk	€ 100.000

	Toelichting	Financiële omvang project / proces	Risico bedrag (begroting HK) 5% vd omvang of bedrag	Kans op gebeurtenis risico bedrag. Vrijwel zeker (90%) Waarschijnlijk (50%) Mogelijk (25%) Klein (0%)	Beslag op Weerstands-vermogen
ICT	In 2023 is er een onderzoek uitgevoerd naar de ICT en informatiehuishouding van de gemeente. Op een aantal moeten verbeteringen worden doorgevoerd. Hiervoor wordt momenteel een meerjarig plan (roadmap) opgesteld voor de te volgen koers voor de interne ICT-dienstverlening, vereiste processen en systemen, benodigde organisatiestructuur, governance en control en cultuur. De uitvoering van dit plan leidt mogelijk tot structurele extra personele (o.a. systeembeheer, applicatiebeheer en helpdesk) en materiële uitgaven. De hoogte daarvan is op dit moment nog niet bekend. De lasten worden bij het indienen van het plan, voorgelegd aan uw raad.	PM			PM
Ontwikkeling Den Oever	Voor het behoud van de visserij en functieverbreding van Haven Den Oever kan mogelijk aanspraak worden gemaakt op subsidiegelden. Het Ministerie van LNV beschikt over € 30 miljoen voor 5 visserij regio's. Hollands Kroon, Texel en Den Helder komen samen in aanmerking. De regeling komt tot stand via cofinanciering. Voor onze gemeente kan dit betekenen dat € 2 miljoen (1/3 van € 6 miljoen) beschikbaar komt. Dit vereist dat dan vanuit HK ook € 2 miljoen wordt gereserveerd voor de periode tot 2030. Aanvullende middelen vanuit de provincie volgen mogelijk, afhankelijk van het coalitieakkoord.	PM			PM

	Toelichting	Financiële omvang project / proces	Risico bedrag (begroting HK) 5% vd omvang of bedrag	Kans op gebeurtenis risico bedrag. Vrijwel zeker (90%) Waarschijnlijk (50%) Mogelijk (25%) Klein (0%)	Beslag op Weerstands-vermogen
Haven De Oude Zeug	Over de verzelfstandiging van haven De Oude Zeug is nog geen definitieve keuze gemaakt. Wanneer de haven niet wordt verzelfstandigd, maar eigendom blijft van de gemeente, moet incidenteel geld beschikbaar komen voor het wegwerken van achterstallig onderhoud. Daarnaast moet er voor het onderhoud van de haven structureel extra geld worden gereserveerd.	PM			PM

Risicobedragen samenvatting

Omschrijving	beslag op Weerstands-vermogen bedrag x 1.000
Ravijnjaar	315
Loon en prijs	PM
Capaciteit en personele lasten	PM
Duurzaamheid en energie	PM
Oekraine	PM
Sociaal Domein	1.000
Beschermd Wonen	PM
Grondexploitatie A7/Agriport	19
verbonden partij	PM
Projecten	481
Garantstellingen Algemeen	276
Pensioen wethouders	25

Omschrijving	beslag op Weerstands-vermogen bedrag x 1.000
ROM	PM
Claims	100
ICT	PM
Ontwikkeling Den Oever	PM
Haven De Oude Zeug	PM